

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארץ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מור שהולך לפניו לעזרמי
עולמים ולנצח נצחים (אשר בנחל).

למוד יומי

ב'בלי ירושלמי תוספתא

בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת שופטים תשפ"ה

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

בארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.662.4888

היכל הקודש

בלומינגדאוו

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
דופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

גדפס ע"י

קרן הדפסה
היכל הקודש

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

עבודה זרה. השוכר את הפועל - פרק חמישי דף סז עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)" רמא רש"י תוספות

אמר – רב יהודה אמר שמואל הכי הלכתי – הכי גיטין בספרים. וכן נראה מדמור
בסמך. מדברי כולן ללמוד נותן טעם לפגם מותר, ומאי "מדברי כולן"? וכי משום
דמפרשין למתניתין ליהוה סברי לה? אלא מדורגין "הכי הלכתי" נימא מדברי יהודה
שמעין בהדיא. וכן מדברי יוחנן בהדיא. בסמך דקדמור: אם ריבה נותן טעם לפגם מותר.

וּמִסְתַּמְּחָא דְּבַר הַזֶּה וְדָבָר (אֲדִיד) וְיִדְמִין נָמִי
וְנִשְׁמַע לִפְרֵשׁ דְּמַשְׁכֵּנָה כִּמּוֹן כּוּן אֲוִלִי מַשְׁכִּיתִיהוּ.
נְעֻשָׁה יִדְמִין מַשְׁכִּיתִיהוּ כִּי - תִּימְחָה אֲמַאי נָקֵט
הָאִי לִישָׁנָא? דָּהּא דְּהָאִי מַשְׁכִּיתָּ דְּהָאִי וְיֵשׁ לִמּוֹר:
יִפֵּי שְׁעִיקָא הִשְׁבַּל לֵא דִּי עֵד לִאֲרִי שִׁיחִי
וְרַעְנָא. וְלִקְרֹא **אֲוִתוּ** שְׁחִילִים - לִפִּי שִׁיחִי
רַעִילִין וְלִקְרֹא בִּי תוֹמֵץ כִּמּוֹן בַּשְּׁחִילִים, כִּדְאֲמַרְיָן
לַעֲלֵל (לֵב, בֵּן) וְבִי (תַּחֲלִיל) וְשִׁחִילִים? אִי אִיכָבֵד בְּדוּ
חֵלָא מְגִירִי דְּהָא, אֲשַׁמְעִיעִי בִּי דִּימִי שְׁדֵּי מַשְׁכִּיתָּ
כִּמּוֹן **אֲבָרִי** עֵד קֵשֶׁת נָטוּן קִטְרִין
- לֹא שִׁיבֹל לִמּוֹר שְׁחִירִידָה נִפְגַּמְתָּ מַחְמַת דְּבַר
אֲוִר. כִּי, לְהָאִי לִישָׁנָא אֲמַאי לִי דְּלִמּוֹרֵהָ, וְהִבִּי
קֶאֱמֹרָה: מַה דְּשִׁחִירִי כְּחִימִים פָּגַם אִלּוּ מִיִּירִי בִּפְגַם
שֵׁשׁ לַחֲלוּתוֹ בְּדִבְרֵי אֲוִר, כִּי בִּיחֻסִּין מִלְּתָא
בִּיתְרִין, כִּי אֲוִתוּ פִּגְמֵי אֲדִיר לֹא תִּתִּיר, כִּמּוֹן אֲשִׁילוּ
הִיתֵיהּ בְּתַקְנָהּ מַמְלַח וְאֲוִדִּיל דְּהִיא שְׁחִירִי נָטוּן
כִּימֵי טַעַם אֲשִׁלֵּב, אֲוִתוּ פִּגְמֵי שְׁחִירִי -
כִּי אֲשִׁינָה חֲסִידָה כִּלּוֹם וְאִיעָה נֹאכָלֵת מִפְּנֵי זֶה,
פִּירִישׁ: הַיִּסְדּוֹרִס כְּפֻגְמָה, רִיאֵה נֹאכָלֵת - לֹא
דּוֹקָא שְׂאִיעָה נֹאכָלֵת כֻּלָּ, לֹא־כִלּוֹרֵם שְׁפַגְמָה,
וְאִיכָבֵד דְּאֲמַרִי אֲוִר רִיב קֵשֶׁת נָטוּן טַעַם לִפְגַם
שְׂאִמּוֹר אֲוִר אֲמֹר קִדְרִיהּ - ז' - דְּלִקְלֵאֵל קֶאֱמֹר,
כִּי אֲמֹר אֲוִר אֲנִי חֲתוּלִין פִּגְמֵי דְּבַר אֲוִר כִּי
לִאֲסוֹר, שְׂאִימְרָא אִי תִּתִּיר מַחְמַת הַיִּסְדּוֹר אִיכָבֵד
מַחְמַת אֲוִר אֲנִי חֲסִירִין מִלְּתָא, וְאִילוּ הִיתֵיהּ בְּתַקְנָהּ
אִלּוּ כִּי אֲנִי חֲסִירִין פֻּגְמָה אֲסוֹר - אֲנִי אֲמֹרְיָן כִּי,
שְׂתֵּאתִי חֲסִירָה אֲנִי תִּתִּיר מִלְּתָא - מוֹרֵר, **אֲבָרִי**
רִבִּי יוֹחָנָן כִּי שְׁעִמְנוּ וּמַשְׁכּוּ אֲסוֹר וְלֹקֵץ עֲלֵי
טַעְמֹה וְאִלּוּ מַשְׁכּוּ אֲסוֹר אֲנִי לֹקֵץ עֲלֵי - כִּי
רִיבִּי פִּרְכָּה "רִבִּי הַנֶּשֶׁה" (וְחִילִין עֲלֵי) - פִּירִישׁ
וְנִשְׁמַע לִפְרֵשׁ דְּמַשְׁכֵּנָה כִּמּוֹן כּוּן אֲוִלִי מַשְׁכִּיתִיהוּ.
וְנִשְׁמַע לִפְרֵשׁ דְּמַשְׁכֵּנָה כִּמּוֹן כּוּן אֲוִלִי מַשְׁכִּיתִיהוּ.

36 דעם בעיקר לא דארווייט. ופרש: בןן חלב שפול לתוך שר או חלב שפול גימזו
 37 שאין ממשו בעין, ואין נראה מה שפרש ש"י חלב שפול לתוך שר, דאפלו לפרש
 38 ש"י דעם בעיקר לא דארווייט... מודה בבשר בחלב דארווייט, דרך ביטול
 39 אסרה דהיה כדאמר בגמעתא דטיפת חלב, פ"ק 'כל הבשר' (שם דף קט, א), ועוד
 40 הדאכלו בשר בחלב אוכל ממשו של איסור כשאוכלו הבשר, כדאמר פ"ק 'כל הבשר'
 41 וטעם לא דארווייט. כדאמר אביי, שעת מניה טעמו ולא ממשו שפול דארווייט.
 42 לרובא שטתא נמי... משמע דבי מיה לרובא בעלמא לא מדרבנן. ובי בשר בחלב
 43 אמר אביי: טעמו ולא ממשו דארווייט... ואמר רבא: דרך ביטול אסרה
 44 אכל לבני אביי. ועוד רביא פריך 'גיד השה', דקאמר ב"י דרש, וגבי ידוע דאיל מיה דהוא
 45 לא לטעם בעיקר, בדקדקשי אסור מכלל אסור כיצד בבשר קטע, וגבי ידוע דבשר שליש
 46 הנהוב הולעל כל מדרן אף על פי שאיל היה בשר קטע... מניה לא גמרין.
 47 ור' חננא, אלמא חידוש הוא, אלא לא גמרין מניה. ואף על פי בדפרכי 'אלו עוברין'
 48 ור' חננא, אלא אסמכתא בעלמא, ולרובא טעם בעיקר לא דארווייט. ק"י שיתר ש"י
 49 דילקע טעם בעיקר מניה... ואין קאמר דאסמכתא בעלמא. ודא ר' דר' דהם:
 50 בי הדיא אלמא דרשא גמורה היא. ודא רבי עקיבא מוכח מניה דהיה מצטרף לאיסור
 51 עיקר, ובי היכי ולרבי עקיבא ובי דרשא גמורה ב"י דהיה מצטרף לאיסור מדילקע עליה
 52 ק"י 'כל הבשר' (תולין קט, א) דאמר רבא: דרך ביטול אסרה. דמשמע דפליג עליה
 53 דאמר רבא כדאמר ר' אלעזר טעם בעיקר דארווייט, דפרכי 'התערבות' (בבבסע דף עא) קאמר
 54 דהו"י ובי גמי טעמה. ודאמר פ"ק 'כל הבשר' הכי קאמר רבא לאביי: ממש בחלב לא
 55 שול אסרה דהיה... ודריבא בעלמא הוא, אבל דרש טעם בעיקר דארווייט, כדאמר ר' אלעזר
 56 דאמר רבא. ור' יסין: לא נצרכא אלא דהיה מצטרף לאיסור, דקדקשי אסור מכלל
 57 דאמר ר' חננא, דכפרשתו פ"ק 'גיד השה' (שם עט, א), אבל חולין
 58 ב"י: פירוש: דקדקשי אסור - והוא דרך בחולין, ונקט מצטרף שטתא דארייז דהו קרא
 59 בעיקר, דאוקטאמר קרא דהטאת טעם בעיקר קודם מלחיתו מצטרף לאיסור, אבל בשר
 60 במקו מיהו ליל טעם בעיקר שטתא דהרשא שטתא יורה, כ"י קרל הלחמה, ב
 61 שטתא ימים, וכן למול מנקוס גנע, דאמר מוכח דעם בעיקר שר בי איל גמי בןן
 62 יחידוש

דברי הכל אסורה – ודואי עילב בר רחא. ודאי ירד – האי נה תירא דאסרנא. כפת
 חמה וחובית פתוחה דמי. **הבי חלבא** – נתון טעם לפגם מותר. חומץ פוגם גריסין
 ורתוחן, ומשביח את הוצתן. ודרתוחן – על האור, אחר שנפל החומץ לתוכן, וכן היו עושין
 – נתנו חומץ לתוך הגריסין צונן וזהו משביח, ורב דמי קאמר לה. **לא שימיו** כו' –

6 וְחִמְרָא הִיא. כְּלוּמָר, לֹא שִׁיבֹלֶה לֹתָם פֻּגֶם
 7 מְבֻלָּא וְחִמְרָא מְחֻמָּת בְּדַבְּרָא אַחֵר, כְּגֹן שֶׁתָּהָא חֲסִידָה
 8 אֵין תּוֹלֵץ הַפֻּגֶם בְּאִיסוּר, וְאִיסוּר – אֵלֹא – אִידוּהּ
 9 טַעַם מְבֻלָּא שֶׁנֶּחֱמָר, בִּלְ שֶׁאִינָּה אִיסוּרָה – שׁוּם
 10 תּוֹקֵן, וְאֵינָה נִכְלָמָה בְּפִינָה הַזֶּה, כְּלוּמָר, אִיסוּרָה הִיא
 11 פֻּגֶם טַעֲמָה, "וְאֵינָה נִכְלָמָת" לֹא דְרוּקָא, דְּכִין
 12 דְּפִרְמִינָתָהּ פֻּרְתָּא רַחַל קִרָּה "אֵינָה נִכְלָמָת", וְאִיסוּר
 13 אֲדַמְרָא – אֵין הָרִישׁ לְקִישׁ לְקִישׁ, נוֹתָן טַעַם
 14 לְשֶׁמֶץ שֶׁאִינָּה אֵין אִיסוּר בִּלְ – כְּלוּמָר, אֵין תּוֹקֵן
 15 הַפֻּגֶם דְּבִדְבַר אַחֵר, לְמוּר: חֲסִידָה הִיא מְלֵא, וְאִילוּ
 16 הִידָה תְּחִיבָנָה לֵב הִיא וְהוּא טַעַם פּוּגְמָה
 17 מְחֻמָּת, הִיא מְבֻלָּא אֵין פְּגִמָּתָה טַעַם אִיסוּר
 18 מִתְקֵן, אֵלֹא כִּין דְּעַמֵּת אִיסוּר, פּוּגְמָה מְבֻשָּׁי
 19 כְּמוֹת שִׂרָא – הִיוּ פֻּגֶם, וּמוֹתָר, בִּלְ שֶׁנֶּחֱמָר
 20 וּמִפְּסוּל לֹקֵן עֲלֵיו וְהוּא פֻּגֶם כְּבִיד אִבְלִית פֻּרְס
 21 – וְעַל כֵּן הוּא נִגְמָר שִׁיעוּר חֵטִי כְּבִיד אִבְלִית אִיסוּר
 22 פֻּרְס הִלְכָה לְמוֹשֶׁה מִסִּינַי, שֶׁאֵם יֵשׁ בְּשִׁיעוּר
 23 פֻּרְס שֶׁ בְּהִשְׁלֵל כּוֹתָם מִן אִיסוּר לֹקֵן עֲלֵיו, אָף
 24 עַל פִּי אֵין חֵטִי שֶׁאִיסוּר נִכְלָמָת בִּלְ אֵלֹא
 25 כִּין דְּאִינוּ כּוֹתָם אִבְלִית מְחֻמָּת וְשֶׁתּוֹלֵץ חֲסִידָה
 26 עַד שֶׁנֶּחֱמָר אֵלֹא בִּלְ אִבְלִית פֻּרְס – מְצֻמְתָּה
 27 אִבְלִית לְדוּקָה, אִבְלֵא אֵין כְּבִיד אִבְלִית פֻּרְס
 28 שֶׁ בְּהִשְׁלֵל אִיסוּר, הִתְאִיל שֶׁתָּהָא אִבְלִית כְּבִיד
 29 יוֹתֵר מְבִיד אִבְלִית פֻּרְס – הוּא לֹדוּ שֶׁתָּהָא אִבְלִית
 30 דַּל שֶׁנִּי יוֹמִים, אֵין שִׁיעוּר אִיסוּר, דִּקְסֵם לֹדוּ רִחְבָּן
 31 דְּאִבְלִית פֻּרְס הוּא שִׁיעוּר שֶׁתָּהָא אִבְלִיא, וְפֻרְס
 32 הִיא עֲבֵר שֶׁ עֲרִיבֵי תוֹמָיוֹן, וְשִׁיעוּר
 33 חֲבִמָּה כְּבִר מְשַׁלֵּש לֵקֶם, חֲצִיעַ לִבִּית הַמְנוּעָה,
 34 שֶׁנֶּחֱמָר בָּהּ "וְחֻזְבֵּל בִּיבִית כִּיכֵס בְּגִידִי",
 35 שִׁיעוּרֵהוּ בְּחִמְשָׁה לְשׁוֹנָה בִּלְ שִׁיעוּר אִבְלִיא

כדתנא: "האוכל בבית והשוכב בבית", אין לי אלא שוכב ואוכל, לא אוכל ולא שוכב
מנין? תלמוד לומר "יבסם את בנדי" ריבה, אם כן מה תלמוד לומר "האוכל והשוכב"?
ליתן שיעור לשוכב כדי אכילה, וכמה היא אכילה – כדי אכילת פרס, והוא ארבע ביצים.
מנעם

(שם). אלא צריך לומר: כגון חלב נימוח שנפל ונבלע לתוך הבשר, וליבא רק טעם בעיניו. סלקא דהכי דרבנן מנשר בחלב אמאי? לא נמתיך דהדדש הוא, אי דהדש אף על דאורייתא. והכי הלכתא כרבי יוחנן, וכן משמע בבבלי פ'כ"ה הלש"ח" משענתא דטיפא חלבא תורה. משמע דסבר רבא כגון חלב ממשו דהדדש טעם בעיקר ולא דאורייתא. והלכתא דהתר מכלל איסור כזה שדמיה הכתוב לבשל חדרות עם האילן, ואמרו רבא: לא מערבא מדנקט רבא טעם בעיקר בקרישם איסור – משמע – דא בחולין שרי, וקרא ירגיעלי גיטס דהדדשו הוא, ודא אפילו קדידה תבא אי אפשר ליה פגמה חדרות ואפילו ליה פגמא (מה' ב) מיתין קרא דמשרא ענביי: ב"ב טעם בעיקר – לא דרשט מנשרה מדרא ולא נראה לרבינו חם, דדא רבי יוחנן אית ליה דרבי עקיבא פרק "אלו עוברין" (שם) ודא מילתא דליתר מצטרף לאיסור הוא: דאמאי האי מבעי ליה לטעם בעיקר דמפרין לחיבי שוקלת לניזר ששרה פשו ויש בו להצטרף דמפת ומין, וכן מוכחם מנייה עם מלקח – הני נמי לרבנן וזי דרשט מנשרה מדרא דאורייתא טעם בעיקר דאורייתא. והדאי אביי, וסבור דטעם בעיקר לאו דאורייתא בדפרישית לפי שיטת רשי' – לא הוא, אלא רבי רבא: איסור דאמרי רבנן גרידא לא בטעמא. וכו' היכי דרבווא בעי עיקר, שמוש בדשר בחלב רביס תוכלה לטעמו ולא ממשו דאורייתא. דהיינו טעם בעיקר, שמוש בדשר בחלב רביס פסחוס (מה' ב) משרשת ענביי. והדאי דפרק "זו תנשח" (תולין ח' ב) דגבי דרוע פ'אשר יגע בבשרה יקדש" והבא שרי – כגון שמקצת בשר הבתק עם כל חדרות חוץ לרור – אין הדרת מצטרף לאיסור, דחולין מקדישם אל נמתיך. ועד שי' גלישט גיטסה דספריי דכל אל נמי בבשרה יקדש, ודאי שמוש דאף שדאמא אף אורעא אף אורעא שמוש דחולין טעם בעיקר מקדש אורח – ודאי אקומינן לקרא דאמאא דליתר מצטרף לאיסור. דחולין טעם בעיקר מקדש אורח – ודאי אקומינן לקרא דאמאא דליתר מצטרף לאיסור. מילה לדחות שבת מיום השמיני" ובפרק "רבי אליעזר דמילה" (שבת קל"ב, א) דרשי לה

רמב עבודה זרה. השוכר את הפועל – פרק חמישי דף סז עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" תוספות רש"י

שמכשל חוררע ברטוב ומקצת הדיך עמו, ושאר האיל חוץ לרטוב, והשחא אין חוררע מתבטל בששים שאין אל כן מן אל עמו ברטוב, והשחא איכא טעמא ואפילו הכי שרי. והדיא חבא טעמא ולא ממש, מיייר במין במינו דבטל ברבא מדאורייתא. כדאמרין פרק "העשרות" (ובדעו עי, א), אמור רבנן ברבא – כגון מן במינו, פירושו: דמן תהדרה הוי ברבא אבל (תבטל עי בששים, בדאמר רב פריס א"ר תנש'.

מַעֲמֹו וְלֹא מִכִּשְׁוֹ - אֲסֹוֹר וְאֵין לֹאקִין עֲלֵיו, וְאֵם רִיבָה
טַעַם לִפְנֵם - מוֹחֵר, וְלִמְאָ: אֵם נִתַן טַעַם לִפְנֵם -
מוֹחֵר! - הָא קִמְשַׁמַּע קֹל, דְּאָף עַל גַּב דְּאִיבָא מִיֵּל
אֲהֻרְיִיתָא דְּפִנְיָהּ בְּתֵרֵהּ, וְהִלְכְתָּא בְּלִישְׁנָא בְּתֵרֵהּ
דְּרִישׁ לְקוּשׁ. אֲמֹר רַב כִּיָּא, מוֹחֵר בְּכֹסֶם נִלְמֹד: נוֹתֵן
טַעַם לִפְנֵם. מוֹחֵר, אֲמֹר לֵי אֲבִי: בְּשִׁלְמָא מִפְּרִיזוּ
- לְחַי, אֲלֵא דְרִישׁ לְקוּשׁ "אֲמֹר" קִמְרֹו, וְלִיחַ אֵם
סְבִירָא לִיה. מִפְּקֵל דְּאִיבָא לְמֵאן דְּאִמֹר: נוֹתֵן טַעַם
לִפְנֵם - אֲסֹוֹר? - אֵין, וְהִתְנַאי: אֲחֵד נוֹתֵן טַעַם לִפְנֵם
וְאֲחֵד נוֹתֵן טַעַם לִשְׁבַח - אֲסֹוֹר, דְּכִרַי רַבִּי מֵאִיר; רַבִּי
שְׁמַעוֹן אֲמֹר: לִשְׁבַח - אֲסֹוֹר, וְלִפְנֵם - מוֹחֵר. מֵאִר
גִּיעוּלִי גִיִּם לֹאֵי נוֹתֵן טַעַם לִפְנֵם הוּא? וְאֲסֹר רַחֲמֵנָא,
בְּרִיה דְּרַב תַּיָּא, דְּאִמֹר רַב הוּנָא בְּרִיה דְּרַב תַּיָּא: לֹא
דְּלֵא לִפְנֵם הוּא. - וְאִידֵךְ? קְדִירָה בְּתִי וְנָא מֵאֵי אֲפֵל
מַעֲמָא? דְּתַנְיָ: "לֹא תִאָּכֵל כָּל בְּבֵלָה דְּלֵר אֲשֵׁר בִּשְׁנֵי

[illegible]

ר

עבודה זרה. השוכר את הפועל – פרק חמישי דף סח עמוד א – מותר מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" רמ"ה תוספות

1 איתא רמיה לר – שהסריחה, אלמא מדאפנים בטל איסורה. סריחה מעיקרא – מוכת
2 שחך מחיים, דהואיל ואיפגמא מקודש שבאה ליד נבלה לא חל שם נבלה עליה. אבל
3 היבא דאיתסר מעיקרא חו לא פקע איסור משום פגם. מחלוקת – דרבי מאיר ורבי שמעון.
4 בפנים מעיקרו – משעה שנפל לתוכו. והא דאמר **דפגם** מעיקרא הוא ופליגי – דקתני אסור
5 לרבנן, רבי יוחנן – דאע"כ אחא לאפילגזי.

6 איתא לרבי יוחנן – דמוקי פלוגתיהו בפגם
7 מעיקרא. שאור של חולין שנפל לתוך העיסה
8 וחימצה – כראי, ואחר כך נפל של תרומה או
9 של כלא הכרם – אסור. ורבי שמעון – מותר –
10 שהחמיצה יותר מדאי, ונפגמה, והא הבא –
11 דהאי שאור משעה שנפל פניו פגמה, שרדי
12 מוחמצת כבר, וקאמר רבי מאיר ורמיה דאיתא לחך
13 בה כשה עיסות אחרות – על תרומה, חלב
14 חומץ ודיותר מדאי, אף על פי שפגם הוא לעצן
15 אבלה, שבח הוא לעצן דחומע עיסות אחרות.
16 שאור של תרומה ושל חולין שנפלו – ויחד לחך
17 העיסה, ויש בכל אחד ביה לחמץ, וחימצה יותר
18 מדאי לפגמה. רבי שמעון מותר – שפגמה נפל
19 של תרומה תחלה דרבי הכל אסור – הואיל
20 ומשביחה בתחלה. אף על פי שחור והעיל
21 לפגמה כשנפל שאור של חולין אחריו ושריה
22 פגמה. הדי שריע ולבסוף פגם, ואסור. ולקמן
23 פריך, אם כן, רישא נמי, רבי שמעון הדי השביח
24 של תרומה עם של חולין תחלה נפל של חולין
25 – וחימצה. ואחר כך נפל של תרומה – דהיינו
26 פגם מעיקרו, אסור, ורבי שמעון מותר.
דרבי

1 **שאין ראיה לגר אינה קרויה נבלה. – ורבי מאיר?**
2 **ההוא למעוטי סריחה מעיקרא. – ורבי שמעון? סריחה**
3 **מעיקרא לא צריכא מעוטא, עפ"ה בעלמא הוא.**
4 **אמר עולא: מחלוקת – שהשביח ולבסוף פגם, אבל**
5 **פגם מעיקרא – דכרי הכל מותר. איתיביה רב חנא**
6 **לעולא: וין שנפל לתוך ערשם, וחומץ שנפל לתוך**
7 **גריסין – אסור, ורבי שמעון מותר, והא הכא דפגם**
8 **מעיקרא הוא ופליגי! אמר עולא: תנא לא על מידע דיע**
9 **מאי צמירי רבנן, תיובתא קא מוחיב? הכא במאי**
10 **עסקין? פגון שנפל לתוך גריסין צונגין ודתייתם,**
11 **נעשה כמי שהשביח ולבסוף פגם, ואסור. ורבי יוחנן**
12 **אמר: בפגם מעיקרא מחלוקת. איבעיא לה: בפגם**
13 **מעיקרא מחלוקת, אבל השביח ולבסוף פגם – דכרי**
14 **הכל אסור, או דלמא בין בזה ובין בזה מחלוקת?**
15 **תיקי. אמר רב עמרם: אפשי איתא להא דרבי יוחנן,**
16 **ולא תנאי לה במתניתין? נפק דק ואשפת, דתנאי:**
17 **שאור של חולין שנפל לתוך העיסה ויש בו כדי**
18 **להחמיץ והחמיצה, ואחר כך נפל שאור של תרומה**
19 **או שאור של כלאי הכרם ויש בו כדי להחמיץ –**
20 **דפגם מעיקרא הוא, ופליגי! אמר רבי יוחנן: שאני עיסה, הואיל ואיתא לחמץ בה כשה**
21 **עיסות אחרות. תא שמעי: שאור של תרומה ויש אולי שנפל לתוך העיסה, בזה היה**
22 **להחמיץ ובה כדי להחמיץ, וחימצה – אסור, רבי שמעון מותר. נפל של תרומה תחלה**
23 **– דכרי הכל אסור. נפל של חולין ואחר כך נפל של תרומה או של כלאי הכרם**
24 **– אסור, ורבי שמעון מותר, והא הכא דפגם מעיקרא, ופליגי! וכי תימא, הכא נמי**
כדרי

1 הוי בעיקרו ובי תומא, להאי גופא איצטרך – דטעם בעיקר, דמגעילי גוים ליקר רבי שמעון
2 דטעם בעיקר כדאמר לרבי עקיבא פרק 'אלו עוברין' – אי אפשר לומר, כן דאי ליקר רבי
3 שמעון מגעילי גוים טעם בעיקר, אם כן חקשי לרבי שמעון: 'משורת' דבתר דחנא למה ליה
4 דהא לא איצטרך לטעם בעיקר בין דמגעילי גוים ליקר לה רבי שמעון ואי דאמר דאיצטרך
5 'משורת' להיתר מעטרא לאיסור, דאמר דחנא
6 פרק 'אלו עוברין' לרבי עקיבא, ולעולם וליק
7 מגעילי גוים טעם בעיקר. דלמאי איצטרך
8 'משורת' להיתר מעטרא לאיסור אי שואכל
9 בות טעם דאיסור דבעל (בדותר – דהיני טעם
10 בעיקר, אין בחצי וית דאיסור עם חצי וית דהיתר
11 לא מעטרי, ומשום דכי שפיר איצטרך להיתר
12 מעטרא לאיסור – דהא שמועין לרבי שמעון
13 דאמר: לא שדוא למלקות, אע"פ כן למה לי חיתור
14 מעטרא לאיסור? אלא שמע מניה דמודה רבי
15 שמעון דקדירה כות יומא נמי אי אפשר דלא פגמה
16 פרמא. כדפרישתי, כן דקסיף חורב רבני שמואל
17 מאוריא. ודרב רבני יקר מקטני דוחה, דאיכא
18 למימר דאבתי שפיר איצטרך 'משורת' לרבי
19 שמעון, אף עב דרסב כל שדוא למלקות – דא
20 פירש רבני עם בסמוך, דהיינו זקא כשהאסור
21 איסור כלל (ובטל לרבי שמעון, לא ברוב ביבש
22 ולה בששים בלח, ואם כן שפיר איצטרך 'משורת'
23 להיתר מעטרא לאיסור, דאמר בחצי חצי שנבלע
24 בחצי וית פת אבלה, כדקאמר דתם: ויז שרשה
25 פתו בין ויש בו כדי לרצו בות חיוב, ולעולם טעם
26 בעיקר רבני עם בסמוך, כן ר' דוחה דרב
27 רבני יקר. ומיז דרב רבני יקר מקסי פירוש
28 דרב רבני שמואל, ואומר דדיחי דרב רבני יקר
29 אינו כלום, דהאי מגעילי גוים לרבי שמעון חו
30 לא איצטרך 'משורת' להיתר מעטרא לאיסור,
31 משום דבלא צורך נמי, כל שדוא, אף עב ד
32 דאינו בעין אלא נבלע בתוך הפת מה בקרי דהא
33 כיון דטעם בעיקר מגעילי גוים, אם כן חשוב
34 הטעם דבעל כאלו דהיני בעין, כיון
35 דהא ויז דאמר רבי שמעון כל שדוא למוכת בבית
36 לרבנן, אם כן יל כל שדוא לרבי שמעון בבית לרבנן, ובבית לרבנן מחייב עליה אפילו כשאינו בעין אלא נבלע בתוך הדיתר. שיבא כל כן מן הדיתר דבעל אסור, שאכל בות מטעם
37 איסור דבעל תיבוי – מחייב עליה כאילו אבל בבית איסור בעין כיון דטעם בעיקר, ואם כן הוא הדין כל שדוא לרבי שמעון, דכשאכל בתערובת טעם מחייב כאילו אבלו בעין כיון דטעם
38 בעיקר, ואם כן, אי טעם בעיקר מגעילי גוים לרבי שמעון – חו לא איצטרך לרבי שמעון 'משורת' כלל, להיתר מעטרא לאיסור לא איצטרך, דאמר מכל שדוא מחייב בטעם כאילו היה בעין
39 כדפרישתי, ואם כן (הכי קאמר ליה) נוסח אחר: דהא קשיא לדוחתה: 'משורת' דבתר דחנא למה לי דכתיב גבי מיד לרבי שמעון, אי גיעילי גוים לטעם בעיקר משום דלא פגם כלל: אלא
40 ער כרוך דקסבר רבי שמעון דקדירה כות יומא פגמה פרתא, והשתא ניהא דכל, דלא מצי רבי שמעון למילף טעם בעיקר מגעילי גוים, דחדוש הוא כיון דפגמו אפילו פגם וזטא, והיה לנו
41 להיתר כל פגם אי לא דגלי ארץ, והלכך איצטרך 'משורת' לטעם בעיקר. ומה שדחה דרב רבני יקר ממה שפירש רבני עם לקמן מהדאי דערלה דבכאים דבסמוך, דלא אמר רבי שמעון
42 כל שדוא למוכת בבית דתערובת, דר' מר מור לא קשיא ליה מדי, דרבינו עם לא דרבי ר' תרובתו שיש לו להיתר להחליט, כיון ישי שבית חו חתרי, דרמנא
43 אמר 'אחרי רבים להטות', או ברר לה היבא דליכא טעמא כוון דאיכא ששים, דכל מקום דשרי ליה ביטול לאו אמר רבי שמעון כל שדוא למוכת, דהא לא עריך כל שדוא לרבי שמעון
44 מדינת דרבנן, וזי היכי דבית דרבנן מתבטל כוון ביבש ובששים בלח – הוא חרין לרבי שמעון כל שדוא. דאמר חנא מר דליתל. אבל היבא לרבי שיש, כיון, אבל דאיכא טעם,
45 דאמר דכל ביטול גוים מעיקר בעיקר – אם כן הכי נמי מחייב בכל שדוא לרבי שמעון כשהוא בתערובת, כיון שיש בו טעם כאילו היה בעין, כדפרישתי. חו נראה למיזר. **אמר** כל מחלוקת
46 בהשביח ולבסוף פגם – והשתא צריך לומר לעולא דלא פליגי רבי מאיר ורבי שמעון בקראי דלעיל דבעל, דאם כן לא הוי מיתביר לחלץ בין השביח ולבסוף פגם לפגם מעיקרו, אלא בסברא
47 פליגי, רבי מאיר סבר כיון שהשביח מעיקרא בשעת נפילה חל איסור עליה – שוב אין לו היתר גם כן פגם אחר, כן, ורבי שמעון סבר: כיון דהשתא פגמה הוא שרי, **אמר** השביח ולבסוף
48 פגם דרבי כל אסור – ואם חנא: דהא לעיל משמע דפליגי בהשביח ולבסוף פגם גבי נבלה, דרבי מאיר מוקף לה כסרוחה מעיקרא דוקא, אבל לא הסריחה מעיקרא והסריחה לבסוף אסורה,
49 ורבי שמעון מוקף לה אפילו לא הסריחה מעיקרא. והסריחה לבסוף שרי. אלמא פליגי בהשביח ולבסוף פגם ויש לו מותר: דלא יומי השביח ולבסוף פגם מעיקרא דהא דכאנא נבלה לעיל, דביתא
50 לומר השביח בשעת התערובת, שנבעה שנפל האיסור לתוך הדיתר היה נתון טעם לשבח, ולבסוף פגם אותו טעם מעורב שם, כן נתן לתוך גריסין צונגין ודתייתן, ועל זה קאמר דרבי הכל
51 אסור, כיון דמעיקרא היה נתון טעם לשבח וכל עליה איסור. אבל הואר דבעל לעיל דפליגי רבי שמעון ושרי כשהוא סריחה עכשיו, אף על פי דמעיקרא לא היה סריחה, אבל במקום שהיה
52 נבלה פגם ושריא. **אמר** ללא פגם בו וכן בו מחלוקת – ואם חנא: הדי מספקא ליה בנא: אם כן רבי יוחנן דאמר לעיל: פגם מעיקרא מותר, והשביח ולבסוף פגם אסור, דאמר בנאין לא
53 כרבי מאיר ורבי שמעון, דרבי מאיר אסר כל פגם, ורבי שמעון מתיב כל פגמו ויש לו מותר: דסבר כל כרבי שמעון בנא – בפגם מעיקרו, ורבי מאיר בנא – בהשביח ולבסוף פגם. **והיינו**
54 ואף על פי גב ולקמן פשטין לן מנרייתא דבפגם מעיקרא פליגי, השביח ולבסוף פגם ורבי הכל אסור, מכל מקום עלתה להם בבית דמודרש בתיק, ושוב פשוטה, וכי האי גונא אשכחנא בנדה
55 בפרק 'צמזמול' (בה, א) גבי מחלוקת בעבור אבל בעלול כו'.

עבודה וזה. השוכר את הפועל – פרק חמיש דף סח עמוד ב – מותר מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" תוספות

הא שמע מסיפא – מדר רבנל של תרומה תחלה' וזה יכול לפשוט ממו שנוכחי לבסוף, אלא ודניא ליה חלובא כל הברייתות עד שמעמיד על האמת. והנה' תחלה' בבי תרתי ושאר, וחד דיינן שנפל לתוך ערשתי'. ואף על גב דבשאר איכא תרי בבי, נפל של תרומה תחלה' רבנל של תולין תחלה' – תרתייהו חשיב לזו חורא, דמשום

נפל של תרומה תחלה' מסיפא פירש' נפל של תולין תחלה', לאשמעוין דאפילו בפוגם מעיקרא קאמר גתא קמא. לרבי' שמעון למצטרפו דיתר לאסור – ואם תאמר: אמאי לא תלי פלוגתיהו בזה חז' גורם. כהדאי דסוף פיר' ר' אלעזר' (עבודה זרה מט, א) ויש לומר: דדיינו דוקא שאן בזה ברי להחמיר ולא בזה, כי משמע ליה ה' זה חז' גורם. אבל שיש בכל אחד ברי להחמיר – אין שיה' זה חז' גורם. ואפילו מאן דשרי דהם אמר הבא. רבי' שמעון לעמיה דאמר אפילו איסור ואיסור לא מצטרפי' דתנן הערלה והכלאים מצטרפי' רבי שמעון אמר אין מצטרפי' – תמה' דרבמיהל (ז' א) פריך מהא דקאמר רבי שמעון: הערלה והכלאים אין מצטרפי', תרתייהו דאמרין דאמר: כל שזוהו למכות, ואם כן למה לי צירוף? ומשני: דהם "אין מצטרפי'" – אין צריכין לערף. פירש: דבכל שזוהו נמי מתייב והבא שמעון דאין מצטרפי' ממש קאמר, ואין מצטרפי' לחיובי' ותרתי' רבתי' הם: והדא' דהם דפריך מנה במסכת מעילה – היינו מתנינא דהם דמסת ערלה. דאמרין נמי רבי שמעון אומר: אין מצטרפי' גבי ערלה ובכאי' הברס. והם מיייר בערלה ובכאי' שזם בעייתיה' בלא תשובה, ולכן קאמר אין צריכין לערף. והדא' דמיתי' חבא – לא היינו מתנינא דמסת ערלה. אלא היינו מתנינא דמייירי' בתרבותה. ודכי עולה דהם: הערלה והכלאים אסורין ומצטרפי' זה עם זה. רבי שמעון אומר: אין מצטרפי'. והכי פירש: דרמא קאמר דאין מצטרפי' זה עם זה לאסור דהערלה דיתרי' אי ליכא מנאיה, שאם שזם חצי לזו מערלה חצי מכלא הברס לפחות מנאיהם לזני' דהם – מצטרפי' לאסור דהתשובה. ורבי שמעון דאמר: אין מצטרפי' לאסור, דכין דאביא מתאיהם דיתיר מערלה לזוהו אי מכלאי' הברס מותר, אף על גב דליכא מתאיהם מן כולם. והשאת נחא. דעל כרחך דין אין מצטרפי' ממש קאמר דברייתא, וליכא למיט' אין צריכין לערף קאמר כי דידאי דמסת ערלה, ומשום דכל שזא למכות. דאמרין דהם רבי שמעון כל שזא למכות – היינו דקאמר באיסור תשובה, אבל על ידי תשובה' בחיור לא. דאם לא כן לא תמצא שום ביטול לרבי שמעון, לא ברוב ולא בששים ולא במנאיהם. אלא ודאי באיסור מעורב בחיור מודה רבי שמעון דברייתא, אבל ודאי ולא שייך ביטול, כגון דהבא דאיכא טעם – חשבינן ליה

כאילו וזה האיסור בעין, וזה טעם בעיקר דברייתא' לעיל. והוא' עכברא רנפל בנו בחיאת דשריכא אסירי' רב להחזא ענין בצעו' דהוא. ולשתרי' ויש לומר: ומיך ששהה שם יום או יומים וזהו כבש בתוך השכר, וכבש חרי הוא מבושלו. דהא' מאיסא ובדילי' אינשי' מיניה – פירש הקהנאס: ואם כן למה לי דאסירי' דלשתרי' ודיינו דחידושיה. וכן פירש לקמן בני' רש"י וזהו רמא. ודניא מנאס ובדילי' אינשי' מיניה. מכל מקום לא היה ידעין דרואובלו' בלא האוכל שיר'. וכן שיקא טמא בשבט' זרע ועוד. דאם לא כן היה חידוש בחידוש בעלמא בכל מקום בלחמה, דחידוש בעלמא דרע' לומר איסור מכלל היורא או חיתר מכלל איסורו' כן נראה: דהא בדילי' אינשי' מיניה, ואם כן מן היין היה לנו לחיוריה, משום דדיי' פוגם ונתן טעם לפגם בעלמא מותר, ואפילו הכי אסירי' רחמנא. אף על גב דנתן טעם לפגם דשרי' אסור, כיון שר' איסור דשרי'עם. והשאת נחא. דהוה באיסור חידוש דעלמא שכלל דהלחמו, דאסור מכלל היורא. אלא' טעם לישנא לא רובש – כיון דחידוש הוא, כדאמר. ואם תאמר: מאי פריך? בשלמא בני' איסור דחידוש כיון דנתן טעם לפגם בעלמא שרי והבא אסירי' רחמנא, אלא גבי טומאה מה בכך אי דיו פגם: דהא גבי טומאה אין חלוק' בין פגם לשבו' ויש לומר: דגבי טומאה נמי דיו חידוש מה שזוהו מטמא במה שזוהו פגם, שדרי גלי דא' בגבלה דשאינה ראויה לגר. ודיינו דהשחיתיה, אינה קריה בגבלה. אלא' רבא הלכתא נותן טעם לפגם כי – פירש: אף בשרי'עם. ולא תימא דברי'עם חידוש דקאמר לעיל וליתר' משום פגם דשרי'עם, אלא אף כי בשרי'עם פגם מותר. ועכברא בשכירא דאסר לא ידענא אי משום נותן טעם לפגם – דקסבר אסור ואף בשאר דשרי'עם, ולית הלכתא כותיה' – פירש: דאף

ברבי' ויורא – דחידוש ויתר מרדא שבו' הוא לענין דחידוש עיסת אחרות. והתני' נפל של תרומה תחלה' – דהשביח ולבסוף פגם הוא. ומדיו רבי שמעון בזה חללא' בבי' – ורשא – היכא דנפלו באחת, ואשמעוין פלוגתא. מציענא – נפל של תרומה תחלה' כבא דסיפא – כי שפול לתוך ערשתי'. מציענא נמי אשמעוין דהשביח ולבסוף פגם דבי' הבל אסור. סיפא' לא משבב כלל – כן ערשתי'. אסירי' רבנן.

ירשא – דתרומה' אשביחא' בחדי' שאור דחולין ברשא, ודור פגמה' תרתייהו' מביענא: לרבי' שמעון' אצטרף – לא אשמעוין דרבי' שמעון מותר. ובי' גרס' לא שתחשיב' בשעת אחת איסור – ונמצא דהשביחו' ולבסוף פגם, וכדאי' דא' קא מרית' לז' דאסור. עניניה' השביחו' – ולא האיסור כלז' השביחו'. וליכא – משום השביחו' ולבסוף פגם. דמדיו רבי שמעון בזה הערלה' ובכאי' הברס מצטרפי' – אם נפלו שניהם לפחות מנאיהם. והבא – גבי שרף, דהיי' טעמא דאסור בפגם. דהא איסור שרף' דחידוש הוא. דהא מיפאס' – ובכאי' אדורה' בדילין' אינשי' מיניה, ולמה ליה דאדור' רחמנא עליה' שמע מינה' אפילו נותן טעם לפגם אסור. אלא' מותר – אי חידוש הוא. ויפא' לח' ויבש – שדרי' מאוס הוא ובדילי' אינשי' מנגעו, למה ליה דאדור' רחמנא עליה' שמע מינה' אפילו כשהוא יבש טעמא. אלא' תנן – במסכת גרה רנב, אבל שרף' ויבש' וטעמא' – דהא מיפאס' – ובכאי' לחין ואין מטמאין יבשין' אלא לא שמע מינה' עלה' מאיס שרף' ולא חידוש, ואצטרף' לאחוריה' דא' דרמא' אכלי'. ולקשי'עם' שכבת זרע – הא דאי' מאיסא' ובדילי' אינשי' מנגעו' חידוש הוא, תמצא' לח' ריבא' אלא – שאני' ענינו' טומאה' אף על גב דחידוש הוא, נדירת הבחוב' הוא ולח' ולא יבש, דכתיב: 'כל אשר שפיל' עליו' מהם' ממוחם' – כעין מוחם. כשהו' לחין. שכבת זרע' אבי' רחמנא בראיה' לחורין – יא' איש אשר תצא ממנו שכבת זרע', דמא' – עכבר של' ישיבו' מאיס. עכבר דרמא' – אשקור' ל' נפל

מאיס' ובדילי' אינשי' מיניה, ואפילו הכי' אסירי' רחמנא, הלכך' נותן טעם לפגם נמי' אסור. אמרו' ליה רבנן' לרב' ששית: אלא' מעתה, ליפמא' לח' ויבש', אלמא' תנן: מטמאין' לחים' ואין מטמאין' יבשים! ולטעמיה', שכבת זרע' הטמא' לח' ויבש', אלמא' תנן: מטמאין' לחין' ואין מטמאין' יבשין! אלא' מאי' אית' לך' למימר? "שכבת זרע'" אמר רחמנא – בראיה' לחורין, והלא' נמי' "במתים" אמר רחמנא' ענין' מוחם. מהקדן' לה' רב' שימי' מנהרדעא: ומי' מאיס? ויהא' עולה' על' שולחן' של' מלכים! אמר רבי' שימי' מנהרדעא, לא' קשיא' – הא' בדרבא, הא' בדרמא. אמר רבא, הלכתא: נותן טעם לפגם מותר. ועכברא' בשכירא' אלא' ידענא' מאי' טעמא' דרב, אי' משום' דקסבר: נותן טעם לפגם אסור, ולית הלכתא' פנותיה', אי' משום' דקסבר: נותן טעם לפגם מותר, ועכברא' בשכירא' אשביח' משבב. איצטניא' לזו' נפל

עכברא רנפל בנו בחיאת דשריכא אסירי' רב להחזא ענין בצעו' דהוא. ולשתרי' ויש לומר: ומיך ששהה שם יום או יומים וזהו כבש בתוך השכר, וכבש חרי הוא מבושלו. דהא' מאיסא ובדילי' אינשי' מיניה – פירש הקהנאס: ואם כן למה לי דאסירי' דלשתרי' ודיינו דחידושיה. וכן פירש לקמן בני' רש"י וזהו רמא. ודניא מנאס ובדילי' אינשי' מיניה. מכל מקום לא היה ידעין דרואובלו' בלא האוכל שיר'. וכן שיקא טמא בשבט' זרע ועוד. דאם לא כן היה חידוש בחידוש בעלמא בכל מקום בלחמה, דחידוש בעלמא דרע' לומר איסור מכלל היורא או חיתר מכלל איסורו' כן נראה: דהא בדילי' אינשי' מיניה, ואם כן מן היין היה לנו לחיוריה, משום דדיי' פוגם ונתן טעם לפגם בעלמא מותר, ואפילו הכי אסירי' רחמנא. אף על גב דנתן טעם לפגם דשרי' אסור, כיון שר' איסור דשרי'עם. והשאת נחא. דהוה באיסור חידוש דעלמא שכלל דהלחמו, דאסור מכלל היורא. אלא' טעם לישנא לא רובש – כיון דחידוש הוא, כדאמר. ואם תאמר: מאי פריך? בשלמא בני' איסור דחידוש כיון דנתן טעם לפגם בעלמא שרי והבא אסירי' רחמנא, אלא גבי טומאה מה בכך אי דיו פגם: דהא גבי טומאה אין חלוק' בין פגם לשבו' ויש לומר: דגבי טומאה נמי דיו חידוש מה שזוהו מטמא במה שזוהו פגם, שדרי גלי דא' בגבלה דשאינה ראויה לגר. ודיינו דהשחיתיה, אינה קריה בגבלה. אלא' רבא הלכתא נותן טעם לפגם כי – פירש: אף בשרי'עם. ולא תימא דברי'עם חידוש דקאמר לעיל וליתר' משום פגם דשרי'עם, אלא אף כי בשרי'עם פגם מותר. ועכברא בשכירא דאסר לא ידענא אי משום נותן טעם לפגם – דקסבר אסור ואף בשאר דשרי'עם, ולית הלכתא כותיה' – פירש: דאף

עבודה זרה. השוכר את הפועל – פרק חמישי דף סט עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" רלז רשי

נפל לנו חלא מאי – מי אמרנו; החומץ טעמו קשה, ואין השרץ מפניו לתת בו טעם. **אימירוני אימירום** – לחתיכות דקות קטנות, ושרץ איסורו בכעדרה בטומאתו, וחישינו למה ברע תחיתנו שרץ בשרי חומץ. **בתשין** – בין החומץ טעמו קשה אל בע שרין לבטולו, דאפילו בשרה יאידה ביה טעמא. **חבי טרסין**; וכן כל איסור בשרותי חומצין וכן חלב וקמח וסוכר וכו'.

נָפַל לָנוּ חֵלָא, מַאי? אָמַר לִיה רַב הֵילַל לָרַב אֲשֵׁי:
הוּה עוֹבְדָא בִּי רַב כְּהֵנָא, וְאָסֵר רַב כְּהֵנָא. אָמַר לִיה:
הוּוּא אִימְרַטְמִי אִימְרַטְמִי. רַבִּינָא כִּסְר לְשׁוּרֵי כְּמֵאָה
וְחֵד, אָמַר: לֹא גָרַע מִתְּרִיבֻתָּהּ, דְּרַנְנָן: תְּרִיבֻתָּהּ עוֹלָה
בְּאִחֵד וּבֵאֵחָ. אָמַר לִיה רַב תַּחְלִיפָא בְּרִי גֵיזָא לְרַבִּינָא:
הֵלְמָא תַּחְבְּלִין שֶׁל תְּרוּמָה בְּקִדְרֵיהּ דְּמִי, דְּלֹא כְּטִיל
שְׁמַיְמִיָּוִיָּהּ בִּי רַב אֲחָאי שְׁעֵר בְּחֵלָא בְּחֻשְׁשֵׁי. רַב שְׁמַעוֹן
דְּבִירָה דְּרַב אִיקָא שְׁעֵר בְּשִׁכְרָא בְּשִׁיתוֹ. וְהִלְכְּתָּ:
אִידִי וְאִידִי בְּשִׁיתוֹ, וְכֵן כִּי אִישׁוּרִין שְׁמַעוֹן. **מִשְׁנָה**
נִכְרִי שֶׁהָיָה מְבִיז עִם יִשְׂרָאֵל פְּדִי יוֹן מִמָּקוֹם לְמָקוֹם,
אִם הָיָה בְּחֻקֵּת הַמִּשְׁתַּמֵּר - מוֹתֵר, אִם הוֹדִיעֵנו שְׁהוּא
מַפְלִיג - פְּדִי שִׁשְׁתֹּם וְיִסְתוֹם וְגוֹב; רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן
גְּמִלְיָאֵל אָמַר: פְּדִי שִׁפְתָּה אֶת הַתְּבִית וְגוֹף וְתִגְבֹּב.
הַמְצִיחַ יוֹנָן בְּקִרְוֹן אוֹ כַּסְפִּיתָהּ, וְהִלְךְ לוֹ בְּכַפְנֵהוּרָא
וּבְכֵסֶם לְמִדְרֵי וְרַחֲנִי - מוֹתֵר, אִם הוֹדִיעֵנו שְׁהוּא מַפְלִיג
פְּדִי שִׁשְׁתֹּם וְיִסְתוֹם וְגוֹב; רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמִלְיָאֵל
אָמַר: פְּדִי שִׁפְתָּה אֶת הַתְּבִית וְגוֹף וְתִגְבֹּב. הַמְצִיחַ
כְּכִרִי בְּחֻתָּהּ, אָף עַל פִּי שִׁנְאָה וּבְכֵסֶם - מוֹתֵר, אִם הוֹדִיעֵנו
שְׁהוּא מַפְלִיג - פְּדִי שִׁשְׁתֹּם וְיִסְתוֹם וְגוֹב;
רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמִלְיָאֵל אָמַר: פְּדִי שִׁפְתָּה אֶת הַתְּבִית
וְגוֹף וְתִגְבֹּב. הָיָה אוֹכֵל עֵצוֹ עַל הַשְׁחֹלָה, וְהִצִּיחַ לְגִינִין
עַל הַשְׁחֹלָה לְגִנִּין עַל הַדּוּלְפִין וְהִצִּיחַ וְרָצָא - מִה שְׁעַל
הַשְׁחֹלָה אָסוּר, שְׁעַל הַדּוּלְפִין מוֹתֵר; וְאִם אָמַר לוֹ:
"יֵהוּ מִזֶּה וְשׁוֹתֵה" אָף שְׁעַל הַדּוּלְפִין אָסוּר. תְּבִית
תְּרוּחָתָא אָסוּרָה, כְּתוּבָתָא - מוֹתֵרָתָא. פְּדִי שִׁפְתָּה
וְגוֹף וְתִגְבֹּב. **נִמְרָא** חֵיכִי דְּמִי "בְּחֻקֵּת הַמִּשְׁתַּמֵּר"?
דְּתַנְיָא: הָרִי שְׁהוּי כְּתִרְוֹ וּפְעֻלָּיו טַעֲוִינָן מִתְּרִיבֻתָּהּ,
אִפְּלוּ כְּפִלְגִי מִתְּן וְיִתֵּר מְכִיל - מִתְּרִיבֻתֵּיהּ מִתְּרִיבֻתָּהּ;
אָמַר לֵהּ: "לָבוּ וְאִי בָּא אֲחִירֵכֶם", פִּין שְׁתַּעֲלֵמָה
עֵינוּ מִמֶּה - מִתְּרִיבֻתָּהּ מִמֵּאֵת. מַאי שְׁנָא וְרִשָּׁא וְאִי

דאשבוך קושבת וואס האמר: ופלושטו ליה טעמיה
והטחטובין של גימ, דר פארש וויט, ושהוא אמר:
בני יומי, וזהו הדעת ורש פלוש ורש לומר: דאשבוך מיידי
טעמא משום שמונחית דאסור הרובך בדחויי הסכן
שהוא עקר, ורש לשבט וכן בשאינו בן יומי. ואם
האמר: אלא קאמד רבא "לא ידענא אף אשבוך
משבח", לשיעמיה פקריה ארצותא ורש לומר:
דשמן בכרבה בשבירא מחזק את השבח והומצט,
השתא בעצמחא אסור אף ידוע אם מומת
השבח בעתו. וקיימא לן ברבא אמר: נתון טעם
לפנם מותר אף בשרישם. ונפקא מינה, דכשאני
בת יומי וכו' ומוחזק אף בשרישם. **אביי**
דלזל נפל לזל חל דא – וואס האמר, מן שנת
משאר אסורין כמו בשבירא: ורש לומר: משה
הדליל קוח מאד ואוב דרמאנתו טעם לשבח
הדליל אף דחיתא, ואן דרמא מעט השבירא שגד
ומשקעא וואס אף על לא אסור לזל חל, ולבך הך
שואל מה היה ממנו. **הורא** אמרשטיי אימרט
– שי ללחמא: בשכישי הדין וואס אפיליט דרש
הדברים: למה האמרן שרישם שרישם ברבא.
ואף על גב דחיי פגם, מכל מקום השרץ עצמו
דאיפגם מהישר לבלי לעמלאן לכן נראה רבינא
דחיי. דוראי רגלי הדברים כן דרעמטא בעלמא
ניחו מותרין. ורש העצמות טורחין דחיי
במסתב (שרדות פ"א) ורש פקד ד משנה ו'
עצמות החמור דרעמטא ורשלי הדברים בעצמות
החמור. וזה ארמאנין, אברים אף לרש חיי
אפילו פחות מכחז מן המט ופחות מכעדרה מן
השרץ – דאזי עובד טורחין, ובענין דאיכא שר
עליה, דהו ידע שחוקא. ולבן ארביט שפר
דמי. **סבר** לשערי במאז ואחד אמר לא גרע
מחוריה – ד' חומה: דאן דרומה נהני, כשהוא
בקררה בדרל חל מעלה בששם חומה פקד' פקד'
השם (תולין ע'). אקריה בשביל דא חומה לא
יכשר לא חילק, ואם בשל בנותן טעם ורש לומר,
סעירא ליה כיון שטעמו קוח בשכר שי לדמות
לחומה דרבי דרש. וואס האמר: אמאי לא שרי
באחד ונאמתיים כמו ערלה וכלאי הדברס; ורש
לומר: רשית השם דחיי אסור טורחא, לכך
לא ליענין מיעיט שרישם דשרי טורחא, אבל
חרומה שרי ברהמא. **בתבלין** למפלגין ולא
טעם בעצמיה – דא בששיל אבל במאז. שרי
משל תבלין נתון טעם בקררה דגולה. אבל אף
לומר לא טעם כלי, בליל דאן בחדי חיינת
השקינו ליה אף חדי אסורין כשלה. דקאמרי
לעיל (סו. א') על תבלין של בשר שמוט אסור
עמוסין. **שרי** בלילא בחמישין – תומה ורש

שנא, ודלעיל רוצה לחזמיוז בו אפילו יותר מששים ומנא, וזכא מןן בזה ויש לומר: משום דקסבר דרבנא לא אשכח כן במבא דהכלכות דהלות ויבדעלשנא באר שרין לא בטל בו אכאבל. ולחזמיוז עיקר. ודכש בששים אשכח. אשכח. וכן בחזקת דלם דרין עקלתו, דהכי מןן שר שבא לו דרין עקלתו. וזומה מןן דרין ויהי אלא דמרתני ספא: ואזדורי שותא מןן המשמער דידותיו לומר: דארברה, מדתני ספא: ואזדורי אסור, משמע ליה דאם כן רישא דתני: בחזקת המשמער היינו המשמער, ואז רצה לומר כגון [שלא] ודמרתני שפליג – ליתרונא מלשנא ד"בחזקת המשמער". ומכללא דיספא שפליג ליה, אלא כיון שרואתו שגוה, ומתנחל דהכי שרין שמוז אורז. וקדש מןן דרין ומשני: דברתני בו כגון שיוכל לבא עליו דרין עקלתו אמאי לא היו מדרתני שותא מןן אכאבל ואז אמאי: לישני ליה דרין עקלתו שפליג ליה כדן. דברתני: אכאבל שרין עקלתו ושרי' דלא דמי למתניח, דתא מדיי בנדרותו, כגון פירות שותא מחזיק בידו ונוגע בהם בכל שעה. ולכן מרין דאן לאו חלף. "סדרות" שותא מןן בדרתיו וזוהי דהיא מןן שפירש הקורטנים. אלא לאו הלא לפרש מריתא לסיפא, אלא הלא הלא דריתו מדרתני כיון שרואתו כגון עקלתו. דבריתו שפירש הקורטנים: כל נראה לרבינו: כחוק. מרתני מןן בחזקת, ואז שפירשתי שן מכל מקום ליחס. ולא דמי למתניח דשרי גבי יין אלא דהדריש שפליג. ומרתני מןן בחזית סתמותו. ואז אמאי: אכתי לוקמא לומר: דער כדרך לא מיתוקמא בריאת סתמותו. מדתני: כיון שנעלמו ממנו סדרותיו נטאות, ואז סתמותו – דא בעינן דין שישתא

48 **אָרִי** – אָרִי – פֿרשׁ: בִּשְׂכֵרָא חֲלָא בִּשְׂחִיָּן.
49 וְכֵן תְּרַנְיָא דִּיל חֲדָא חֲדָא וְחֲדָא חֲדָא
50 מְכַלְכֵּל דִּיל חֲדָא חֲדָא שְׂמֻפְּלִי: חֲדָא חֲדָא
51 חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא
52 חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא
53 **מֵאָה** – שְׁאָא אִישׁ וְתַנּוּא שִׁיפֵא – פֿרשׁ: חֲדָא חֲדָא
54 חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא
55 מֵאָה קֶשֶׁה: דִּלְקֻנָּא בְּחִיבִי וְלֹא חֲקֵשׁ מִיֵּד, דִּהּ
56 מִיֵּשׁוּרִים מִיֵּד וְכֵן וְכֵן וְכֵן וְכֵן וְכֵן וְכֵן וְכֵן וְכֵן
57 לֵיעֹץ חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא
58 חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא
59 חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא חֲדָא
חֲדָא

דוה אוכל עמו על השולחן כו' תימה: דעל ברוך מיירי בלא הדריש שמפליג, משרי על הדולבקי, ואם כן כי אמר ליה נמי דיו מווג ושותה' אמאי אסורי? ויש לומר: דמכל מקום, כיון שהדיוק ידו למוגו ולשותה לא מירתה כלל. וכן על השולחן אמאי טעמא אסור. וכן כסיפא, דקדמי: רבית סתומה כדי שיפתח וישתום ויסתום ויבט – אסורת ואף על גב דתפתס עליו

בכנג על דחוק, ואמר לקסן (ע, א) דתפתס עליו
בכנג דחור, מכל מקום הבא שאני שגמר לו
דיו מווג ושותה', ולכן לא מירתה כל כן כיון
שהדיוק ידו למוגו ולשותה. רבן שמעון בן
גמליאל הוא דלא ידע מאי קאמור רבנן – ואם
תאמר: ולמאן רבי יוחנן דפליגי בשל (סיד ובל)
טעי, ודאן רבן שמעון בן גמליאל מבטל?
ויש לומר: דגמרא גמירי ליה הכי. והאידנא
דקסן לן כרבי אליעזר ולא חייש לרופא –
ופירש רשי: רבנן שמעון בן גמליאל דלא חייש
לשומעא. והדירו צריכי, את דקסן לן כרבי
אליעזר, וקסן לן כרבן שמעון בן גמליאל. דאי
קיטמא לן כרבי אליעזר לבד ולא כרבן שמעון
בן גמליאל, הוה אמאי: דנהי לא חיישין
לרופא. והדירו שסיד כל המנופה ויעשה אחרת
תחתיה כרבי אליעזר דאמר לא טרח ומייק
מכל מקום איבא למיחש לשומעא ולכיאז אסור
ואי קיטמא לן כרבן שמעון בן גמליאל לבד,
הוה אמאי דנהי דלא חיישין לשומעא מכל
מקום איבא למיחש לרופא. שסיד כל המנופה
ויעשה אחרת תחתיה, שדוה לך יותר לעשות
מסומיה שאין בן טורח, והלכך כדון תורהו
ברבן שמעון בן גמליאל ורבי אליעזר. מאי
טעמא לא מוהביתן מווגו כדון שמעון – רשי
גריס "שיבא" בריק, משום דהוה נשעך גורא
דרך שם. ובשרון גריס "שיבא" בבית, על שם
ברא קטנה שותמין אותו בהו, כמו "שיבא
דכדורא" (סנהדרין ז, ב), והוא נבק קטן שערשן
להרתיח רוח דיון דרש, וקורין לו שותאלי.
ומכאן משמע דמנופת הבית לבד הוי חותם
אחר, כדקדמרי: דוקא משום שסיבא לא מוהביתן
החורב ביד גרים, שעמ מניה דרתי חותם אחר
סתרם החבית כמו שהיא מנופה בטע. וכן
משמע לעל בסוגיא דאין מעמידין (לא, א)
דקדמרי: אנגא אפומא דביתא שריקא דחיתמא
הוי חותם בתוך שלהם. משמע: הוה שריקא לחד
הוי חותם אחר. אבל רבינו ירמך בן יודיה שלח
לרשי: דוקא דביתות שלהם שדוה על דרס טוי
בחורם אחר שעל פי החבית, אבל בביתות שלהם
אחר על פי החבית – מכל מקום יש לחוש שם

בבא ליה דור עקלתון – כשבעל הבית יכול לבא דרך עקלתון, דמירתה השתא אתי.
דאי תנא נכרי – נכרי שהיה מעביר כדי דין, ועביר מאי דעון, ואפילו לא הדריש
שהפליג לתוסר. מחלוקת בשל סיד – במנופה של סיד שהוא נבלה הוא דחייש רבנן
לשומעא. דכיון דלבן הוא – לא מתברר בן חדש לישן. אבל של סיד – שהוא שדור
בתחלה, ואף על פי שהוא נגב אורי מלבין עד
יום ואי יומים – דברי הבל לא חיישין לשומעא,
דמיכריא שותמא דחור בשאר המנופה, ואינו
אסור עד שישאר כדי שיפתח ויגוף מנופה דחורש
ותבגב, וישן שותמו ניכר – אם היה נקב
חור הרי הוא ניכר. בין מלפסעה – שוה חדש
המנופה ישנה. בין מלפסעה – כשיפתח וישראל
את המנופה יראה מפתחיה אותה סתומה. לפי
שלמעלה מירח הגוי ההושעה סתומה, אבל למטה
לא יכול למרד, וניכר. אלא אי אסריה בשל סיד
קאמרי רבנן – הא לא ידע שותמו מלמעלה,
הכי קאני דבין מלמעלה בין מלמטה? דחלים
מתמלא דבקב מלמטה כלמעלה, חלים =
סלדירי בלעז. שפאש – דהנא סתם לן בחותיה,
ורבא מתניין אלא לאשמעוניה? מהו דריתא –
הא בבא דריתא לעמו על המנופה? וסיפא
דמלתיה דרבן שמעון, והוא קניי לה. והבי קמי
מתניין: דרב שמעון אמר כדי שיפתח ויגוף
ותנינו ויהי חור אוכל עמו כו', ולא תתא חור קא
שמעון לן רבא דסתמא היא. והשתא דקבעין
להבא ברבן שמעון דלא חייש לשומעא –
לקבעת חור שהוא בלא טורח, משום דמיכרי.
ולפתחת הבית בלא חור לא חייש לן רבן שמעון
לא קיטמא לן בחותיה, דדאי יזמא דסדירא
דאן קבעין בלא חור "מעמידין" (שבתא דה)
לא, אלא הלבא כרבי אליעזר דלא חייש לרופא
דחורם אחר, האידנא אמאי לא מוהביתן רבית
סתומה ביד גרים? שייבא נקב דרס מאר,
שהוא במנופת הבית להיות רוח דיון יראא. ויש
לחוש שמא יקדח שם מבקב ויטעמן שם דיון.
יצא

ויצא – מה שעל השולחן אסור, מה שעל הדולבקי מותר. ואם אמר לו: "היו מווג ושותה"
אף שעל הדולבקי אסור; רבית פתוחות – אסורות, חתומות – מותרות, כדי שיפתח ויגוף
ותבגב. – פשיטא! – מהו דריתא כיוה רבן שמעון בן גמליאל קניי לה, קא משמע לן. ובי
מאחר דקנימא לן פותיה דרבן שמעון בן גמליאל דלא חייש לשומעא, והלבא פותיה דרבי
אליעזר דלא חייש לרופא, האידנא מאי טעמא לא מוהביתן חתום ביד גרים? – משום שייבא.
אמר רבא: וזנה ויהי, ויישראל מוסבין אצלה – חמרא שרי, נהי דתסקי להו וצריי העבירה,
יצא

יתחבש חור ש כיון בן גרסין ואי בן השולחן, ואפילו באמצע דקסן עצמו, ולדחיא דיון דרך שם לתבוח חסיד דבן תבגב. ומדיו נראה לרבינו ירמך שאין לחלק בין
החבית שלי לחבית שלהם, אבל לא מצני שהפדיס התלמוד, מפלו מאן דחייש לשומעא לא חייש אלא לקבעת הביתא. ומהמנופה חתומה לא לקבעת דרופייה חתומה לא חיישין, ולכא
למיסר דחיינו דוקא במנופה שהיתה שט טיה היה יכול לעשות תבגב, אבל לא בשל חרס, דאסור מנייה איירי במנופה של חרס, אלא דאי היינו טעמא – דלא חיישין לקלקל
לדופי החבית, הוה דרין בחבית שלה מותר לשלח לן בחורם אחר על פי החבית. דוקא כשדור ורואה ומכיר את החורם, אבל אם שלחו לחביתו והוא אינו חור ורואה
צריך חותם בתוך חותמו, ומדיו, אם שולח תכא דיו והדיוע לחבירו עני החותם טוי בכך כמו בחברת החותם, דהגוי מרתת מכאן כאלו היה חור ודור ורואה ומכיר, וכן משמע
לעיל: ואף על גב דקסן לן כרבי אליעזר שכל בחורא אחר, מכל מקום בענין חברת חותם, משום דקשיא לן דרב ארוב דפרשישני לעיל פק"א "אין מעמידין" (אין מעמידין) חותם
דאמרי. וכן משמע נמי בבביתא דקדמי פק"א "אין מעמידין" (שם עמוד ב): השולח יד ביד בוחי, ושל צדי ושל מוריים ביד גוי, אם מכיר חותמו סתמו מותר, ואם לאו אסור –
אלמא ענין חותם חתום. ואף על גב דרבינו עמר מוקי לה לעיל כרבנן, מרלא קטן יד גוי דפרשישני לעיל, מכל מקום מדרבנן כיון דחוריים משמע לרבי אליעזר ביקי, אחר
צי מוירי לרבנן קרנן ביה כדבריא שכל בחורא אחר אפילו הכי בעי חברת חותם – הוה דרין נמי לן לרבי אליעזר, דאף על גב דסני מוריים חתומה מכל מקום בענין חברת
חותם, ועוד יש ליישב דברייא כרבי אליעזר דפרשישני לעיל לפרוש רשי. הלכך שמעין מניה דאף לרבי אליעזר בענין חברת חותם. מידו, מדקדמרי הבא בשמעון דקיימא לן
שלח לן בן בחורא אחר חור ומכירו. ואף על גב דרבי ורבי בענין חברת חותם דפרשישני לעיל פק"א "אין מעמידין" (שם דבור המתחיל "דאמרי"), דאם לאו קדש דרס אורב,
מכל מקום לא קיימא לן ברא ברב, אלא קסן לן כסומא דתלמודא דפרשישני. ובביתא דלעיל נמי דרס מוריים שובחתי, יש ליישב, דלא אסור הרביתא אפילו בלא
חברת חותם, דא דקני בבביתא: אם מכיר חותמו סתמו מותר ואם לאו אסור – אינו רוצה לומר אם לאו שהלך הישראל ראשון לחבירו דאסור, אלא הכי קאמרי: ואם לאו
– שהלך לראוהו ולא הבין שהוא כמו עשאו, או שכח האין חתמו ואינו ידע אם הוא כמו שחתמו אם לאו – אסור, ואז הוא רוצה פירע מניא לא להך כלל לראוהו, שהרי
על פקדו שרואה ואינו מבין אם הוא כמו שעשאו יש דבוכה קצת שייפוי הגוי, אבל דא, אם לא להך ואינו רואהו כלל הישראל ראשון אחרי שחתמו, אלא שהישראל שני מצאו
חתום

עבודת זרה. השוכר את הפועל – פרק חמישי דף ע עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רמא תוספות

יצא דיון נפך לא תקף לזו – לנסוכים. בתרייהו גירא – דשבקה לזו לנסוכי.
ולחתי בינא שרי – אף בשבת, דמירתת ולא נגע. דהאי נימא והאי נימא אמור
– אף בהנאה. וכשאין נתפס על בניסוח כנגב עסקין, שדיה לו חלק בין, דאי
נתפס עליו כנגב כליה שרי. ואית דגרסי: הוּוּ ביוצני ברשא – דורין וסדקין ובקיעין,
"ברקעו" דרומן וכו'. ישראל בעלייתו וגי

בחתוניה – חזן החתונה, וישראל רואה
מלמעלה. שרי – כל שריי דהבא – שרי אף
בשתי, דהא לא נגע קאמורין, וכל "אסור"
דהבא – אף בהנאה. ובכחול הלכתא כרבי: אי
אית ליה לאשתמושי – ולומה לכך נכנסתי –
סמכא דעתיה ולא מירתת. דכי על לך ביתא
מעיקרא, אדעתא דלנסוכי על, וסבאי אי משכח
לי לאשתמוטא. ואף על גב דבנגב הוין לי
ליה לאשתמוט – אסור, דאי לא לנסוכי על
למה ליה דעיינא? אלא דמי למניח גוי בהנחה.
דהבא דכין ברבשות עיל דיעוין, למאן עילי
כל זמן שלא חדיש שמפליג – מותר, דסבר:
אי נגענא השתא אתי וחי לי ואי לית ליה
לאשתמושי שרי – ובין דבחול הוא על בניסוח,
מירתת ליה נגע. נעל עפוינן – ונתחיה עי
עם הדין, אף שאמר ישראל לגוי: שמור, עמוד
במחורי ושמור. אסור – דחיישין דלמא על
כיון דאמר ליה שמור, סמכא דעתיה דלמא על
מניח. שריא דהי שריש – של ערב שבת,
שהו תקעין להבדיל בין קדש לחול. ואי משום
שבחא – ואם תאמר: דסמכא דעתיה דגוי
משום דלא אתי ישראל בשבתא – האמר לי
איסור גידא כו'. פחות פחות מארבע אמות
ועמוד לפשו, וליכא פחותא מתחילת ארבע
לסוף ארבע. משא – נחתבא ספק ביאה – דמשת
דיעין עזי אל על אי לא על – סחור. ומשת
דכי שרי, דשני קל ספק ביאה מנזיחא דאי וספק
מגע. בקעה – שדות ורבה זו אצל זו. בימות
השמיטה שדוריה דהא וקין רבס דחסיין
דחי רשות היחיד לטומאה, וספיקא שאדיעה
בה הוי ספיקא מנא. ונפיקא בשדה פלוגית –
באותו מן השדות, ואין אנו יודעין איוו איהו
הלכתי במקום חלו – בבקעה. וזו ספק מנע סמא
– דאמר: נכנסתי לשדה שהטומאה בה, ואני
ידע אם נגעתי בטומאה אם לאו. כיון דאיכא
דפתוי תבית לשום סמא – ובין דחור דחמרא
הוא פרשי, דבנתיביו טורדי ולא מנסכי.
הוי ספק ספיקא – ספק ישראל ספק גוי, ואם
המצי למור גוי – ספק נגע ספק לא נגע, ודבאי
אפילו רבנן מוחר, וכי פליגי רבנן עלת דרבי
אליעזר דכי דמלא שדה טומאה, דאי על לה
לא אפשר דלא האדיל, וליכא אלא חד ספק,
רביתא

יִצְרָא דִּיּוֹן נִפְכָּא לֹא תִקָּף לְזוּ. וְזִנְה יִשְׂרָאֵלִית וְגוֹיִם
מִסּוּבִין – חֲמָרָא אֲסוּרָא, מָאי טַעמָא? הָאֵלִיל וְחִיקָה
עֲלֵיהּ, בְּתַרְיֵיהּ יִצְרָא. הָהוּא בִּיתָא דְּהָהוּ יִתִּיב בִּיה
חֲמָרָא דְּיִשְׂרָאֵל, עַל גּוֹי. אַחֲרָה לְרִשָּׁא בִּאֲפִיָּה, וְהָהוּ
בִּיּוּנָא בְּרִשָּׁא, אִישְׁתַּחַב גּוֹי דְּקָאִי בִּינִי דְּנִי. אֲמַר
רַבָּא: כָּל דְּלִחְדִּי בִּיּוּנָא – שְׂרִי, דְּהָאִי גִּיסָא יִתֵּאי
גִּיסָא – אֲסוּרָא. הָהוּא חֲמָרָא דְּיִשְׂרָאֵל דְּהָהוּ יִתִּיב
בְּבִיתָא דְּהָהוּ דִּירִי יִשְׂרָאֵל עֲלֵיּוּנָה וְגוֹי בְּתַחֲתוּנָה,
שָׁמַעֵין קַל תִּמְרָא, נִפְקִי, קָרִים אֲתָא גּוֹי אַחֲרָה לְרִשָּׁא
בִּאֲפִיָּה. אֲמַר רַבָּא: חֲמָרָא שְׂרִי, מִימַר אֲמַר: כִּי הִכִּי
דְּקָרִים אֲתָאי אָנָּה, קָרִים וְאֲתָא יִשְׂרָאֵל יִתִּיב עֲלֵיּוּנָה
וְקָא חַוִּי לִי. הָהוּא אוֹשְׁפָא דְּהָהוּ יִתִּיב בִּיה חֲמָרָא
דְּיִשְׂרָאֵל, אִישְׁתַּחַב גּוֹי דְּהָהוּ יִתִּיב בִּי דְּנִי. אֲמַר רַבָּא:
אִם נִתְפַּס עָלָיו פֶּגֶב – שְׂרִי, וְאִי לֹא – אֲסוּרָא. הָהוּא
בִּיתָא דְּהָהוּ יִתִּיב בִּיה חֲמָרָא, אִישְׁתַּחַב גּוֹי דְּהָהוּ
קָאִים בִּי דְּנִי. אֲמַר רַבָּא: אִי אִית לִיה לְאִישְׁתַּחַבֵּי
חֲמָרָא אֲסוּרָא, וְאִי לֹא – חֲמָרָא שְׂרִי. מִיתִּיב: נִעְלָל
תְּפִינְדָק, אוֹ שְׁאֲמַר לוֹ: "שְׂמוּר" – אֲסוּרָא, מָאי לֹא
אָף עַל גַּב דְּלִית לִיה לְאִישְׁתַּחַבֵּי? – לֹא, בְּדִאִית
לִיה לְאִישְׁתַּחַבֵּי. הָהוּא אוֹשְׁפָא וְגוֹי דְּהָהוּ יִתִּיב וְקָא
שְׁתֵּי חֲמָרָא, שָׁמַע יִשְׂרָאֵל קַל צִילֵי בִי בְּנִישְׁתָּא, קָם
אוֹל. אֲמַר רַבָּא: חֲמָרָא שְׂרִי, מִימַר אֲמַר: הֲשִׁתָּא
מִדְּבַר לִיה לְחִמְרִיה וְתַד אֲתִי. הָהוּא יִשְׂרָאֵל וְגוֹי
דְּהָהוּ יִתִּיב בִּאֲרָא, שָׁמַע יִשְׂרָאֵל קַל שִׁפְפִיר דְּבִי
שִׁמְשִׁי, נִפְק וְאוֹל. אֲמַר רַבָּא: חֲמָרָא שְׂרִי, מִימַר
אֲמַר: הֲשִׁתָּא מִדְּבַר לִיה לְחִמְרִיה וְתַד אֲתִי, וְאִי
מִשּׁוּם שִׁבְתָּא – הָאֲמַר רַבָּא, אֲמַר לִי אִיסוּר גִּירָא:
כִּי תוֹיִן פִּאֲרַמִּיתִין אֲמַרִּין: יְהוּדָי לֹא מִנְּפִיר שִׁבְתָּא,
דְּאִי מִנְּפִיר שִׁבְתָּא – כִּפְהוּ בִּיסִי קָא מִשְׁתַּחֲבִי בִּשְׁקָא.
לֹא יִדְעָא דְּסִבְרָא לָן דְּבִרִי יִתְחַק, דְּאֲמַר רַבִּי יִצְחָק:
הַמּוֹצֵא בִּיסִי שִׁבְתָּא – מוֹלִיכוֹ פָּחוֹת מֵאַרְבַּע
אֲמוֹת. הָהוּא אֲרִירָא דְּהָהוּ תָרִים בְּמַעְרָא, שָׁמַע
מִשְׁא בִּינִי דְּנִי. אֲמַר רַבָּא: חֲמָרָא שְׂרִי, מִימַר אֲמַר:
כִּי הִכִּי דְּמִשְׁתָּא אָנָּה, אִישְׁמָא נְמוּ יִשְׂרָאֵל אֲחִירִי
וְקָא חַוִּי לִי. הָהוּא גִּנְבִי דְּסִלְקִי לְפִתְּרִיָּתָא וְתַתְּחוּ

חֲבִיתָא טוֹבָא. אֲמַר רַבָּא: חֲמָרָא שְׂרִי, מָאי טַעמָא? רַבָּא גִּנְבִי יִשְׂרָאֵל נִינְהוּ. הָהוּ עוֹבְדָא
בְּתַרְדֵּיעִי, וְאֲמַר שְׂמוּאֵל: חֲמָרָא שְׂרִי. כִּמָּאן? כְּרִבִּי אֲלִיעוּר, דְּאֲמַר: סַפֵּק בִּיאָה – מְחוּר, דְּתַנִּין.
הַנֶּהֱבִים לְבָקְעָה בִּימֹת הַגִּשְׁמִים וְנִשְׁמָא בְּשַׂדֵּה פְּלוּגִית, וְאֲמַר: הִלְכְּתִי בְּמָקוֹם חָלוֹ וְאִנִּי יוֹדֵעַ
אִם נִכְנַסְתִּי לְאוֹתָהּ שָׂדֶה אִם לֹא נִכְנַסְתִּי, רַבִּי אֲלִיעוּר אָמַר: סַפֵּק בִּיאָה – מְחוּר, סַפֵּק
מִנֶּע – מָמָא! – לֹא, שְׂאֵנִי חֲתָם, בִּין דְּאִיכָא דְּפִתְחִי לְשׁוֹם מְמוּנָא, תָּהוּ לִיה סַפֵּק סְפִיקָא.
ההא

הוי דוקא כיון דפתחו טובא. ואית דלא גרס "טובא" וגרס ליה בסמוך, ובין דאיכא דפתח לשום ממונא.

הוהיא רביתא דהות נקטת אפיאי בידא אמר רב חמרא שרי – פירש הקונטרס: דוקא חתיקה, שאינה יודעת שביט נסיון ולא טרחה לייגע, אבל בערה גדולה לא תלינן לקולא: מדור לא מציעו חלוקה בהשום מקום, לכן נראה לראו דוקא רביתא, הוא הדין גדולה אלא ערובא דבי חות. ומידו לפירוש הקונטרס לא נפקא מניה מדי עבשיי, דגם הגדולים אינם פקאים שביט נסיון. **אמר** רב חמרא רביתא

קלטתה – ולא נגעה ביה, אלא מן האויר קלטתה.
אבל אי שקלתה מעל בני דהין – יאסר מטעם
נצוק, מידו יש כספרים ישנים: שקלתה, ואפילו
היה שרי משום דאיתא בקיאה שביט נסיון ולא
מסרה נפשה למיגע בפירוש הקונטרס, אבל
גדולה כיון דנקיטא אפיאי איכא למחש.
הוהיא לממלא דסליק נחשורא פתחו וברחא.
טובא אמר רבי חייא בר אבא עובדא דהוה קמיה
דריי יתחן ושרא ולא ידענא אי משום קדסבר
כרבי אליעזר כו ופרין ספק ביאה ספק מנע דהוה
– דהויא גוים ניהו. ואף על גב דרבי גבוי דלעיל
אמרין דהוי ספק ביאה, ספק אם הם גוים או אם
הם ישראלים – הוי מילי גבויים, דיש בהם שהם
ישראל, אבל פלמטא סתם גוים הם. דאי הוה
ישראל היה הדבר ניכר ונדע, ומדלא נדע שמע
מיה שהם גוים, ואם כן ספק מנע דהוה, ועל כרחך
לא סתור דרי אליעזר אלא בספק ביאה אבל ספק
מנע נטואל מנע: כיון דפתח טובא, ספק אדעתא
דמנומא ספק אדעתא דשתיה פתחו. ופירש
הקונטרס: דפתחו יתחן פתח שתייה, ומוחא
מילתא אדעתא דמנומא פתחו ובגבוייהו.
טורדי, כך פירש הקונטרס לפי שיטתו ודלעיל,
ופירשוהו דהיך, ועד קשה דמאי שנא גבי גבוי
דאמר ספק ישראל ניהו, וגבי פלמטא אמר דאי
גוים ניהו, אם כן הוה ליה להלמלא לפירוש רבין
פירש רבינו הם לפי שיטתו ודלעיל שפיר, דרבי
אליעזר מסדר משום ספק ספקא. הדין פירש
דבא: ספק ביאה ספק מנע דהוה. פירוש: הוי דהו
ספק אם הוה ספק מנע גוים או גוים לא נדע
בגבויים, מכל מקום אם הם גוים דאי גבוי וליכא
ק דהא ספקא, דאי דמי להדיא דגבוי דלעיל
דאמרין דהוי ספק מנע אם גבוי אם לא – הוי
משום דסחם גבויים אדעתא דמנומא אתו, אבל
פלמטא סתם באים לאבול ולשתות בדאמר פרק
שני דביצה (א, א) ושחטנו להם עלג האבאלום
השקטום, ואם כן הוי ספק מנע משום דליכא אלא
דחא ספקא, ובחידא ספקא לא אמר רבי אליעזר
ומשני: כיון דפתחו יתחן מביד שתייה אמור
אדעתא דמנומא פתחו, ואם כן הוי ספק ספקא:
ספק גוים או ישראל, ואם תמצי למור שהם גוים –
שנא פתחו לשם מנומא ולא אדעתא דשתיה, כיון
דאיכא טובא, **לא** מסרה לה אלא שמירת מפתח
– ולא סמכא אדעתא ליכנס, ודנתפס כגבוי
מכאן, שאם תפס דמושל את היהודי והניח
שמירת גוים בביתו ונמסר להם לא מפתחותא אף
שן יין, אם אין אובלים ושותים ממה שבוטא
הישראל – הדין חמור, ואם אובלים בבית – אסור

ואנחנו, אם מנאן הישראל כמו שהיה מלאים – כשרים, בדוחה אשכחן גבי גבוי לענין טומאה שאם מנאן כמו שהיה שטורים, ואמרין עלה: בין כיון נסך, ואולי כשמחפשי אתו בכל
מקום ובקרקע ובבתלים את מטמוני ישראל הם היין אסור, לפי שנתן חביות הבניסו קנה ארוך לחפש בו, אכן אם היה לישראל סימן חזק במנופה מותר, דאם הסירה לחפש בה לא היו
מחזירין אותה, דהא לא מיריתא מישאל כלל. **פתחות** אסורות – משום מפלו טובא, ולא אמרין אדעתא דמנומא פתחו דאמרין לעיל גבי פלמטא. והיינו פלמטא דמנומא באים
לגבות מס תמלך וארטוא, ולכן איכא למימר דאדעתא דמנומא פתחו, אבל בולשת אינם באים כי אם דוקא לאבול ולשתות.

ההיא רביתא דאשתמשה דהות בי דני והות נקטתא
אפיאי בידה, אמר רבא: תמאד שרי, אימור מנפיה
דחביתא שקלתיה; ואף על גב דליכא תו, אימור
אתרמוי אתרמוי לה, הוהא פולמומא דסליק לנהדרקא,
פתחו חביתא טובא, כי אתא רב דימי אמר: עובדא
הוה קמיה דרבי אלעזר, ושרא, ולא ידענא, אי משום
דסבר לה דרבי אליעזר דאמר: ספק ביאה – טהור,
אי משום דסבר: דופא דאורי ביהוי פלמומא – שראל
נינהו. – אי הכי, האי ספק ביאה, ספק מנע הוא? – כיון
דמפתחי טובא, אימא אדעתא דמנומא פתחו, וכספק
ביאה דמי. ההיא מסוביתא דמסרה לה איקלילא
מפתחיה לגויה, אמר רבי יצחק אמר רבי אלעזר: עובדא
הוה בי מירשא, ואמרו: לא מסרה לה אלא שמירת
מפתח בלבד, אמר אביי, אף אן גמי תנינא: המוסר
מפתחות לעם הארץ – טהרותיו טהורות, לפי שלא
מסר לו אלא שמירת מפתח בלבד; השתא טהרותיו
טהורות, יין נסך מיבעיא? למימרא, דטהרות אלימי
מין נסך? – אי, דאיתמר: חצר שהלכה בקמיסין
אמר רבי: טהרותי מנארות, וכוניו אינו עושה יין
נסך; ורבי יוחנן אמר: של טהרותי טהורות, מיתובי:
הפנימית של חצר ותחיצותה של עם הארץ, אותו חצר
שוטת שם פירות ומנחת שם פלים, ואף על פי שידו
של עם הארץ מנעת לשם; קשיא לרבי! – אמר רף
רב: שאני התם, שנתפס עליה כגבוי. תא שמע, רבן
שמעון בן גמליאל אמר: גגו של חצר למעלה מנגו
של עם הארץ, אותו חצר שוטת שם פירות ומנחת
שם פלים, ובלבד שלא תהא ידו של עם הארץ מנעת
לשם; קשיא לרבי יוחנן! – אמר רף רבי יוחנן: שאני
התם, דאית ליה לאשתמוטי, מימר אמר: אימזורי קא
ממזרא, תא שמע: גגו של חצר כגבוי גגו של עם הארץ,
אותו חצר שוטת שם פירות ומנחת שם פלים, ותא על
פי שידו של עם הארץ מנעת לשם; קשיא לרבי: –
אמר רף רב: לאו אפיא רבי שמעון בן גמליאל דקאי
פנותי? אלא דאמר רבי שמעון בן גמליאל, משנה
בולשת שנכנסה לעיר, בשעת שלום – חביות פתוחות
אסורות, כתובות מותרות; בשעת מלחמה – אלו ואלו מותרות, לפי שאין פנאי לנסף. גמרא
ורבינו:

רביתא – חתיקה גויה, **אפיאי** – אשקוטא של יין, **אימר מנפיה דחביתא שקלתה** – דוקא
רביתא, דאינה יודעת שביט נסיון ולא מסרה נפשה למיגע, אבל גדולה מבי חזקן
דנקטתא אפיאי לא תלינן לקולא, **אף על גב דליכא תו** – שאין שם אפיאי עד, ואיכא
למימר: הא דרבי בגו חביתא שקלתה, **אימר אתרמוי** – דרך אופיא הוא דרואי התם,
פולמומא – ראש הניס, שר צבא, **ולא ידענא** –
אי שרא משום ספק גוי ספק ישראל, וזכרי
אליעזר דאמר ספק ביאה טהור, ולקמיה פריך:
הא לאו ספק ביאה הוא, דרואי גוים היו **ישראל**
נעשו – ואוליין בחר רבא, **דליכא ספקא**, כיון
דפתחי **טובא** – דרבה יותר מכדי צורך
שתייה, מוכחא מילתא אדעתא דמנומא
פתחו ובגבוייהו טורדי, **דמי בולשת**
שנכנסה לעיר בשעת מלחמה, דקתי מתינת;
אלו ואלו מותרות, הלכך, אף על גב דספק מנע
הוא, כיון דמוכחא מילתא לקולא כספק ביאה
דמי, מסוביתא – מוכרת יין בחנות, כמו: "ולל
וסוכא" (דברים כא), "סכאך מחול במים"
(שעירא, א), אקלילא – מפתח, שמירת מפתחות
– ולא סמכא דעתא ליכנס, ונפתח כגבוי. יין
נסך מיבעיא – בגיחזותא, ומסיע לרב דימי,
למימרא דמיתרי אלימי מין יין, דמקט לה
גמבות על שם הארץ מנע דהוה חסר שטות טהרות
מנע זה, אינו עושה יין נסך – דנתפס עליו
כגבוי, אלמא טהרות אלימי, מיתבי – שרי
הצירות זו לפנים מזו, דתנינא של חצר,
הוצינה – דפתוחה לרשות הרבים, של עם
הארץ, דאין לו לעם הארץ ירידת הרגל על
הפנימית, שוטה שם – בפנימיתא, אבל אי דמי
איכא, דרצוצה של חצר, כיון דהוי לעיל
הארץ דריסת הרגל בדיועה – אין חצר שוטת
שם פירותיו, מכל מקום קשיא לרב, דקתני אף
על פי שידו של עם הארץ מנעת לשם, **התם**
שמים דנתפס עליה כגבוי – דמה לו בפנימית,
אבל חלוקה, דבחדא אחז דמי, כי עייל ידיו לא
מחפס כגבוי, **אמרי** דגג קמירצא, אני מביח
למדת בנין שאני רוצה למדוד, לכך והשטות
את ידי, לשון אחר משובתת הגאונים: מתמוגג
אני, אשטנדליכר בלעז, ונרטינן: אימזורי קא
ממצנא, כעד גו שאני גבוה ממנו, וליכא
למימר "מתמוגג אני" כשממשיך ידו שם, **אנא**
דאפרי ברבן שמעון בן גמליאל דאמר לעיל
ובלבד שלא תהא ידו של עם הארץ מנעת שם,
ולבי לא שאני ליה בין שנגב חצר למעלה בין
שהו הוא לו, **משנה** בולשת חזל, על שם
שנחפשי וחתרין קיי להו בולשת,
דבמרתמנין "וחפש" ובלש.

ברקום

גמרא
ורבינו:

ואנחנו, אם מנאן הישראל כמו שהיה מלאים – כשרים, בדוחה אשכחן גבי גבוי לענין טומאה שאם מנאן כמו שהיה שטורים, ואמרין עלה: בין כיון נסך, ואולי כשמחפשי אתו בכל
מקום ובקרקע ובבתלים את מטמוני ישראל הם היין אסור, לפי שנתן חביות הבניסו קנה ארוך לחפש בו, אכן אם היה לישראל סימן חזק במנופה מותר, דאם הסירה לחפש בה לא היו
מחזירין אותה, דהא לא מיריתא מישאל כלל. **פתחות** אסורות – משום מפלו טובא, ולא אמרין אדעתא דמנומא פתחו דאמרין לעיל גבי פלמטא. והיינו פלמטא דמנומא באים
לגבות מס תמלך וארטוא, ולכן איכא למימר דאדעתא דמנומא פתחו, אבל בולשת אינם באים כי אם דוקא לאבול ולשתות.

ורבינו:

עבודה זרה. השוכר את הפועל – פרק חמישי דף עא עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" רמ"ה רש"י

1 ברקום – מורגנזון "מנצח" – ברקוויץ, כל בחנות – העמאות בחוכה פסולות לבעליזק,
2 אדשש בון אסוריה אף באנס אבא אשש ישראל לא. אדשש בשעת מלחמה היא, וקטני
3 אסוריה, ידשש פנאי לבעזל לנשך אין פנאי – דער העיסקר לא תקוף לה, וטורחין
4 במלחמה לבעזל אין פנאי – דאקס אדשש חייביו. משהנה מותר לומר לו חן לא
5 דשש – למה לא עקו לה, וטורחין אדשש חייביו.

ורמיתיו: עיר ששכנשהו ברכוס - כל פהנות שבתקו
פסולות! אמר רב מרי: לנסך אין פנאי, לבעול יש
פנאי. **משנה** האומנין של ישראל ששלה להם נבחי
חבית של יין נסך בשכר - מותר לומר: 'תן לנו
את המיח', משכננסה לרשותן - אסור. **גמרא**
אמר רב יהודה אמר רב: מותר לאדם לומר לגוי:
'צא והפס על מנת להפוך', מיתבי: אל אימר
אדם לגוי: 'עול תחתי לעוצר'! אמר ליה: רב
'עול תחתי לעוצר' קאמר? הא לא דמיא אלא
להא, אבל אמר לו: 'מלמני מן העוצר'. **משנה**
המוכר יונו לזכרי, פסק עד שלא מדר - דמיו
מוקרין, מדר עד שלא פסק - דמיו אסורין. **גמרא**
אמר אמימר: משיבה בגוי קונה, תרע, דהני פרסאי
משדרי פרדשני להדרי ולא הדרו בהו. רב אשי אמר,
עולם! אימא קדי: משיבה בגוי אינה קונה, והאי
דלא הדרו בהו - דמינתו ורואה הוא דקניטא להו.
אמר רב אשי: מנא אמימר? לה? פאממר להו רב
להנהו סבוימא: בי כיליתו חמרא לגוים - שקלו
וזוי מציניהו והדר כילין להו. ואי לא קניטו בחדניהו
וזוי, אויפניהו והדר שקלו מציניהו, בי חכי דתתיו
הלקוה נציניהו. דאי לא עבריתו הכי, בי קא הוי יין
נסך - בפרשטיכו קא הוי, וכי שקליתו - דמיו יין נסך
קא שקליתו, ואי סלקא דעתך משיכה בגוי קונה,
מדישבה

[illegible]

מדמשיכה

[illegible]

1 וְהָאָמָר: וְלֹאמַת הָיָא מִיִּיר לֵאמֹר גִּמְר וְלִמְלֻחָהּ.
 2 מִר: מִשְׁמַע בְּכָל בִּנְיָן, אֶפְרַיִם קֹדֶם גִּמְר וְלִמְלֻחָהּ.
 3 מִן מִלְטִין מִן הַתַּעֲרָב – מִן שְׁמוֹשׁ רַבְּנִי
 4 דְּרַמְצִי לִסְלֻקֵּךְ וּמִן הַתַּעֲרָב, וְאֵם כֵּן יִנְי
 5 יִיבֵה הֵינִי יִן לַעֲרַב לֹא שְׁלִיחוֹת יִשְׂרָאֵל אָק
 6 עֵבִיד, מִשְׁמוֹשׁ חָדָשׁ שֶׁרִי כֵּן אֶגְזָא. אֲבָל כֵּן
 7 לִיִּה: לִיִּה לַחֲתוּתִי מִשְׁמַע הַלְשָׁן – הַחֲתוּתִי
 8 בְּמִקְוָמִי, וְכֹל מִדְּרִיב בְּאִילוֹ יִיבֵה יִשְׂרָאֵל דְּמִי,
 9 אֲדָא בְּמִקְוָמֵהּ אֲרִי. פִּירְשׁוּת הַקְּטוֹרֶס, לֹא רִגְא, **אָמַר**
 10 דְּרָא מִן פִּשְׁטֵיט דְּרַמְלִטִין מִן הַתַּעֲרָב, דִּירוּר, כֵּן
 11 מִיִּירִי וְדִבּוֹל לִסְלֻקֵּךְ לְכֹן נִירָא לִי שְׁחִירָאֵל
 12 יִיבֵה לַעֲרָךְ יִן (סָפֵךְ), מִנְכָּם שְׁמִי כֵּן אֲמַר רִבִּי
 13 מִלְטִין מִן הַתַּעֲרָב, מִשְׁמוֹשׁ דְּמַשְׁמַע בִּי אֲמַר
 14 לִיִּה: לִיִּה כְּלֹא חֲתוּתָא מְשֻׁכָּל, אֲבָל אִינִי מִתְּוֹ
 15 לֹא לַפְרֻעִי יִן נָסֵךְ, וְלִבְךָ שְׂרִי אֶפְרַיִם לֹא מִנִּי
 16 לִסְלֻקֵּךְ בְּיוֹז אֵילָךְ בִּין נָסֵךְ, וְאֶפְרַיִם לִי הָקִים
 17 דִּינִי אֲמַר לִיִּה (ס. ב.) דְּאֶסְרִי בִּין פְּעֻלִּים –
 18 חָבֵא שְׂרִי, דְּהִתְּוִי חֵטִי עֲבָמִת מִשְׁמַע דְּרֹחוֹ מִקְרִים
 19 לֹא הִדְרִינִי בְּשִׁבְלִי שְׁתוּן מִיִּין נָסֵךְ לַפְעֻלִּים, אֲבָל
 20 חָבֵא חָבֵא יִיִשְׁלַקְךָ בְּמַשְׁמַע אֵם יִבּוֹל, אֲבָל
 21 לֹא חָשִׁיב פְּעוּרִי יִן מִיִּין נָסֵךְ, כֵּן הָאֲמַר לִי
 22 'עֵל חֲתוּתִי' הִי כְּמוֹ שְׁאֲמַר לִיִּה: פִּרַע לַמֶּלֶךְ
 23 תַּחֲתִין כְּמוֹ שֶׁרִי חָדִיב לֹא יִין, וְנִגְזַר אֲמַר עֲרֹב
 24 פִּירְשׁוּתִי, וְאֶפְרַיִם לִי הָקִים יִיִשְׁלַק אֲמַר מִשְׁמַע
 25 דְּפִירְשׁוּתִי, **אָמַר** אֲמַרְשׁוּ מִשְׁבִּיעַ בִּיהִי אֲמַר עֲרֹב
 26 דְּנִי פִּסְסֵא מְשֻׁדֵּרִי מִשְׁמַע אֲחִירִי לֹא הִיִּה, **אָמַר**
 27 בְּרוּ – אֲמַר בִּיהִי יִנְחֹךְ, דְּרָא יִן עֵיקֶר תַּשְׁמַע,
 28 אֲבָל שְׁמוֹשׁ דְּרַמְלִטִין מִרִּבִּי בְּרִי: יִיִשְׁלַק אֲמַר
 29 מִשְׁמַע לִיִּה: לַעֲשׂוּתִי – בְּבִסָּק, לֵגוּ –
 30 מִשְׁבִּיעַ, דְּרַמְלִיט בְּכִירוּת (ג. ב.) וְמֵה מְשֻׁבֵּי
 31 רִאִיָּה מְשֻׁבֵּי דְּפִרְסָא אִין אֵה כֵּן אֵם אֲמַתֵּלֹא,
 32 בְּעֵלְמָא, מִתְּפֻרְשָׁה אֲבוּרִיתִין מִן פִּרְסִיסִים שְׂאִים
 33 חֲזוּרִים אֲרִי זְרֻשָׁה, מִשְׁמַע מִינֵה שְׂכָךְ דְּרִין.
 34 **אָמַר** חֲזוּרֹת לֹא חֲזִיר בְּרוּ – אֲמַר עֲרֹב קִנְטוֹ
 35 בְּמִשְׁבִּיעַ, לֵיגַטֵּא אֲחִירִיתִין מִתְּפֻרְשָׁה הֲנֹאֲמִין.
 36 שִׁישׁ לֹא בִר הֲטִים כִּי – פִּירְשׁוּ בְּקִירוֹסֵהּ דֵּי עֵיקֶר,
 37 אֲבָל מִדְּמִשְׁבִּיעַ בְּרוּ מִנְּחָה וְנִמְכָּר. וְנִמְכָּר רַבְּנִי
 38 לִיִּה: לִיִּה בְּכִסְמוֹ, דְּרִי מִיִּין כְּמוֹ דְּרִאִיבֵא, אֲבָל
 39 עֵלְמָא מוּדֹךְ דְּקִי מִשְׁבִּיעַ אֵם הַרְבֵּה, **אָמַר** אֲבָל
 40 חֲזוּרִיָּה עֵלְמָא אֲמַר רִבִּי אֲשִׁי, אֲלֵא לִפִּי אֲמַתֵּא,
 41 דְּקִאֲמַר רִבִּי אֲשִׁי: מִדְּרִישָׁא מִשְׁבִּיעַ אִינִי קִנְטוֹ סִפֵּא
 42 יִרָא לִיִּה לִרְבִּי אֲשִׁי, מִלְכָּךְ לֹא בְּסִטְרִין מִתְּפֻרְשָׁה
 43 שְׂכָךְ בִּין קִשְׁשׁ, וְפִלְתוּתֵא הִיא דְּרִי יִיִשְׁלַק רִיבִי פִּרִי: חֲזוּרִי
 44 עֲרֹב מִן מִשְׁבִּיעַ מִפְּשֻׁרִתִין מִן חֲזוּרִיָּה בִּישְׂרָאֵל, וְאֵם –
 45 חֲזוּרִי: אֲבָל חֲזוּרִיִּיתִין מִשְׁבִּיעַ לִרְבִּי שְׁמַעוֹן בִּין קִשְׁשׁ
 46 וְחֲזוּרִי דְּרִיבִי אֲחִירִי דְּכִרְפִּירִישָׁא, אֲבָל מִשְׁמוֹ דְּרִבִּי אֲמַר
 47 לֹא חֲזוּתִי, אֲבָל עֵלְמָא בְּחֻקֵּי מִלְכָּהּ חֲזוּרִי
 48 לֹא חֲזוּתִי מִשְׁבִּיעַ מִשְׁמַע מִתְּפֻרְשָׁה מִשְׁמַע לִיִּה: רִבִּי
 49 רִבִּי יִיִשְׁלַק דְּמַשְׁמַע קִנְטוֹ בִּישְׂרָאֵל, אֵם כֵּן לֵגוּ
 50 חֲזוּרִיָּה אִינִי חֲזוּרִיָּה אֲמַר כֵּלֵּא, אֲבָל דְּרִיבִי אֲמַר רִיבִי יִיִשְׁלַק
 51 כֵּלֵּא: אֲמַר אֵם אֲמַתֵּלֹא לֹא חָשִׁיב לִי בְּחִדְוִלְךָ לִיִּה
 52 חֲזוּרִיָּה: אִינִי וְכֹל אֲחִירִי חֲזוּרִיָּה דְּקִאֲמַר רִיבִי שְׁמַעוֹן בִּין
 53 וְלֵיִלֵּךְ סָבֵא אֲמַר רִיבִי בִין קִשְׁשׁ, דְּחֲזוּרִיָּה חֲזוּרִיָּה
 54 אִשְׁלֵא, וְאֵם אִין לֹא שְׁמַעוֹ לֵגוּ – מִקְטֵל לֹא הִיִּה
 55 חֲז

עבודה זרה. השוכר את הפועל – פרק חמישי דף עא עמוד ב – מותר מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" תוספות

ישראל, הדמעת שביד ישראל נעשו למפרע דמי יין נסך ואין לומר שהתנוע נותן לתם הדמעת מבחנה, דאטו ששפטינו סקיקין ואומר רבנו יצחק: שבשעת נתינת הדמים היו אומרים לתם הגוים: אנו מקמים לכם המעט ומעבשין הידין זיהה שלטו מעבשין, הגוים היו דאמנימין אותם בטול ולא היו ידאימין פון גזולא, ואף על פי שלא בא לידם ערוין.

אי נמי יש לומר, דסבר אלא דרדד דקניא משיכה
א מעות בגוי, ודרש חכ' "לעמיתך" במשיכה,
הא לניג או באה או אהא, וליה ליה את דאמיר
בבכורות (ג, א), מדישראל בחרה וניג מני בחדא.
ואם תאמר: ולמה לא ליה ליה ליה ליה ליה
א למודד בבלי ישראל, ויש לומר: דבכך יש
ליעזר כמה פעמים, אבל בליקודת מעות קודם
לא בטעם, כיון שדוה מנהגם בן. **שבע**
מיה נצוק חבור – ואם תאמר: ולמה ליה ליה
למסיחא ליקטפי קטופה, וכי לא גזולא שרי גם
א נצוק חבור, בדקאמר לקמן (עב, ב) ויש לומר:
לפי שדוה מנהגין פון דברא בהיה לתם חורג ודל
לקמן. **הבא** מבאי עסקין דאיכא עבתי יין
אפומא דכונתא – תישה לביטול ההוא פורתא
בשמיים יש לומר: דרדד במות הוא, וקסבר דלי
טביל, ושדך לחלן אורי דיה מריו **ואי** סלקא
דערק משיכה בגוי קנה אמאי חזיר – ואם
תאמר: ומה מאן, מעת קנות? אם כן אימא
סיפא: אם משעת משעת מיה ליה ליה ליה ליה
המלה – ולמה לי משך כיון דמעתי קנות? רבי
האי גזולא פריך בבכורות (שם, א), ואי סלקא
דערק מעות קנה ליה למשך? ויש לומר: רבי
מקשה דאמר וכן משה דהתם בעי למימר דבעין
בגוי חרתי, משיכה וכסף, והכי קאמר הבא: ואי
סלקא דערק משיכה חרתי קנה ליה מעות,
אמאי חזירי דהתם נמי קנה קאמר: אי סלקא
דערק מעות לחודייה קנה אמאי חזירי? ואם
תאמר: ומאי טעמא דמקשה דבעין לומר חרתי?
יש לומר: משום דרדשי: "לעמיתך" – בחדא,
במשיכה או בכסף לכל דור כדאית ליה, ולגוי
– עד דאיכא חרתי, משיכה וכסף. **מירי** הוא
טעמא לאו לרב כו' – ואם תאמר: קשיא דרב
אדרב, דאבא מוקי אלבא דרב דמשיכה קנה
בגוי, ובפרק חזקיה (אבא במעיקא מות, א) משמע
דסבירא ליה כרבי שמעון בן לקיש דמשיכה קנה
בישראל אלא עביד, גבי דהיא דמיתיה תחת נהנה
לבלי, ואמר רב ליה, דוקא רב דרבי משה
משיכה, אבל ספר לא מעל עד דמשך, אלמא
קסבר דמשיכה קנה בישראל – אם כן אינה קנה
בגוי, מנינה מסיעה דהיה לכרי שמעון בן לקיש,
ואם כן קשה דרב אדרב מיהו דר פסחים דרדשי
לעיל: אימר רבא לסביחא, אבל לא נראה.
מדאמרא דאמאי: מיהו דהוא טעמא אלא לרב האמר
רב הלכה בן, וליך כדריך חזיר רב דאמר לקמן
סוף פירקא דבי, מדמיתיה רבי יוחנן אבתריה,
ואם כן לעיל נמי מערבא דסביחא דרסנין רב
אל רבא, וקשה דרב אדרב ויש לומר: דהואו
דבלי נסבירא, וליך קנה רבא דוקא בלי,
אבל ספר לא עד דמשך, דמשיכה בגוי קנה
דקאמר רבא דהא. ובן שר צריך לאומרי לרבי
יוחנן דהתם דפרישטא וכו'. ולמחרת דמיתיה נמי
סייעתא לרבי שמעון בן לקיש דהתם פירק "והחב"
(שם) דהיינו לפי טעמא דמיתיה בישראל.

מדימשיכה גוי **קנייה**, יין **נסך** לא **הוי** עד **דנענע** ביה!
אי דקא פיל ורמי למנא דישיראל – הכי נמי;
לא צריקא, דקא פיל ורמי למנא דגוי. – סוף סוף
פי מנא לאירא דמנא קנייה, יין נסך לא הוי עד
דמיך לארעיותיה דמנא; שמע מיה: נצוק חבור?
לא, אי דנקיט ליה גוי לכלי בידיה – הכי נמי;
לא צריקא דמנא אאריה ותיקני ליה פלי; שמעת
מיה: פלי של לוקח ברשות מוכר לא קנה לוקח?
לא, לעולם אימא לך: קנה לוקח, והכא במאי
עסקינו – גזול דאיכא עקבת יין אפומא דכונתא,
דקאמר קמא אינסוד ליה. וכמאן? דלא קרנן שמעון
בן גמליאל, דאי רבן שמעון בן גמליאל האמר:
מוכר כולו לזכרים חזין מוקמי יין נסך בשב! – מירי
הוא **מקנא** **אלא לרב, האמר רב: הלכה קרנן**
שמעון בן גמליאל חבית בבבית, אבל לא יין בינו.
מיתבי: הלוקח גזולא מן הגוים ומצא קנה
עבודה זרה, אם עד שלא נתן מעות משה – החזיר,
אם משעת מעות משה וילך לים המלח; אי סלקא
דערק משיכה בגוי קנה, אמאי חזיר? אמר אביי:
משום דמיתיה פי מקח מעות. אמר רבא: רישא
מקח מעות, סיפא לאו מקח מעות? קנא אלא
רבא: רישא וסיפא מקח מעות, ורישא דלא יחב
וזו לא מיתחזי פעבודה זרה ביד ישראל, סיפא
דירב וזו מיתחזי פעבודה זרה ביד ישראל. אמר
ליה מר קשישא בריה דרב הקדא לרב אשי, תא
שמע: המוכר ינו לזכרי, פסק עד שלא מיר דמיו
מוחריב; ואי אמרת משיכה בגוי אינה קונה, אמאי
דמיו מותרין? הלא במאי עסקינו דאקנים ליה
דינה. אי הכי, אימא סיפא: מיר עד שלא פסק
דמיו אסורין, ואי דקדים ליה דינה, אמאי דמיו
אסורין? אמר ליה: ולדידך דאמרת משיכה בגוי
קונה, אמאי רישא דמיו מותרין וסיפא דמיו
אסורין? אלא מאי אית לך למימר? פסק סמכא
דעתיה, לא פסק – לא סמכא דעתיה; לירי נמי,
אף על גב דקדים ליה דינה, פסק – סמכא דעתיה,
לא פסק לא סמכא דעתיה. אמר ליה רבנא לרב
אשי: תא שמע, דאמר רבי חיאי בר אבא אמר
רבי יוחנן: בן נח נהרג על פחות משוה פרוטה,
ולא ניהן להישבון; ואי אמרת משיכה בגוי אינה
קונה, אמאי נהרג? משום דצעריה לישיראל.

ובא

מרשביה גוי – במדה, קנייה, ואף על גב דלא ידב חזי, ודח ליה זוי, דקנהו אביה מקמי
דנדיה יין נסך, דהא לא הוי נסך עד שנגב ביה, ואפילו אי לא שקילי זוי מנייהו שפד
דמי. **במנא דגוי – דין שבבלי אסור.** ודין יין נסך מקמי משיכה. **מרשמי לאורי דמנא –**
דמי, קניה גוי בהגבולה. **שפעת מיה ב' –** ואן איכשוי איכשיל בן ב"חמורא לא
הספדו! (בבא בתרא פה, ב) **קצבת יין –** אונסין
יש בבלי של גוי, שמעעבב חזין על פין כטיפה
או כשני טיפין מקמי דעמיט חמרא דישיראל
באורי דמנא דמי, ומיתסר כהדא טיפין דמי
שעל פה, דכונתא = פה, קטנה מחזית. **דאמר**
במעות קטן (יב, א), וזפתין כונתא ואן וזפתין
דמי בריתא נעמיא דמיתסר כהדא עכבא. **דלא**
כרנן שמעון בן גמליאל אבא דקנהו מיתחזי: יין
נכס, שנפל לכו כולו אסור, רבן שמעון בן
גמליאל אומר: ימור כולו לנכסין רבן דמתי יין
נכס, שכל אלמנא משום תערובת יין נסך לא
מיתסר כהדא חמרא דישיראל, ואן קם קל כל
מקום ששנה רבן שמעון במשנתו הלכה במותה
מירי הוא **מקנא** **אלא לרב – עד קושיא למאן**
רמית ליה אלא לרב דאמר לערובת יין נסך לא
בדיא בריתא. לירידיה לא תירמיה. דאיתו אמר
דמירא דאין הלכה כרבן שמעון. **אלא בחבית**
שנעריב בחביות אחרות – שאל רבא דמיתחזי
ושד לנהר, ואיך שדו כהדא. אבל לא יין ביין
דכי תערב יין נסך ביין כשר – כולו אסור. ואי
קשיא אביי ורבא דאמר שחזירי אקתתהא
דאמרינן, הא איתנו דור שדשי מניה טובא לא
תיקשי, דהא במסכת בבכורות (ג, א) תרציתו
אביי ורבא לחזר שטיי אדמא דרבי יוחנן,
דאליבא קאמר אמימר לשמעליתו, דקבעת
בעלי תלמוד כאן אמילתה דאמימר. **נרשואת**
= שבי כספים. **חזיר –** דלא קניה, ולא מתיב
לבערה. **ויולך לים המלח –** דכיון דלא מצי
לאחרויהו למשקל דמי, מקח מעות – דהיא
משיכה בטעות, דלא אדעתא דעבודה זרה וכן.
סיפא **לאו מקח מעות –** בתהלה, ואף על גב
דהיה נמי לישקליתו מיתחזי דמיון לעבודה זרה – לכו
דמי. **פסק עד שלא מיר דמיו מותרין –** דכי מיר
קניה נמי במשיכה קמז ודמי בחלוצה גיה, ואן
נסך לא הוי עד דנגב ביה, **שחזירי לו –** ידיר –
שנתן לו מעותיו קודם לכן, **שחזירי לו –** נתן
לו מעות יותר מביד דמי חזק, עד שפסקו
הדמים יחזיר לו מעות אלא תמורה. **אמאי –**
דמיו אסורין, וליריך דאמאי – טעמא דרדשי
משום דמשיכה קנה, סיפא נמי אמאי דמי
אסורין? **קדמא דעתיה –** למקמי משיכה. **אלא**
פסק – סמכא משיכה לא סמכא דעתיה
למקניה במשיכה, שמא ירבה לו בדמיו. בן נח
גזול את ישראל פחות משה פרוטה, אף על
גב דביי ישראל לאו ממונא הוא, דמחיל עליה
– גבי דא ממונא הוא, וכן נח נצטוו על גזול
בסתנדיה (ג, א), ואחרה שלחו לו היא מיתתן
ואין צריכין תהרתא. ודמשך בעמוד דבא
ולא

יש נהר על מצוה על גזול, ואחרון ון מיתתן, ולא ניתן להשכן. ודוקא ישראל דבר מחילה הוא, אבל עד לאו בר דקנהו אביה חזירי
פירש ליה נתון להשכן משום דקח ביה חרבה מיתה. ולא נראה, דאם כן לא יתחייב יין לשלם כולו משום ענין. **ואי** סלקא דערק משיכה בגוי אינה קנה אמאי חזיר –
פירוש: הא לא קניה, וכל הויכא דאיתיה ברשותיה דישיראל הוא. וקשה דהא ישראל נמי לא קנה הגזילה לחיות שלו, ואפילו הכי קנייה להחזיקו באונסין חזירי דשיך ביה,
והכי נמי יש לנו לומר כבן נח שקנאו להחזיקו בה מיתה, דהיינו חזירי דשיך בה ויש לומר: ודואי א גזל שיה פרוטה. דדמי ממונא לגבי ישראל חסור – אית קל למימר
כפירושתי. אבל פחות משה פרוטה, הא לא חסר ישראל ללא ממונא הוא, וגם ממון הגוי לא נתרבה שדיר לא קנא – משום דכר פרי אמאי נהרג, ומשע עזרא דישיראל.
ובא

עבודה זרה. השוכר את הפועל – פרק חמישה דף עב עמוד א – מותר מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" רמב"ם תוספות

ולא ניתן להישבון – ולא מחויב לאהדרה להאי ישראל, דהא מחיל עליה. אבאי נהרג –
הא לא קניא לך גוילה. וכל חיובא דאיתא של ישראל הואו מושג: האי דנהרג – משום
צעירה דישאלא, ועד כאן שייך לעמוד הקדמם, ופאי לא ניתן להישבון – הא לא שייך
ביה הישבון, ובזמן דגרי לא קניא עשרה איתא אינה בתורת הישבון – כלומר, ובי נמי

ומאי "לא ניתן להישבון"? דאינו בתורת הישבון, –
אי הכי, אימא סיפא: פא חבירו ונטלה ממנו – נהרג
עליה; בשלמא רישא – משום דצעירה לישראל, אלא
סיפא – מאי עבדי? אלא שמוע מיתה: משיכה בגוי
קונה, שמוע מיתה. ההוא נבגא דאמר ליה להחבריה:
"אי מביינא לך לאה ארעא – לך מביינא לך", אול
ובנה לאניש אחרנא, אמר רב יוסף: קנה קמא. אמר
ליה אביו: והא לא פסק! ומנא תימרא דכל חיוב

דלא פסק! לא קנה? דתנן: החובר ינו לזכרי, פסק עד שלא מדר – דמיו מותרין, מדר עד
שלא פסק – דמיו אסורין. מאי הוי עלה? – מאי הוי עלה? פרקאמינן! – דלמא חוברא
דין נפק שאני – תא שמע, דאמר רב ארי בר אבין: עובדא היה בי רב חסדא, ורב חסדא
בי רב הונא, ופשיטה מהא דתנן: מושד חמרי ופועלי וחקנין לחוד ביהו, בין פסק עד
שלא מדר ובין מדר עד שלא פסק – לא קנה, ושניהן יכולין לחזור בהן; פרקו וחקנין
לחוד ביהו, פסק עד שלא מדר – אין שניהן יכולין לחזור בהן, מדר עד שלא פסק –
שניהן יכולין לחזור בהן. ההוא נבגא דאמר ליה לחבריה: "אי מביינא לך לאה ארעא –
מביינא לך במאה וחוי", אול ובנה לאניש אחרנא במאה ועשרין. אמר רב כהנא: קנה
קמא. מתקוף לך רב יעקב מנהר פקוד: האי וזי אנסוהו! והלכתא פרב יעקב מנהר פקוד.
אמר ליה: "פרשיומי בתלתא" – אפילו תרי מגו תלתא, "פראמרי בתלתא" – עד דאמרי
בתלתא, "פרשיומי בארבעה" – עד דאמרי בארבעה, וכל שכן חיובא דאמר ליה: "פראמרי
בארבעה". אמר ליה: "פרשיומי בתלתא", ואחוי תלתא משמיה, ואמר ליה אידי: ליהוה תלתא
אחריו דקים לחו טפי – אמר רב פפא: דינא הוא דמקעב. מתקוף לך רב הונא דאמר דרב
יהושע: ממאי דהני קים לחו טפי? דלמא הני קים לחו טפיו והלכתא פרב הונא דאמר
דרב יהושע. משנה נטל את המשפך ומדר לחוד צלוחיתו של נבגא, וחור ומדר לחוד
צלוחיתו של ישראל, אם יש בו עקבת יין – אסור. המערה מפלי אל כלי, את שעירה
ממנו – מותר, ואת שעירה לחוכו – אסור. גמרא תנן תהם: הנצוק והתקטפס והשקה
טופח – אינו חיבור לא לטומאה ולא לטהרה, האשבוין – חיבור לטומאה ולטהרה. אמר
רב הונא: הנצוק והתקטפס והשקה טופח – חיבור לענין יין נסך. אמר ליה רב נחמן לרב
הונא: מנא לך האי? אלימא מרתנן: הנצוק והתקטפס והשקה טופח – אינו חיבור לא
לטומאה ולא לטהרה; לטומאה ולטהרה הוא דלא הוי חיבור, הא לענין יין נסך הוי
חיבור. אימא סיפא: האשבוין – חיבור לטומאה ולטהרה; לטומאה ולטהרה הוא דהוי
חיבור, הא לענין יין נסך לא הוי חיבור! אלא מהא ליפא למשמע מיתה. תנן: נטל
את המשפך ומדר לחוד צלוחיתו של נבגא, וחור ומדר לחוד צלוחיתו של ישראל,
אם

קמורא אינה בתורת שום גוילה דגרי, וכל חיובא
דימאית מורה דהא. והוא חור לשה פרטה,
והאי נקט פחות – לאשמעינן דנהרג עליה
אלא שמע מינה משיכה קונה – הלכך קנה
קמא, שחור חור הא, ונהרג על שגול, וילא ניתן
להישבון דירשא דוקא פחות משנה פרטה,
דישראל מחיל לאי מיידיה גוי לאהדרה. לך
מביינא לך – וקנו מניה בקיין. והא לא פסק –
ראשון דמיס, ולא סמכא דרעיה אקנין, דסבב
אם דינה לחזור דיבה עליו בדמיס דמיס אסורין
– אלמא לא קניא משיכה משום דלא פסק קודם
לבן, הלכך קני לא ביה. נביסין: מאי
הוי עלה מאי הוי עלה בראשון – קמא בלשון
כעסא, ובתרא בלשון תימה. דלמא – מהבא לא
פשיטין לקני דעלמא, והבא משום חומר דין
נפק שאני, דאמרי רבנן למימר דלא קניא
משיכה בלא פיסוק, אבל בעלמא קני. מסך
החור ופועלי – חור שחור מיהו
טוענין פירות, ופועלי טוענין בכחת, ומשיכה
חבירו ממנו וחקנין לחוד ביהו – לאו משיכה,
שאין משיכה קונה בגוי אדם, ופירות כל זמן
שהן עריוהו לא קנה. בין פסק – דמיס אריין כן.
עד שלא פסק – כלומר, כל זמן שלא פסק ביה
מוכר לחור בו, דביהו לא עדיפא ממשכה,
ומשיכה טפא לא קניא אלא אם כן פסק, אבל
מדר ופסק או פסק ומדר – קניא ליה ביהו ולא
בעי משיכה. פירקן וחקנין לחוד ביהו פסק עד
שלא מדר אין שניהן יכולין לחזור בו – דאף על
גב דלא מדר, כיון דפסק קניא ליה רשותו
במשיכה. מדר עד שלא פסק שניהן יכולין לחזור
בו – כל זמן שלא פסק, ומדרה לא מהניא מיד,
ורשותו לא קניא עד דפסק. אלמא משיכה בלא
פיסוק לא קניא. קנה קמא – דהא פסק וקנו
מיתה. וזי אנסוהו לו שנתו לא מאה ועשרין
אנסו למכרה, וכל במה דלא ידבו ליה כלי האי
לא דהא ברעיהו לזבנה, ואידיא אי מביינא ליה
בשניה קאמר ליה, דהא לא זבנה מדעתה אלא
בעל כורחה. אמר ליה כרשימי בתלתא –
מביינא לך נידלך, כיון דנקט לישנא דשומא
ונקט תלתא שתי ביהו דין סתם – לתורת דינן
נחת, ואפילו חור נטל תלתא שתי אורו, ואין
שליש חלקו על השנים אולוין בתר רובא.
בראמי בי תלתא – קשין זה הוא בתורה ודינן

נחת, ולאמיתא שנתבנה נחבון. כרשימי בארבעה
וחלקן מאי אהנו ליה דעות. משנה משפך
יורד לחור העליונה, אם יש בו – בשולל ומשפך. קצבת יין – מקום שמתעכבת שם טיפת יין, אסור – לפי שנשאר שם מן היין שמדל לחור צלוחיתו של גוי. ובגמרא מפרש דהוא עכבת
יין ומשפך במאי מתסאר, הפקדה מפלי אל כלי את שעירה ממנו מותר – ובגמרא מפרש בגוי מערה. ואיצטריך לאשמענא את שעירה לחוכו אסור – משום כח, והעליון מותר –
דלא גזר רבנן בבחו למיסר דהוא דגוי. גמרא תנצוק – קלוח צינור הבא ממלמלה למטה בוקפה כמבור של גגין. קרשים – מים ובאין ממלמלה למטה דרך מדרון של תל גבוה
דוקו. ומשקה טופח – ואין בו טופח על מנת להטפיה, שאם טפח בהו בידו לא יעלה ביה במשקה שיוכל להטפיה דבר אחר. אינו חיבור לא לטומאה – אם משקין תלשין הן, נגע טמא
בתחתון העליון טהור. דין לענין משקה טופח, אפילו במקום חלק משקה מכאן ומכאן ומשקה טופח באמצע, ונגע טמא במשקה – משקה שנכאן ומכאן טהורין, ואף על פי שחבורין
לו, לא לטהרה – גמיתא שאין בה ארבעים סאה, ונעוצא או קטסרס או משקה טופח מחבר לגמיתא זו מקוה שלם – אינה חיבור, והטובל בגמיתא לא עלתה לו טבילה. האשבוין בקיטע,
אריך מליחה שנתבנקה ונקו שם מים – דחור לטומאה ולטהרה. לין נפך – שחומרה מכלי כשר לין נפך – נאסר אם מה שכלל העליון דרך נצוק.

עבודה זרה. השוכר את הפועל – פרק חמישי דף עב עמוד ב – מותר מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" תוספות

אם יש בו עבדת יין אסור – ודא אמרו: למד ליה חשק ליה משום משכר גופיה, דאמר לקמן (ע"ב) דבי רבי גיבול ויחירי רבינו חזק: דלקמן מיירי במשכר של חרס ובלע פניו, ודבא בשל עץ דלא בלע כלי הארץ, ושוב חזר בר רבנא תמ, ופרש: דבאבא דחזם בשל עץ, אלא דלקמן מיירי בשל טפי, ולכן בעי גיבול, אבל דבאבא מיירי דמשכר

אם יש בו עבדת יין – אסור; הא עבדת יין – במאי קא מתפרא, לאו בגנזוק? שמימי מויה: גנזוק חיבור! תני רבי חיאי: שפחסתו צלוחיתו – אבל לא פחסתו צלוחיתו מאי? לא, תפשוט גנזוק אינו חיבור! – לא, פחסתו צלוחיתו תפשוט לק דאסור, גנזוק תיבעי, הא שמעי: המערה מפלי לכל, את שמימי מערה קמנו – מותר; מותר; דביני בני – אסור, שמימי מויה: גנזוק חיבור – אי גנזוק חיבור, אפילו דגיהה דמנא נמי ליחסר! – הא לא קשיא, דקא מקמייה קמנו: מפל מקום גנזוק חיבור! – ולמקמייה אימא סיפא: את שמייה לחזכו הוא דאסור, הא דביני בני שריז אלא, מהא ליפא למשמעי מויה, תא שמעי: המערה מחבית לבור, קילוח היורד משפת חבית למטה – אסור; תרגמה רב ששתי: בגוי המערה, דהאי מבחו, אי גוי המערה, אפילו גויא דחביתא נמי מתסר! פה דגוי מורגנא הוא דאסור, ההוא דנפק לקרא גורו ביה רגנא, ההוא דלגויא – לא גורו ביה רגנא, אמר להו רב חסדא לנהו סביתא: בי פייילתו חמרא, לנזיט, קמפי לנהו סביתא, אי נמי נפצי נפוצי, אמר להו רבא לנהו שפוכאי: בי שפכיתו חמרא, לא לקרב גוי לפעי בהדיכ, דלקא משתליתו ושריתו ליה עליה, וקאמי מבחו ואסיר, ההוא גברא דאסיק חמרא בגישתא וכת גישתא, אתא גוי אנח ידיו אנגישתא, אסריה רבא לכוליה חמרא, אמר ליה רב פפא לרבא, ואמרי לה רב אדיא בר מותנה לרבא, ואמרי לה רבינא לרבא: במאי? בגנזוק, שמימי מויה: גנזוק חיבור? שאני חתם, דכולי חמרא אנגישתא וכת גישתא גירי, אמר מר ווטרא בריה דרב נחמן: קנישקני שרי, והני מילי דקדריס פסק ישראל, אבל קדם פסקא גוי, ארבה רב רב הונא איקלע לבי ריש גלותא, שרא להו למשתא קנישקנין, איא

של ישראל ולכן לא בעי גיבול, דלפי שעה לא גזר ביה רבנן, ומשום דהא נטק דקא שיש בו עבדת יין, אף על פי דלקמן (ע"ב) קאמר גבי קנישקני דלפי שעה דלא גזר רבנן – חתם בדכרמסא טעמא: משום דמכניסין לקיום, אבל גז' ומנח' משום שאן מכניסין לקיום לא בלע כלי הארץ, תוספתא: דאמר ר' חייא: ודא אמר: פשיטא דאסור כיון דפחסתו צלוחיתו ויש לוטרי: דאשמעינן וידעתי, דאף על פי שאין חזק נגאר לכל במשכר אפילו ביה אסור. כהן של גוי דרגנא דהוא דאמר ליה רבנא דלגויא לא גזר – מבאן שאם היה היה כשר בתוך כלי אחר, ונטל הגוי את הכלי מבחוץ ושפך מן חזין לחץ ולא נגע בין – מה שפיל עזר לכלי אסור, וכל שבתוך הכלי מותר בדאמרינן הכא, דלגויא לא גזר רבנן. אמר ר' חסדא דלגויא סביתא כי בלילית חמרא לזיט מקמי קספי – פירש רש"י: שפסוק ראש העליון של גנזוק מבלי של ישראל קודם שניגע ראש החתחת לכלי של גוי, דאם תניע ראש החתחת לכלי של גוי קודם שפסוק ראש העליון מבלי של ישראל – וכן לא מוזני קטוף, דנצוק חיבור, ופסק רש"י שרבי חזקא דאמר גנזוק חיבור, מסביר בר חסדא דבא כוחותיה, ומעשה בר אבא רבינו תם פסק דנצוק אינו חיבור, אף על פי דבר חסדא סביתא לא דנצוק חיבור, מכל מקום הא בר ששת דבתרא הוא טפי אמר דנצוק אינו חיבור, דמדיק מנחית בגי דמנחה לעיל, וכן מר ווטרא דבתרא הוא אמר לקמן קנישקני שריא, וקנישקנין שריב שריב אף על פי דג דאניו עולה אלא על ידי מציצה, דדמי לגישתא בתר גיטא דחשבי ליה לקמן נצוק שפירקית תלמודא עליה: שמע מיה נצוק חיבור, אלמא גבי גיטא אף על פי דאין חזין עולה אלא על ידי מציצה ואין סופר להתערב מאלו כשאר נצוק אפילו חזי חשיב ליה נצוק, דהא חזין נמי קנישקנין, דנצוק רבי חייא – כשפחסתו צלוחיתו, אלמא דקסבר דנצוק אינו חיבור, ואף על פי דקאמר: נצוק תיבעי לך ר' חזקא אלא דחוק דנצוק בעלמא, דנצוק מביא ריחו את ראייה דנצוק אינו חיבור, דמדיק תלמודא בכל דוכתי: שמע מיה נצוק חיבור, משמע דקשה לתלמודא לאסור חיבור, ועוד, דרב חזקא דייק דנצוק חיבור מהחייא דנצוק דהקספריס

הא עבדת יין – דמשכר במאי איתסר? הא לא נגע משכר יין נסך משייר לתוך הצלוחית אלא בגנזוק – שחזר יין שבמשכר יין שבקנישתה של צלוחית, תני רבי חיאי – בתמניתה לתוך מנחתא ומסר בה, שפחסתו צלוחיתו – והבי קמני לה דנטל המשכר ומדד לתוך צלוחית של שמימי ישראל, אם יש בו עבדת יין – אסור, דכיון שנמלתא צלוחיתו עד שפסח חזין בשלוי המשכר, שנחבר ממש יין שבמשכר לזין נסך, ומקשינן: דין דרבא רבי חיאי מנחיתן דהא, וקמני שפחסתו צלוחיתו, דא לאו ביה שרי – תפשוט דנצוק אינו חיבור, ופסני: לא שפחסתו צלוחיתו תפשוט לק דאסור – ודא נפח אסוריכא לאשמעינן, דלא חזקא: הא נמי דמיא לנצוק ולא חזקא, אבל נצוק תיבעי לק, ומבאן לא דייק בה דחזקא, דהא נפח אסוריכא, הפערה מבלי אל כלי – סלקא דרתיא בישראל עסקין, דמפיקין סבין – קודם שריד הקילוח לתוך כלי הגוי יפסוק ראש הנצוק מכלל העלין, ודחשא ליכא חיבור מבי, אלא דביני בני דמחזיר על ידי נצוק אסור לקלטו מן האידך לשתותו, ודבי נמי מחבית לבור, ומה שבבד יין נסך, דנאי לא גזר רבנן – והלבא ברב ששה, שאין אדם חלוק עליו, ואם שפך יין [מן] הלבוש מותר מה שנשאר בכלי קספי – נגישתא ראש העליון של גנזוק קודם שניגע ראש החתחת לכלי הגוי, ואין נגע מקמי לזיטוסק ראש העליון וז' לא מוזני קטוף, דאיתא בר בעזקא, דסבירא ליה נצוק חיבור, וז' הלבא, נפצי נפצי – ועמדו מדיק ויורק חזין לכלז של גוי, כי חיבי דלא ליהוי נצוק, שפוכאי – פועלי ישראל, דרגיליס חזקת יין מבלי אל כלי, ושרית ליה עליוה – שמא תידו את כלי הכלי שמימי נצוק מנוי ביה גזר, ודא יערה לבד, ומיסחד דחתחתו, גיטא וכת גיטא – הינו "דיספי" דרגס עיבורין (ע"ד קא), וחזקב שני קנים בשפעתו מדביקין ארשדן מלמעלה, ועודין פונין למסח (מבזה) מנחיתן אחר מן הראשין בחביתא כחזקתו עד שבעניו לשתות, וראש הנצוק חזקו נתייב ביה, ומוציץ מעט עד ששולח חזין ושמיטו מפי, ומנחי חבית ריקנית כנגד הקילוח, וזין עולה מאליו כולו מחבית לחבית, אנה ידיו אנגישתא – נגע בראש ה' המוקלת, לכולי חמרא – אפילו מה שבכלל דראשקו, ונפחא וכת גיטא גירי – שרי מאליו עולה, ודזה ליה כנגדו בנצוק חמרא, דהוא לא בחבית אריכא, קנישקנין – כלי רחב, ושל שני קנין או שלשה יצאין מצידי ומנשכין ועליון כנגד עובדה, ושבחתנין יין בבו

מתמלאין כל הקנים ויובלין כמה בני אדם לשתות בו כלי אחד, וכן קריין לה קרולגא נפמי שמוקא קנים כמחלות הללו. (קנישקנין) (שרא) (שרי) לשתות בה ישראל וגו' בידה, שכל כלי שזו מוצץ אין יין שנוגע בו גז' חזר למטה. והני מילי דקדם ופסק ישראל בר, משה

הא חזקא אינו בעלן משקה טופח דאמריס – דהא חזקא עליון הוא ולא חזקא אינו, ודא חזקא אינו בעלן מיה נצוק חיבור – מאי קביעא הא בר חזקא דאמר בשמעתין נצוק חיבורא אלא שמע מיה דרב חזקא דהר ביה, ודחשא מניקוס שיש הפסד גדול יש לנטמן על דברי רבינו חזקא דנצוק מנוי גז' יין נצוק, אבל בחפסד מנעט יבול לחזמירי דבדרי רש"י, אמנם אם משך יין חזקא לתוך כלי שיש בו יין נסך, אם יש בחבית שיש מן חזין שבכלי שיש בו נסך – דא מותר דאמר לטנא דאמר נצוק חיבור, ומכל מקום דהא שיש הפסד מרובה סמכין אפסוק רבינו חזקא, דא לא רבא לשפוכאי כי שפכיתו חמרא לזיט לא לקרב גוי ולזיטתו בדיכור בר – והלכך יש לחזקא בישראל שופר יין מחבית לכלי אחר, ולא יסייע עזר אלא אם כן אמר להו שמייה עמו, וכשדחין מקלח מן החגיגה וז' מר חזקא בעללח חזקא חבובא, והני מנחיה את העגלה בה שיקל חזקא יפה יפה – וז' חזקא מעשה אלה ודבי יחזק רצנה לומר לא אסור ולא דהתי, ומכל מקום נראה, דכיון דבלא דהי בני חזין מקלח לא חזקא מעשה חזקא יפה יפה יפה יפה – וז' חזקא יחזק יפה – אם כן מותר, דדיי מסייע שאן כן ממש, אבל יש לזכור כשנשאר חזין כבובא והני משה כבובא בסיוע נער קטן ישראל, דדיי מסייע שאן כן ממש בדאמרו, איא

הא חזקא אינו בעלן משקה טופח דאמריס – דהא חזקא עליון הוא ולא חזקא אינו, ודא חזקא אינו בעלן מיה נצוק חיבור – מאי קביעא הא בר חזקא דאמר בשמעתין נצוק חיבורא אלא שמע מיה דרב חזקא דהר ביה, ודחשא מניקוס שיש הפסד גדול יש לנטמן על דברי רבינו חזקא דנצוק מנוי גז' יין נצוק, אבל בחפסד מנעט יבול לחזמירי דבדרי רש"י, אמנם אם משך יין חזקא לתוך כלי שיש בו יין נסך, אם יש בחבית שיש מן חזין שבכלי שיש בו נסך – דא מותר דאמר לטנא דאמר נצוק חיבור, ומכל מקום דהא שיש הפסד מרובה סמכין אפסוק רבינו חזקא, דא לא רבא לשפוכאי כי שפכיתו חמרא לזיט לא לקרב גוי ולזיטתו בדיכור בר – והלכך יש לחזקא בישראל שופר יין מחבית לכלי אחר, ולא יסייע עזר אלא אם כן אמר להו שמייה עמו, וכשדחין מקלח מן החגיגה וז' מר חזקא בעללח חזקא חבובא, והני מנחיה את העגלה בה שיקל חזקא יפה יפה יפה יפה – וז' חזקא מעשה אלה ודבי יחזק רצנה לומר לא אסור ולא דהתי, ומכל מקום נראה, דכיון דבלא דהי בני חזין מקלח לא חזקא מעשה חזקא יפה יפה יפה יפה – וז' חזקא יחזק יפה – אם כן מותר, דדיי מסייע שאן כן ממש, אבל יש לזכור כשנשאר חזין כבובא והני משה כבובא בסיוע נער קטן ישראל, דדיי מסייע שאן כן ממש בדאמרו, איא

משנה וזים בזים כו' - מים שתלכסו לעבודה וזה נפלו בזים דהיתר. **גמרא**
ראשון ראשון - שנפל, בטל בין כשר ששברו ומותר בתנא. והאי דקתי לקמן
(עו, א) ין סך שנפל בבור בולו אסור, מוקי לה כשנפל בחבתי גדולה ושנברה
ונפל בולו כאחד. לזו הדינא - ולא אמרין קמא קמא בטל ליה ברוב. הדינא לזו
אמרינן, קמא קמא הדינא קמא קמא.

איבא דאמרי: רבה בר רבא הונא גופיה אשית
בקישישקין. **משנה** יין נסך אסור ואסור בכל שהוא.
יין ביו וימים במים - בכל שהוא. יין במים ומים
ביון - בנותן טעם. זה חקלל: מין במינו - במשהו,
ותלא במינו - בנותן טעם. **גמרא** פי אתא רב דימי
אמר רבי יוחנן: המערה יין נסך מהכית לבור, אפילו
כל היום בול - ראשון ראשון כמל תנן: יין נסך
אסור ואסור בכל שהוא; לא לא דקא נפיל איסורא
לגו דהתירא? **בבא** דקא נפיל דהתירא לא איסורא
הא שמע: יין במים - בנותן טעם; מאי לאו דקא
נפיל חמרא דאיסורא למאן דהתירא? - לא, דקא
נפיל חמרא דהתירא למאן דאיסורא. - ומדרשא
במאי דאיסורא - סיפא נמי במאי דאיסורא, וקמי
סיפא: מים ביון - בנותן טעם: - אמר לך רב
דימי: בולה מתניתין התירא לגו איסורא, ורישא -
דקא נפיל חמרא דהתירא למאן דאיסורא, סיפא
- דקא נפיל מאן דהתירא לתירא דאיסורא. פי
אתא רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן: המערה
יין נסך מצרצרו קמן לבור, אפילו כל היום בול -
ראשון ראשון כמל. ודקא צרצרו קמן, דלא נפש
עמומדיה, אבל חבית דנפש עמומדיה - לא. פי אתא
רבין אמר רבי יוחנן: יין נסך שפיל לבור ונפל
שם קתון של מים, וראין את ההיתר כאילו אינו,
והשאר מים רבין עליו ומבטלין אותו. פי אתא רב
שמואל בר יהודה אמר רבי יוחנן: לא שנו אלא
שפיל קתון של מים תחלה, אבל לא נפל שם
קתון של מים תחלה - מצא מין את מינו ונעזרו.
איבא דרמתי לה אפמיתותין: יין ביון - לא שהוא.
אמר רב שמואל בר יהודה אמר רבי יוחנן: לא
שנו אלא שלא נפל שם קתון של מים, אבל נפל
שם קתון של מים - וראין את ההיתר כאילו אינו,
והשאר מים רבין עליו ומבטלין אותו. מאי איבא
בין דרמתי לה אפמיתותין בין דרמתי לה אדרבין?
מאן דרמתי לה אפמיתותין לא בעי תחלה, ומאן
ר: יין נסך שפיל לבור ונפל שם קתון של מים,
אמר

35 דַּמְתִּי לָהּ אֲדָרְבֵּין בְּעֵי תַחֲלָה. אֵיתָמַר: יֵין נֶסֶךְ שְׁנַפֵּל לְבוֹר

פיר ארשטן בקנישקען - יתמה הארן היה שוחה
מכל מקום היה לו לחוש ולמאן פסק קדים בירשא
עם הור, אלא שהיה שוחה עם ישראל בקנישקען.
צו' לומר: דאך קאמטען אל וואס יתמה שוואר אז
משום שמחה. לאפיקי ממאן דאסר במסכת שבת
לשחות בקנישקען ביומי פרי' במה משהו -
(שבת סג. ב.) **יין** ביום ומיום מביא -
פירש רבינו הם. דרוקא וין נסך ממש שנתנסך
לעבודה דהוה אז היה במשהו, אבל סתם ינם
בשמים. וכן מננו נר' במים מים שמים שידוע
שתנסבמו לעבודה וזה, דאז ביום ינם ילא
איסור. בדמותה קנן ין שידוע שנתנסך לעבודה
וזו. אבל סתם ינם וין שמים אפילו מן במים.
כמו כל איסורן בשבתורה. והוא דאגדנרסם
גוי, דקאמר בעל השפספסא שטיפת יין אוסרת
במשהו, אף על גל דהו דאי נסך - איבא
למער דאפיקא יין יחידה דאמר: מין ביומי
אפילו בלא חל' בטל אפילו בשאר איסורי
ועד אמר רבינו יצחק, דאפילו אם נפשו לומר
דסתם ינם במשהו, אפילו ביו יום חתם ינם זמן
הזה בשמים. ודוקא ביו התנאים האמוראים
שהיו בקיאים התיב בעיב דהו, דאז שיבא
ניסוך. והתירו בסתם ינם לאסורו כמו ין נסך
ממש. הלכך לענן ביטול שמים **יין** חתם, דא
בכל בשמים כמו שפשוט. איסורן, אחר, דהו
דימי אמר רבי יוחנן הוצעה ין נסך מחבת לבור
אפילו כל היום וזיל ראשון ראשון כל - פירוש:
אפילו מותרה וזין נסך למשקע. מכל מקום אמרינן
ראשון ראשון בטל, בלשון דאז דמי אמר רבי
קאנא קאנא בטל. ויתמה דבבביות פרי' דהלוקח
(בבא א.) אמרינן: הלוקח צי מבע הארץ משיקח
ממנו הנהו, מכל נפשן. אי רובא מאי מניח -
הא עביד ליה השקה. אף ארוב ציד - ציד אל
רן בקבלי נסחא דהי. פירשהו: ומיעוט מיא דאת
ליה צידה. אף הור. מכל מקום עלת אל שם
אלא לטובל בון פה. לאד מוקסיד עלת אל שם
מין את מיני יערה. וזיל אמר קאנא קאנא בטל.
ורבי דמי קאמר לו אל שם שנתנחתא והעד וזהו
קאנא דמי יתנן ארדרי יתנן, בדשעתנן קאנא
רבי יתנן: ראשון ראשון בטל, ובגדרים (גו, ה.)
אמר רבי יתנן: גידולן של תרומה שגילו ורבו
גידוליו על עקר - אסור אפילו לבדן לאוכלן
משום שם. אלא אמרינן ראשון ראשון בטל
צו' לומר: בדשעתנן ימי קאנא קאנא ראשון
בטל - היינו עד שזאלו פשוט שם כל
הזין נסך בן הכל אליו אל בהרש שמים, אבל
אם נפל כל כך מן הנסך לסירודין בן הכל שאין
בהרש שמים כל לבטל - אסור. משום תרמא
מין את מיני יערה. ותדע נסך שם דאז, דאי אל
תימא יתבי, וכי אם הורם עמיה חלב בקדושה
של הורם מעט מעט מסיירדן עד שנתרבה החלב
אל קאנא אפילו כל שיש כל מן האיסור לבטל
צו' לומר: דאחא לאשעתנן, דאף על גל דקנתי
קאנא בטל אפילו אין בו ששים - אלא אסירין
יפח ארתי טפה - מותר. משום דאמר: קאנא קאנא
לשוחה ורבינו יצחק, וזוהי ארתי. וזוהי
לומר, דכ"י פריך: מאי לא דקפול על דהיתרא.
במשהו, וקשיא לרב דמי אמר רבי יוחנן. **וירוקא**
שם קטנית. וזוהי בגינת דגפוס עמרודי שם מותרת
לכל. אלא אמרינן לא בגינת דגפוס. ופירש הקומנסר
סוק בשל סופרים בדברי רמקול: והיינו רב דמי
כדאיתא בגינות פרי' דבא על יבמיה' (סו. ב.)
חזקה

חזקה אמר הגרילי באיסור אסור – פירש רש"י כגון היין של היתר היה בבור ואחר
כך נפל עליו יין נסך, ומצאנו מן את מינו וניער. ולא שנה כי נפל מים תחלה
לא שנה לבסוף. ולא אמרנון רואין את היתור כאילו אינו והשאר מים רבין עליו ומבטלין
אותו, אלא היין מתיר עליו ונעשה הכל יין נסך, והשאר אין במים שיעור לבטלו.

הגרילי בחיור – כגון שהיו נסך היה בבור ונפל
שם קיתון של מים, ובכשנפל עליו היין של היתר
כבר נתבטל יין נסך במים, שהמים רבין עליו
בחיור לבדו ונתבטל, ומשנבטל לגמרי שוב אינו
חורו וניער. ורבי יוחנן, הגרילי באיסור נמי מותר,
ולא אמר מצאנו מן את מינו וניער. והוא שנפלו
מים תחלה בפיורוש רש"י. וקשיא, ודחוק אצל
הראי – מה שיעדידו שני מלות דרבי יוחנן
כשנפלו מים תחלה, דאם כן היה ליה לפרשי ועד
קשה את פירשתי הגרילי בחיור – כגון שנפל יין
של היתר לבסוף, דהא לישנא דקאמר "יין נסך"
שנפל לבדו, משמע דאיכא יין של היתר בבור,
ודרבי משמע לישנא, כמו שהוא לדעיל דקאמר:
הענינה יין נסך מחיבת לבדו כיון כן נראה ליה
הגרילי המים באיסור – כלומר, בשעה שנפלו
מים לבדו היה כבר מותרו היין נסך ביי, כי
היתר – אסור, ולא אמר רואין היתור כאילו
אינו כי כיון שכבר נאסר. הגרילי בחיור – כגון
שנפל מים של היתר תחת הבור ואחר כך יין של
איסור – הכל מותר כיון שבעל, דהיינו שלא היה
בכר נאסר. ורבי יוחנן אמר: הגרילי נמי באיסור,
בין שנפלו מים תחלה בין לבסוף מותר, דקאמר
ליה "רואין". שני כוונות – תימנה למה ליה של
את מינו אפילו ממי היין של חולין יסעיל לבטל,
אם רבי איתן לית ליה במיניו במשדו אלא בעל
ויון נסך, ותרומה נמי עליה במנא ואחר, אלא
דבטל במיניה: ויש לומר: דהבא מיירי בדליכא
מנא ואחר, ולכן אינו מבטל. וכן מובן ויון נסך
– דהוא היין דמים במים במשדו. **מבטל** מנא
טעמו בדחיתורו כן שיש לו חיתור ומשדו בשני
כשנפול, דאמר שמואל: חסה אחת פוטרת את
הבירה, וזו היכי דכל שהוא חשוב לחיור –
חשוב נמי לאסור. ותימנה דהבא משמע דטעמא
דטל במשדו דבחיורו כן איסור, וירושלמי
קאמר דטעמא משום דטבל יש לו מתיירין, וכל
דבר שיש לו מתיירין אפילו באהל או בשיל,
כגון טבל בשביעית ומשדו ומשדו והקשר בשמן במיניו
אבל שלא במיניו בנותן טעם. והשאר חרי טעמי
למה ליה ויש לומר: דרביי חרייה, דאין ליכא
אלא חד טעמא דאין לו מתיירין, דהיינו אמאי
דוקא דהבא דהיכלים בעי, דאין שיש לו מתיירין
שהענינים יכילם להפריש, אבל אי ליכא בעיה,
אין על גב דביבול לילך במוקדם שהענינים של
מבטל מוקדם כן שיש לו טורח והצנא חרי בשאן
לו מתיירין, כמו שפירש רבינו עמרם בפרק "חזרת"
(בבא מציעא נ"ג א) ולא מקרי יין לו מתיירין
אלא כד טורח ודחיתור, הלכך אצטריך טעמא
דהבא משום דבחיורו כן איסור. ורבי יוחנן
אלא טעמא דהבא, דהיינו אמאי דהיין במשדו
אלא מבטל אחריו דחיתורו במשדו כדשמואל, אבל
משדו ראשון הטבל לחיורו משדו, דחיתורו
לא חרי במשדו, דהא משדו מן המעשה בעי
אפריש, דהיינו אמאי דאיסורו לא חרי במשדו,
לכך אצטריך טעמא דירושלמי דיש לו מתיירין,
אלו

הגרילי – דמים היין באיסור, שנפל יין נסך בסוף הגרילי – אסור, ולא אמרנון רואין
את היתור כאילו אינו, אלא יין נסך מתחבר למינו ואין דמים עליו. וכל כשן אם
נפלו מים בסוף, כדאמרן לעיל. הגרילי בחיור – שנפל יין חור בסוף – כבר בטל יין נסך
במים, שהמים רבו עליו בחיורו לבדו, ומשנבטל לגמרי שוב אינו חור וניער. ורבי יוחנן
אמר אפילו הגרילי באיסור – אסור ונפלו מים פלך
תחלה, ולא אמרנון מצאנו מן את מינו. **אמר** ליה
רבי ירמיה לרבי יוחנן ב"ר – רבי ירמיה לא
היה קים ליה בטעמיהו, וסבר דטעמיה דחזקה
משום דאמרן אחרון אפי' באי כרבי אליעזר, הלכך
נפל יין נסך בסוף – אסור, נפל כשר בסוף
מותר. ורבי יוחנן כרבנן דאמר: עד שיחא
באיסור לבדו כדי לבטל את המים, אבל דהיינו
לא יצטרף עמו לבטל את המים ולאסור. **לא**
שני – לרבי אליעזר, דאם נפלה היתר בסוף –
מותר. אלא שקדם וטילן את האיפור – ולא
נשלם השעור אפילו על ידי צידוק. **אבל** כי
קדם וטילן – במצנף היתר לאיסור להשלים
את השעור. חזקה דאמר **בבאן** – אי רבי
אליעזר קאמר, אפילו הגרילי בחיור – אסור,
דהבא ליכא למימר קדם וטילן אי כרבנן,
אפילו הגרילי באיסור – מותר, דהא אמרנון
אפילו נפל אסור בסוף – אינו אסור אלא גבי
פלוטא דשאר איכא למימר חזקה רבי יוחנן
תרייהו אי רבי אליעזר אי כרבנן, דטעמא
דהבא דהתם לא דמי. דשאר היינו טעמא ולא
בטל – משום דמתקן לבולה עיסה. ואסוריה
לאו במשדו. ורבי אליעזר ורבנן בזה וזה בריב
פלגי: בין נסך – במינו איסור במשדו ושלא
במינו בנותן טעם, ופלוטא דחזקה רבי יוחנן
משום משדו ושאינו מני. **ורביאן** – שפילגי
חזקה סבר: לא אמרנון רואין את מינו כאילו
אינו, ושאינו מני רבה עליו ומבטלו. אלא כיון
דיין כשר קודם ליון נסך, ויון כשר היה רבה
על המים, כי נפל יין נסך – מצאנו מן את מינו
וניער. אבל כי נפל נסך ברישא – בטל ליה
במים. דמים היו טיף עליה, ויון חדר נפל כשר
שוי, ומבטלין את המים חורו וניער. ורבי
וחנן – סבר: כיון דנפל נסך למינו ושאינו
מני – רואין את מינו כאילו אינו, ושאינו מני
רבה עליו ומבטלו. ומונן – במים לפי כן היין,
ויש במים שבשעיהם כדי לבטל את התרומה
ברוב. מו – מי אמרנון: רואין של חולין כאילו
אינו, והמים רבים על התרומה. אז לא דלמא מצא
מין את מינו וניער, ורבה היין על המים: זה
הכלל – תרומתיך, ומשום יין נסך לא איצטריך,
דהא אנה ליה: יין במינו במשדו ויון במים בנותן
טעם, אלא לאיתוי שאר איסורין. אלא כל
נותן טעם במינו בשעיהם משדו כדאמרנון
בשדושת חולין (צ"ח א), חזן **מבטל** ויון נסך –
לכמן מפרש טעמא. והנה אחת פוטרת הבירה
– תרומתה, דהא לא אפרש שיעורא דידה,
אלא "ראשית דגנך חטים, ושארית שדך דדח",
ורבנן הוא דאמר: עין יפה אחד מארבעים, עין
רעה אחד מששים. ביטולא חרי ממשדו, כמה
אמרנון משדו איסור במשדו – אסור, אבל
שלא במינו בנותן טעם. משום דבמינו איכא
למימר בחיורו כן איסורו, אבל בשלא במינו
ליכא למימר דהיינו, אלאמא טעמא משדו חרי דהא,
משדו

אמר חזקה: הגרילי באיסור – אסור, הגרילי
בחיור – מותר, ורבי יוחנן אמר: אפילו הגרילי
באיסור – מותר, אמר ליה רבי ירמיה לרבי יוחנן:
לימא, חזקה רבי יוחנן פלוגתא דרבי אליעזר
ורבנן קמפילגי: דתנן: שאור של חולין ושל תרומה
שנפלו לתוך העיסה, לא בזה כדי לחמין ולא בזה
כדי לחמין, ונצטרפו וחמצו – רבי יוחנן אמר:
אסור בתרומה וכן בשאר, ואינו אסור עד שיחא
בזה כדי לחמין? – ותסבירא? והאמר רבי: לא
שנו אלא שקדם וטילן את האיפור, אבל לא קדם
וטילן את האיפור – אסור; חזקה דאמר בבאן:
אלא, הכא בראוין קמפילגי, לחזקה לית ליה רואין,
לרבי יוחנן אית ליה. – ומו אית ליה לרבי יוחנן
רואין? והא בעי מיניה רבי אסי מרבי יוחנן: שני
כוסות, אחד של חולין ואחד של תרומה, ומונן
ועירבין זה בזה, מהו? ולא פשט ליה! – מעיקרא
לא פשט ליה, לבסוף פשט ליה. אחר כך אמר
רבי אמר רבי יוחנן, ואמר ליה אמר רבי
אסי אמר רבי יוחנן: שני כוסות, אחד של חולין
ואחד של תרומה, ומונן ועירבין זה בזה – רואין
את היתור כאילו אינו, והשאר מים רבין עליו
ומבטלין אותו. "זה הכלל: מין במינו – במשדו,
שלא במינו – בנותן טעם". רב ושמואל דאמר
תרומתו: כל איסורין שבתורה, במיניו – במשדו,
שלא במיניו – בנותן טעם; "זה הכלל" לאיתוי
מאי? לאיתוי כל איסורין שבתורה, רבי יוחנן וריש
לקיש דאמר תרומתו: כל איסורין שבתורה, בין
במיניו בין שלא במיניו – בנותן טעם, חזן מלבד
ויון נסך, במיניו – במשדו, ושללא במיניו – בנותן
טעם; "זה הכלל" – לאיתוי מכלל בנותיה
דרב ושמואל, תניא בנותיה דרבי יוחנן וריש לקיש.
תניא בנותיה דרב ושמואל: כל איסורין שבתורה,
במיניו – במשדו, שלא במיניו – בנותן טעם.
תניא בנותיה דרבי יוחנן וריש לקיש: כל איסורין
שבתורה, בין במיניו בין שלא במיניו – בנותן טעם,
חזן מלבד ויון נסך, במיניו – במשדו, שלא במיניו
– בנותן טעם. בשלמא ויון נסך, משום החומרא
דעירוביה וזה, אלא מכלל מאי טעמא? – בחיורו
כך איסורו, דאמר שמואל: חסה אחת פוטרת את
הכר, ותניא נמי הכי, בזה אמרו: מכלל אוסר
כל שהוא? במינו, שלא במינו – בנותן טעם.
משדו

ר' ירמיה בשם רבי חייה מתניתא אמרה כן מן תפכנה ואילך האשה גובה שלא בגמט ובעל חוב גובה שלא בפרוזבול ואיפשר כן לא פרעתי וקרעתי והכא פרעתי וקרעתי:

[דף נ"ז ע"ב]

הלכה י מתני' שני גיטין ושני כתובות גובה ב' כתובות ב' כתובות וגמט או כתובה ושני גיטין או כתובה וגמט ומיתה אינה גובה אלא כתובה אחת שהמגרש את אשתו ומחזירה על מנת כתובתה הראשונה החזירה קמן שהשיאו אביו כתובתה קימת שעל מנת כן קימה גר שנתגרר ואשתו עמו כתובתה קימת שעל מנת כן קימה:

גמ' והוא שיהא הגמט יוצא מכתובה לכתובה עד כדון בשוות היה בזו מנה ובזו מאתים רב הונא ורב ירמיה ורב חסדא חד אמר גובה בראשונה וחרנה אמר גובה בשניה והתוספת גובה מן זמנה של שניה אמר רבי חנניה קומי רבי מנא לית הדיא אמרה תמן דיווי מן חכריה וחור וזיוף מיניה צריך מימר לבד מן פרטוסה קדמיא דאית לי גבך אורחא דאיתתא מימר אבד הורנה עביד חורן אלא כי אורחא דבר נשא מימר אבד פרטיסו עבד חורן אלא כי אפשר יודי ליה ר' יודן בר שקלי אעיל עובדא קומי רבי יוסי לא כן אמר ר' אבהו בשם ר' יוחנן שטר שלוח בן ופרעו אל ולנה בן באותו היום אמר לו כאן בשפרעו כאן בשלא פרעו תני רבי חנן קומי רבי הילא תרין אמורין חד אמר לכתובה אכל לא לתנאין וחרנה אמר בין בכתובה בין לתנאין ניהא גר קמן וקמן מגרש אמר רבי חגי קיימתייה ביי דמר ר' לעזר בשנה פרוטה רבי חנינה והוא שבא עליה משנתפסה ומשנשתפה וכא הוא שבא עליה משהגדיל:

ברק י

הלכה א מתני' מי שהיה נשוי לשתי נשים ומת הראשונה קודמת לשניה וירשי הראשונה קודמין לירשי השניה נשא את הראשונה ומתה נשא שניה ומת הוא

[דף נ"ח ע"א]

שניה וירשיה קודמין לירשי הראשונה:

גמ' מתניתא לענין כתובה אכל לענין מזונות שתיהן שוות כתובה וקבורה מי קודם כתובה ומלוה בעדים מי קדם כתובה ופרנסת בנות מי קודם מאן דאמר גובין פרנסה מן משעבדין פרנסת בנות

קודמת ומאן דמר אין גובין פרנסה מן משעבדין אין פרנסת בנות קודמת לא אומר אלא מתה הא נתגרשה כבעל חוב היא כהדא דתני נשא אשה וכתב לה כתובה גרשה ולא נתן לה כתובה נשא אחרת וכתב לה כתובה החזיר את הראשונה וכתב לה כתובה על כתובתה הראשונה של ראשונה קודמת לשניה ויורשיה וזשנייה ויורשיה קודמין ליורשי הראשונה אומר בן גנם יורשי הראשונה ואומרים ליורשי השניה אם כבעל חוב אתם מלו את שלכם וצאו ואם לאו אנו ואתם נחלק בשנה אומר לו רבי עקיבא בני שניה קפצה עליהן ירושת תורה ונוטלין כתובת אמן וחזרין וחולקין רבי מנא אומר בשניש שם דינר יתר נחלקו אבל אם אין שם דינר יתר אף רבי עקיבא וידה לכן גנם שאילו ואילו חולקין בשנה אומר ליה רבי יוסי בי ר' בון הך דלא תניתא פליגא את עבד ליה פליגא אלא בשאין שם יתר דינר נחלקו אבל אם יש שם יתר דינר אף בן גנם יודי לרבי עקיבא בני השניה קפצה עליהן ירושת תורה ונוטלין כתובת אמן וחזרין וחולקין והחוב ממעט ודכותה והחוב מרבה הך עבידא הנה שם שדה והיא עתידה לחזר ביובל את רואה אותן כאלו [מהזרת] הך עבידא

[דף נ"ח ע"ב]

מידש רחל וכנס לאה וחזר וכנס רחל על דעתו דרפנין רחל קודמת ועל דעתיה דר' אלעזר בן עזריה לאה קודמת אומר אף רבי לעזר מודי מאחר שחזר וכנס רחל רחל קודמת למה זה דומה לאחד שלוח מחברו ואמר לו אם לא תהוירתי לך מיפן עד י"ב חדש יהיו כל נכסי משעבדין לך הניעו י"ב חדש ולא החזיר נשתעבדו הנכסים מיפן ולבא אבל אם אומר לו לא יהו נכסי משעבדין לך אלא לאחר י"ב חדש ימים שבנתיים תפלוגתא דרבי מאיר ורפנין על דעתיה דרבי מאיר בשטר נתחייבו הנכסים על דעתיה דרפנין בכסף נתחייבו:

הלכה ב מתני' מי שהיה נשוי לשתי נשים ומתו ואחר כך מת הוא והיתומין מבקשין כתובות אמותיהן ואין שם אלא כדי שתי כתובות חולקין בשנה הנה שם מותר דינר אילו נוטלין כתובת אמן ואילו נוטלין כתובת אמן ואם אמרו היתומין הרי אנו מעליו על נכסי אבינו יפה דינר כדי שיימלו כתובת אמן אין שומעין להן אלא שמין את הנכסים בבית דין:

גמ' תדא היא דמר רבי אימי כדי שיהא אדם מצוי לתן לכתו בעין יפה מעתה אפילו אין שם יתר דינר אומר רבי אבון בשעה שאת יכול לקום דבריהן ולקום דברי תורה את מקום דבריהן ודברי תורה בשעה שאת אין יכול לקום דבריהן ולקום דברי תורה את מבטל דבריהן ומקום דברי תורה רבי וידה בר פזי בשם רבי יוסי בן חנינה מת אחד מן האחים פולחן חולקין בשנה אומר ר' מנא לכן צריכא בשלא חלקו שלא תאמר יעשה כמי שאינו בן ותרשנו בתו

[דף נ"ט ע"א]

היה שם בכור את אמר הבכור נוטל פי שנים מהו נוטל פי שנים נוטל או פי שנים
בכל האחים תני רבי הושעיה היו שם שתי כתי בנות בולקין חולקות בשנה היה שם בכור את אמר
הבכור נוטל פי שנים מהו נוטל פי שנים נוטל או פי שנים ככל כתובתה מאימתי שמין
להן תלמידיו דרבי מנא אמרין בפסוק אמר לון רבי יוסי בי רבי בון לא אתון דאמרין בשם רבנין לון
צריכא בשלא חלקו אבל משעה ראשונה שמין להן:

הלכה ג מתני' היו שם נכסין בראוי אינן כבמהזק רבי שמעון אומר אף על פי שיש שם נכסים שאין
להן אחריות אינן כלום עד שיהיו שם נכסים שיש להן אחריות יותר על שתי כתובות דינר:

גמ' רבי מנא אמר בעקב שתי כתובות פליגין רבי שמעון אומר קרקע ורבנין אמרין מטלטלין באותו
הדינר כל עמא מודיי שהוא מטלטלין רבי יוסי בי רבי בון אמר כל עמא מודיי בעקב שתי כתובות
שחן קרקע מה פליגין באותו הדינר רבי שמעון אומר קרקע ורבנין אמרין מטלטלין רבי בא בר זבדא
בשם רב פרס נהגו בסוריא להיות גובין מן הנחשט ומן הצועות רבי אבהו בשם רבי יוחנן ובלבד
מן הצועות שבאותו הלילה רב שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן נהגו העם בערבא להיות גובה מן
הבשם ומן הגמלים ודכותה בלבד מן הבשם שבאותו הלילה ארמלתא דר' חונה גבי לה מן
המטלטלין במנהג מקומה:

הלכה ד מתני' מי שהיה נשוי לשלש נשים ומת כתובתה של זו מנה ושל זו מנתים ושל זו שלש
מאות ואין שם אלא מנה

[דף נ"ט ע"ב]

חולקות בשנה היו שם מאתים של מנה נוטלת חמישים ושל מאתים ושל שלש מאות שלשה שלשה
של זהב היו שם שלש מאות של מנה נוטלת חמישים ושל מאתים מנה ושל שלש מאות ששה של זהב
וכן שלשה שהטילו לפים פחתו או הותירו כך הן חולקין: גמ' שמואל אמר שוחדא דדייני לשני שטרות
שיצאו על שדה אחת אי זה מהן שירצו בית דין להחליט מחליטין מתניתא פליגא על שמואל אין
שם אלא מנה חולקות בשנה לא שוחדא דדייני את אמרת והא תני הירשין שירשו שטר חוב הבכור
נוטל פי שנים עוד יצא עליהן שטר חוב הבכור נותן פי שנים עוד היא לשוחדא דדייני אתאמרת רבי
אבין בשם שמואל לא שנייא בין שני שטרות שיצאו על שדה אחת בין שטר אחד שיצא על שני
שדות אי זה מהן שירצו בית דין מחליטין שמואל אמר במכרשות זו את זו בשחרשת השלישית את

השנייה לדון עם הראשונה אמרה לה לא מנה אית לה סב חמישין ואיזל לה וכן שלשה שהטילו לבים והותירו או פחתו כך היו חולקין אמר רבי אלעזר הדין דאת אמר בשותפות הפלע חסרה או יתרה אבל לשכר ולתפסד בולקין חולקין בשוה ומשיא חסר יחייב מאה דינרין וההן יחייב עשרה ואת אמר אבן חבירא אמרין יכול הוא מימר ליה על ידי מניי סלקת פרגמטיא עד כדון דתוות פרגמטיא ועירה תוות פרגמטיא רובה אמר רבי אבין בר חייה יכול הוא מימר ליה עד דאת מזבין חד זמן אגא מזבין עשרה ומנים עד כדון במקום קרוב במקום רחוק אמר רבי הילא

[דף ס' ע"א]

יכול הוא מימר ליה עד דאת איזל ואתי חד זמן אגא איזל ואתי עשרה ומנים תמן תנינן חזר ונגח שור אחד שנה מאתים האחרון נטל מנה ושלפניו חמישים וזו ושנים הראשונים דינר וזה ר' שמואל בשם ר' זעירא וכן לשכר אמר רבי יוסי דר' זעירא פליגא על דר' אלעזר ר' מנא אמר קומי רבי יודן לא מודי רבי לעזר שאם התנו ביניהן שנה נטל לפי כיסו וזה נטל לפי כיסו שוורים כמותנים הן חזר ואמרה קומי רבי יוסי אמר ליה בפרוש פליגין רבי לעזר אמר סתמן חולקין בשוה רבי זירא אמר סתמן זה נטל לפי כיסו וזה נטל לפי כיסו:

הלכה ה מתני' מי שהיה נשוי ארבע נשים ומת הראשונה קודמת לשניה ושניה לשלישית ושלישית לרביעית הראשונה נשבעת לשניה ושניה לשלישית ולרביעית ורביעית נפרעת שלא בשבועה אמר בן ננא וכי מפני שהיא אחרונה נשכרת אף היא לא תפרע אלא בשבועה היו כלם יוצאות ביום אחד כל הקודמת לתכרתה אפילו שעיה אחת וכתה וכה היו פותבין בירושלם שעוה היו כולן יוצאות בשעיה אחת ואין שם אלא מנה חולקות בשוה:

גמרא רבי אבונא בשם רבי שמואל כדברי בן ננא לשטר אחד שייצא על האשה לקוחות בולקין חולקין בשוה אמר רבי עקיבא קומי רבי מנא לית הדין פליגא על רבי שמואל דשמואל אמר שוחדא דדייני לשני שטרות שייצאו על שדה אחת לאי זה מהן שירצה להתקלט מחליטין וכה הוא אמר אבין אמר ליה לא בשני שטרות דילמא בשטר אחד וכה בשטר אחד אגא כיימין

[דף ס' ע"ב]

ולא שמייע דמר רבי אבון בשם שמואל לא שנייה בין שטר אחד שייצא על שני שדות ובין שני שטרות שייצאו על שדה אחת אי זה מהן שירצו בית דין להתקלט מחליטין הנהיג רבי בארנא ובגלגלת ובאנפרות כהדין בן ננא כהדין קרבין דרבי יוסי ובנין חקלון מן אילין דבר תפסן אולון אילין דבר

תפקן ונסבין להון נשין אגלון להון שקיעין אתון בעיי מתגרייא בקריביה דרבי יוסי אמר לון רבי מנא
 אנא ידע בד זבנתון אילין חקלונותא לא הוו אילין שקיעין קדמיכון: הלכה ו מתני' מי שהיה נשוי שתי
 נשים ומכר את שדהו וכתבה הראשונה חלוקה דין ודברים אין לי עמו השניה מוציאה מיד חלוקה
 והראשונה מן השניה וחלוקה מיד הראשונה וחזרות חלילה עד שיעשו פשרה ביניהן וכן בעל חוב
 וכן אשה בעלת חוב: גמ' אמר רבי יוסי הדיא אמרה ההן דיוף מן תרין בני נש אתא תננינא אמר
 ליה קומי פושרין אמר ליה ולית סופיה דקדמיא משמע ומיתי מיטרוף ויכל מימר ליה פושרין ואין
 טרף טרף. פישר מן השני חזקה שהראשון בא וטורף פישר מן הראשון אמר רבי פינחס אתא עובדא
 קומי רבי ירמיה אמר פישר פישר אמר רבי יוסי ולא כתב דאיכני לא אתניא אלא בירש אמר רבי
 תנינא אפילו בבעל חוב אתניא היא בהדיא דלא כתב כל דאיכני או שאמר לו אל יהא לך פרעון אלא
 מזה אמר רבי מתנייה אתניא במאן דמר לכתובה אבל לא לתניין

[דף ס"א ע"א]

ברם במאן דמר בין לכתובתה בין לתניין הא תוירה:

פרק י"א

הלכה א מתני' אלמנה ניוזנת מנכסי ותומין ומעשה ידיה שלהן ואינן חייבין בקבורתה וירשיה
 היורשים כתובתה חייבין בקבורתה:

גמ' רב יהודה בשם שמואל רבי אבהו בשם רבי יוחנן מציאתה שלה חותירה מזונות אשת איש
 שמציאתה שלו חותירה מזונות שלו אלמנה שמציאתה שלה חותירה מזונות שלה חותירה בליות
 שלה מה אם אשת איש שהותירה מזונות שלו חותירה בליות שלה אלמנה שהותירה מזונות שלה
 חותירה בליות לא כל שכן תמן צריכה לון לנידתה אף חכא צריכה לון לנידתה רבי אימי בשם רבי
 יוסי בן חנינה אף היא אינה עושה אותן דברים של ייחוד מה הן דברים של ייחוד סכה להון את גופן
 ומרחצת להון את פניהן ומוזנת להון את הכוס ומוסיפין לה על מזונותיה אשת איש אין לה זון
 אלמנה יש לה זון אשת איש שאמרה יצאו מעשה ידיי למזונתי שומעין לה רב אמר המת אמר אל
 תקברוני נקבר בצדקה ר' אימי בעא וכי עלת על דעתך שיהיו אחרים מתפרנסים משלו והוא נקבר
 בצדקה מתנינא פליגא על רב ירשיה היורשין כתובתה חייבין בקבורתה פתר לה בשירשו קרקע
 פהדא דתני הניח עבדים ושפחות ושטרות ומטלטלין פלה קודם בהן וכה והלה נקבר בצדקה מפני
 שקדם ותפס הוא אם לא קדם ותפס מוציאין מידו פתר ליה באומר קברוני פהדא דאמר ר' יוסי בשם

רבנן נקבר חמת ולא אמר קברני אף על פי שקדמו אחרים ותפשו מוציאין מידן בשתפסו קרקע
והא דאת אמר מוציאין מידן בשתפסו קרקע אבל בשתפסו

[דף ס"א ע"ב]

מטלטלין אין מוציאין מידן במלוה בעדים אבל במלוה בשטר בין שתפשו קרקע בין שתפשו
מטלטלין אין מוציאין מידן דאמר רבי אבא בר רב הונא גישו דברי שכיב מרע ככריא שכתב ונתן
והוא שמת מאותו החולי הא הכריא לא ובמסעים ואומר תנו שדה פלוני ואמר תנו שדה פלוני
לפלוני כמי שמים או עד שיאמר חצייה בצפון וחצייה בדרום ר' יודן בעי אמר שרפוני ועבדו בו
עבודה ותנו חצי שדה פלוני לפלוני אם אין שורפין אין נותנין. רבי חגי בעא: שכיב מרע שאמר וזונו
בנותי בלא קד אין בנותיו ניוזנות לא צורכא דלא מהו שיזונו מן המשועבדין ומהו שיזונו מן
המטלטלין ר' יודן ברח לגוי אתא עובדא קומי ר' יוסי שכיב מרע שאמר וינתנו אותיותיו לפלוני אמר
ליה אין שכיב מרע מזהב אלא בדברים שהן נקנין או בשטר או במשיכה ואלו נקנין במשיכה ובשטר
בהדא דתני ספינה נקנית במשיכה דברי הכל רבי נתן אומר ספינה ואותיות נקנין במשיכה ובשטר
כתב ולא משהד משהד ולא כתב לא עשה כלום עד שיכתוב וימשוד:

הלכה ב מתני' אלמנה בין מן האירוסין בין מן הנישואין מוכרת שלא בבית דין רבי שמעון אומר
מן הנישואין מוכרת שלא בבית דין מן האירוסין לא תמכור אלא בבית דין מפני שאין לה מוזנות
וכל שאין להן מוזנות לא תמכור אלא בבית דין:

גמ' מיסבר סבר רבי שמעון במוזנות הדבר תלוי פסק לזון מן האירוסין מוכרת שלא בבית דין פסק
שלא לזון מן הנישואין לא תמכור אלא בבית דין דברי חכמים ר' אחא ר' חנינא בשם רבי יוחנן חס
הוא אדם על כבוד אלמנתו בין מן האירוסין בין מן הנישואין רב יהודה בשם שמואל המוחלת
בתובתה ליתומים ניוזנת משלהן וקשיא אילו אשה שאין לה כתובה שמה יש לה מוזנות אשה שאין
לה כתובה אין לה מוזנות ברם הקא לא דייך שמחלה ליתומין כתובתה אלא שאתה מבקש להכריחה
ממוזנותיה רב יהודה בשם רב התובעת כתובתה בבית דין איבדה מוזנותיה אמר רבי יוסי ובלבד
מן השופי הא מאונס לא כהדא ארמלתא דרבי אבדימס רמו בה אמרו לה רבי בא בר כהן בעי ליה
תבעת פרנה אוכדת מוזנותיה

[דף ס"ב ע"א]

מן דאיתנדעין מיליין אעלון עובדא קומי רבי יוסי וחרזה למזונה רבי אלעזר בשם רבי יוסי בן זימרא
אלמנה שעשת שנים שלשה חדשים שלא לתבוע מזונותיה אבדה מזונותיה דאינון תלתני ירחיין
בשלא ללון אבל אם ליתיה גובה בשאין בדידה משפון אבל אם יש בדידה משפון אפילו לא ליתיה גובה
רבי יסא בשם ר' יוחנן זו היא שאמרו בתחלה מוכרין מזון י"ב חדש ונותנין לה מזון ל' יום בפוף
שלשים יום הן אמרים נתנו והיא אומרת לא נמלתי ייבא בחדא דמר ר' אבהו בשם ר' יוחנן לזוה
ממנה י"ב אלף לשנה להיות מעלה לה מדינר זהב לחדש פשיטא חדש הראשון נתן וחדש האחרון
לא נתן ימים שבנתיים זו היא שאמרו הא בתחילה לא אתא ר' אבהו בשם רבי יוחנן בתחילה מוכרין
מזון י"ב חדש ונותנין לה מזון שלשים יום וימכרו מזון שלשים יום שלא להורע פחה של אשה ויתנו
לה מזון י"ב חדש אם אמר את בן נמצאתה חב ליתומים בחדא דתני אלמנה שתפסה אפילו אלף
וזו למזונותיה אין מוציאין מידה מהו מימר לה הוי מה בדידה תלמידוי דרבי מנא אמרין לה הוי מה
בדידה אמר לון רבי יוסי בי רבי בון מפיון שהיא עתידה להישבע בפוף אפילו מה בדידה אמרין לה
תתיה:

הלכה ג מתני' מכרה כתובתה או מקצתה מישכנתה או מקצתה נתנתה לאחר או מקצתה לא
תמכור את השאר אלא בבית דין וחכמים אמרים מוכרת היא אפילו ארבעה או חמשה פעמים
ומוכרת למזונותיה שלא בבית דין וכותבת למזונותי מכרתי וגרשה לא תמכור אלא בבית דין:

גמ' תני מוכרת וכותבת אילו לכתובתה ואילו למזונות דכרי רבי יהודה ר' יוסי אמר מוכרת וכותבת
בתם וכוז פחה מיופה באת מלוה בעדים אמרים למזונות מכרתי באת מלוה בשטר אמרת לכתובה
מכרתי ואפילו באת מלוה בעדים מוכרת למזונות וחזרת ומורפת לשם כתובה

[דף ס"ב ע"ב]

ולא אמרין לה הוי ובניד תיפתר שהוקיר חמקה רבי יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן ר' הילא בשם ר'
לעזר בשם שאדם חס על כבוד אלמנתו כך חס על כבוד גרושתו דאמר ר' יעקב בר אחא בשם ר'
לעזר (ישעיה נח) מבשרך לא תתעלם זו גרושתו איתתיה דר' יוסי הגלילי הוות מעיקה ליה סגין סליק
ר' לעזר בן עזריה לגביה אמר ליה ר' שיבקה דלית היא דאיכרף אמר ליה פורנה רב עלי אמר ליה
אנא יחייב לך פרנה ושבקה יחייב ליה פרנה ושבקה אזלת ונסיבת למסורא דקרתא איתנחת מן גיכסוי
ואיתעביד בסגיא נהורא והוות מחזרא ליה על כל קרתא ומדברא ליה חד זמן חזרתיה על כל קרתא

ולא איתנהב ליה בלום אמר לה לית הקא שכונת חורין אמרה ליה אית הקא שכונת דמשכבי ולית בחילי עייל לה לתמן שרי חביט לה עבר ר' יוסי הגלילי ושמע קלון מתבזי בשואק נסבין ויהבין בגו חד ביתא מן ידיה ונתון מסיק לון מוזנין כל יומין דחזון בחיין על שם ומכשרך לא תתעלקם זו גרושתא אפילו בן אציתון קלוי בליקא ושמעין קלה אמרה לא הוה טוב דייה צערה לכר מן גופה ולא לגו גופה:

הלכה ד מתני' אלמנה שהיתה פתופתה מאתים ומכרה שוה מנה במאתים או שוה מאתים במנה נתקבלה פתופתה היתה פתופתה מנה ומכרה שוה מנה ודינר במנה מכרה בטל ואפילו היא אומרת אני אחזיר את הדינר לירשין מכרה בטל:

גמ' ניהא שוה מנה במאתים או שוה מאתים במנה מפל מקום הרי מפסידה את היתומין במנה בשוה מנה במאתים אין סופו לחזור משם מקח טעות תיפתר שהוקיר המקח אמר רבי אבין הדיא מסייעא לר' שמעון בן לקיש דרבי שמעון בן לקיש אמר אין למקח הונגיה לעולם אמר ר' יוחנן אם היה המקח מופלג יש לו הונגיה מתניתא פליגא על רבי יוחנן אילו דברים שאין להן הונגיה העבדים והשטרות והתקנות והתקדישות פתר לה ובלבד דבר שאינו מופלג פדה שוה מנה במאתים ר' יוחנן אמר אינו פדוי ורבי שמעון בן לקיש אמר פדוי מתניתא פליגא על רבי יוחנן אמר

[דף ס"ג ע"א]

טלית זה תחת חמור זה יצא לחולין וסיפא פליגא על רבי שמעון בן לקיש צריך להיעשות דמים אמר ר' יוסה כל גרמה אמרה שהוא צריך להיעשות דמים מה פליגין להביא מעילה ר' יוחנן אמר מכיא קרבן מעילה רבי שמעון בן לקיש אמר אינו מכיא קרבן מעילה:

הלכה ה מתני' רבן שמעון בן גמליאל אומר לעולם מכרה קנים עד שתהא שם כדי שתשיר בשדה בית תשעת קבין ובגנה בבית חצי קב וכדברי ר' עקיבה בית רובע היתה פתופתה ארבע מאות וזו מכרה לזה במנה ולזה במנה ולאחרון ופה מנה ודינר במנה של אחרון בטל ושל בולן מכרן קנים:

גמ' עד פדון בשמכרוה להן בארבע שטרות מכרה להם בשטר אחד תפלוגתא דרבי יוחנן ור' שמעון בן לקיש דאיתפלגון כתב כל נכסיו לשני בני אדם באחת והיו העדים בשירין לזה ופסולין לזה ר' הילא בשם ר' יסא איתפלגון ר' יוחנן ורבי שמעון בן לקיש חד אמר מאחר שהן פסולין לזה פסולין לזה וחרגה אמר בשירין לזה ופסולין לזה רבי מנא לא מפרש ר' אבין מפרש ר' יוחנן אמר מאחר שהן פסולין לזה פסולין לזה ור' שמעון בן לקיש אמר פשרין לזה ופסולין לזה אמר ר' לעזר מתניתא מסייע

לרבי יוחנן מה השנים נמצא אחד מהן קרוב או פסול עידותן בטילה אף השלשה נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה מניין אפילו מאה תלמוד לומר עידים ר' יעקב בר אבהו אמר איתפלגון ר' חנניה חברין דרבנן ורבנן חד אמר יאות אמר ר' לעזר וחרנה אמר לא אמר ר' לעזר יאות מאן דמר יאות אמר ר' לעזר נעשית עדות אחד מאיש אחד ומאן דאמר לא אמר רבי אלעזר יאות נעשית בשתי פתי עדות בשירין לזה ופסולין לזה:

הלכה ז מתני' שום הדיינין שפחת שתות או הותיר שתות מכרן בטל רבן שמעון בן גמליאל אומר מכרן קיים אם בן מה כח בית דין ופה אכל אם עשו איגרת ביקורת אפילו מכרו שוה מנה במאתים או שוה מאתים במנה מכרן קיים:

גמ' כמה דאת אמר בהדיוט בקרקע עד שליש במטלטלין עד שתות ודכוותא בהקדש בקרקע עד שתות ובמטלטלין עד י"ב תמן תנינן שום היתומים שלשים יום שום הקדש

[דף ס"ג ע"ב]

ששים יום ומכריוון בבקר ובערב ולמה שלשים כדי לייפות כהן של יתומין ויכריוו יותר עד שלשים את מיפה כהן מיפן ואילך את מריע כהן ואומר אף בהקדש בן שנייא היא הקדש שאת תופס ראשון ראשון ויכריוו לעולם דיי לוקדש שיהא כפליים בהדיוט אמר רבי יודן מן מה דאת אמר שנייא היא הקדש שאת תופס ראשון ראשון הדא אמרה שאם ימצאו שומן שאין מחזירין ומחליטין ומכריוון בבקר ובערב ביציאת פועלים ובהכנסת פועלים ואומר שדה וסימניה אמר ר' יוסי בשלא מצאו שומן מחליטין דו מתניתא שום הדיינים שפחת שתות או הותיר שתות מכרן בטל מפני שפחתו או הותירו אבל מצאו שומן מחליטין אמר ר' חנניה קומי ר' מנא מה חמית מימר בשלא הוכרו אנו קיימין מן מה חמית מימר בשלא הוכרו אנו קיימין מן דבתרה אלא אם בן עשו איגרת ביקורת מהו איגרת ביקורת ר' יהודה בר פזי אמר אכרזה עולא בר ישמעאל אמר עבדים שלא יכרחו ושטרות ומטלטלין שלא יגבנו ר' בא בר כהן בעא קומי ר' יוסי ליתיה דא אמרה שהעבד נפדה בשלשה אמר ליה אין אמר ליה והתנינן ובקרקעות תשעה וכהן ואדם פיוצא בהן אמר ליה אדם שכן בן חורין הוא חנניה בר שילמיה בשם רב אתא עובדא קומי רבי בעא מיטבד פרבנן אמר לו רבי אלעזר בן פרטא בן בנו של ר' אלעזר בן פרטא לא בן לימדנתו בשם זקיף אלא אם בן עשו איגרת ביקורת וקיבלה וקורר ביה ועבד פרבן שמעון בן גמליאל:

הלכה ז מתני' היתומה והשנייה והאיילנית אין להן לא כתובה ולא

[דף ס"ד ע"א]

פירות ולא מזונות ולא בליות אם מתחילה נשאה לשום אילונית יש לה בתובה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתניה לישׁראל בת ישׁראל לממזר ולנתנין יש להן בתובה:

גמ' ניהא שנייה אילונית יתומה ויתומה אין לה בתובה ר' חזקיה ר' אבהו בשם ר' יוחנן תיפתר ביתומה שמיאנה ר' אייבו בר נגרי ר' אימי בשם שקנסו בה בה קנסו בו ליידיא מילה שאם קידשה בליטרא של זהב שהוא מאבד את הכל ולא פירות אמר ר' ירמיה שאין לו עליה אלא אכילת פירות בלבד תני ר' יוסי צידונייא קומי ר' ירמיה ופליג על ר' ירמיה וזכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובחפר נדריה מהו לא פירות שאינה יכולה להוציא ממנו אכילת פירות שאכל אמר רבי יוסי בכל שעה הוה ר' הילא אמר לי תני מתניתא יורשה ומיטמא לה ותני ר' חייא בן מטמא הוא אדם לאשתו כשירה ואינו מיטמא לאשתו פסולה ר' אבון בעא קומי ר' מנא עבדי שנייות מהו שיאכלו בתרומה אמר ליה שתוק ויפה לה היא אוקלת ועבדיה אינן אוקלין תמן תנינן גט המעושה בישראל כשר ובגזיין פסול שמואל אמר פסול ופוסל בכהונה שמואל אמר אין מעשין אלא בגזן אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט והא תנינן שניות לא בגין דא אמר שמואל והא תנינן הפדיר את אשתו מליהנות לו עד שלזשים יום יעמיד פרנס יותר מיכן יוציא ויתן בתובה שמענו שהיא מוציא שמענו שבופין מה בין אילו לאילו אילו על ידי שהן דברי תורה ואין דברי תורה צריכין חיזוק לפיקד יש לה בתובה ואילו על ידי שהן דברי סופרין ודברי סופרין צריכין חיזוק לפיקד אין לה בתובה אית דבעי מימר אילו על ידי שקנסן בידן ובגיד תוולד ולא קנסו בהן דבר אחר לפיקד יש לה בתובה ואילו על ידי שאין קנסן בידן ובגיד תוולד וקנסו בהן דבר אחר לפיקד אין לה בתובה מה נפיק מן ביניהון הפחזיר גרושתו משניסית מאן דמר אילו על ידי שהן דברי תורה וזו הואיל והוא דבר תורה לפיקד יש לה בתובה ומאן דמר אילו על ידי שקנסן בידן ובגיד תוולד וזו הואיל ואין קנסה בגדה ובגיד תוולד לפיקד אין לה בתובה ר' יעקב בר אחא אמר ר' יעירא ורבי הילא תריהון אמרין במזונות פליגין ר' יוחנן אמר יש לה מזונות אמר ליה ר' אלעזר אומר לו הוציא ואת אמר אכן הוה בעי מימר מאן דמר בתנאי בתובה פליגין ר' יוחנן אמר יש לה תנאי בתובה אמר ליה ר' אלעזר כל עמא מודיי שאין לה מזונות ביורשיה קנסו כל שכן בה מאן דמר פליגין במזונות הא בתנאי בתובה לא בה קנסו לא קנסו ביורשיה:

[דף ס"ד ע"ב]

פרק י"ב

הלכה א מתני' הנושא את האשה ופסקה עמו שיוזן את בתה חמש שנים חייב לזונה ה' שנים נישאת לאחר ופסקה עמו כדי שיוזן את בתה חמש שנים חייב לזונה ה' שנים לא יאמר הראשון לכשתבא אצלי לזונה אלא מוליד מזונותיה למקום שהיא וכן לא יאמרו שניהן תרי אנו זונין אותה כְּאֶחָד אֶלָּא אֶחָד זָנָה וְאֶחָד נֹתֵן לָהּ דְּמֵי מִזְנוֹת:

גמ' פמה הוא מתחייב לה לא כן ר' יוחנן ורבי שמעון בן לקיש תריהון אמרין הכותב שטר חוב על חבירו בְּחֻקֵּת שְׂחֹא חֵיִיב לוֹ וְנִמְצָא שְׂאִינֹ חֵיִיב לוֹ אִינוּ חֵיִיב לִיתֵּן לוֹ ר' שמעון בן לקיש אמר עשו אותה בתוספת כתובה ויתן בסוף עשו אותה כקידושי אשה ויתן משעיה הראשונה עשו אותה כמקדש את האשה על מנת ליתן לה שנים עשר דינר זהב בשנה להיות מעלה לה מדינר זהב להודיש תני זנה חמש שנים הראשונים בין ביוקר בין בזול היו ביוקר והזילו אם הוא גרים נותן ביוקר ואם היא גרמה נותן בזול היו והוקירו בין שהוא גרם בין שהיא גרמה נותנין בזול הדין היא הכת לא עולה ולא יורדת תמן תנינן בנן נוקבין דהיוזן ליכי מינאי יהון יתכן בביתי ומיתזון מניכסי ותני עלה ומתכסין בכסותי מעשה ידי הכת של מי נישמענה מן הדין נישאת הפעל חייב במזונותיה והן נותנין לה דמי מזונות הדין אמרה זנה ומעשה ידיה של בעלה אמר ר' יוסי הדין אמרה פסק לזון פלתו זנה ומעשה ידיה של בנו הוא רוצה שתבוא אצלו והיא אינה רוצה הדין עמה דתנינן והן נותנין לה דמי מזונות חלת כמי שנישאת מיתה כמי שנישאת מיתה ככר מיתה:

הלכה ב מתני' ניסת הכת הפעל חייב במזונותיה והן נותנין לה דמי מזונות מיהוהן נישאות מנכסים בני חורין והיא נישאת מנכסים משועבדין מפני שהיא כבעלת חוב הפיקחין היו פותבין על מנת שאזון את בתה ה' שנים כל זמן שאף עמי:

גמ' תניי כתובה בשטר ר' יעקב בר אבא אמר איתפלגון ר' יוחנן ורבי שמעון בן לקיש ר' יוחנן אמר להיוזן כתבן ורבי שמעון בן לקיש אמר לגבות ממשעבדים כתבן ר' ירמיה מוזליה שמועטה אמר ר' יודן מתניתא מסייעה למאן דמר להיוזן כתבן

מסכת מנחות פרק רביעי

א. מנחה שלא נקמצה שנתערבה במנחה שנקמצה, אם יכול לקמץ מזו שלא נקמצה בפני עצמה - כשרה. ואם לאו - פסולה, ויקטיר קמצה של ראשונה. הקומץ שנתערב בשירים - הרי זה לא יקרב, ואם קרב - כשר. רבי אלעזר אומר: נתערב בשירי מנחה אחרת, או במנחה שלא נקמצה - הרי זה לא יקרב. ואם קרב - כשר. רבי אלעזר אומר: יקרב. נתערב במנחת כהנים, ובמנחת כהן משיח, ובמנחת נסכים, וכן מנחת כהנים, וכן מנחת כהן משיח, ומנחת נסכים שנתערבו זו בזו - הרי אלו יקרבו. ולא עוד, אלא שני כהנים מביאין את מנחותיהן בכלי אחד, ומקריבין אותן לגבי מזבח, מפני שכלן כליל לאשים. נתערבה במנחת פרים אילים וכבשים - הרי אלו יקרבו. רבי יהודה אומר: לא יקרבו, מפני שזו בלילה עבה, וזו בלילה רכה, והן בולעות זו מזו.

ב. חרב שנתערב בכלול - הרי זה יקרב. רבי יהודה אומר: לא יקרב, מפני שכולע ממנו. אמר רבי יוסי: רואה אני את דברי רבי אלעזר שאמר: 'אם אין קמץ - אין שירים' אף על פי שאין שירים יש קמץ, מדברי רבי יהושע שאמר: 'אם אין קמץ אין שירים אין קמץ'. נטמא קמץ, שנפסל, או שיצא חוץ לקלעים - השירים תעבר צורתם ויצאו לבית השרפה. נטמאו שירים או שנפסלו או שיצאו חוץ לקלעים. רבי אלעזר אומר: יקטיר את קמץ. ורבי יהושע אומר: לא יקטיר. ואם הקטיר בין בשוגג בין במזיד - מודה רבי יהושע שהרצה.

ג. שירים שחסרו עד שלא קרב הקמץ - פסולין. משקרב הקמץ - כשרים.

ד. ריקני מנחת ישראל שחסרו עד שלא קרב הקומץ - פסולין. משקרב הקומץ - כשרים.

ה. חלות תודה וריקני נזיר שחסרו עד שלא נזרק דם הזבח - פסולין. משנזרק דם הזבח - כשרים.

ו. שתי הלחם שחסרו עד שלא נזרק דמן של כבשים - פסולין. משנזרק דמן של כבשים - כשרים.

ז. שני סדרים שחסרו עד שלא הקטרו בזיכין - פסולין. משהקטרו בזיכין - כשרים. אבל נסכי בהמה שחסרו, בין שקרב הזבח ובין עד שלא קרב הזבח - כשרים, שיבאו נסכים אחרים למלאותן.

ח. קמץ בשתיקה, ויצא הקמץ חוץ לקלעים וקטרן בשתיקה - הרי זה כמות שהיה, מועלין בשירים ואין חיבין עליהם, משום נותר ומשום טמא. נטמא הקמץ וקטרו בשתיקה - אין מועלים בשירים, אבל חיבים עליהם משום נותר ומשום טמא. שהציץ מרצה על הטמא ואין הציץ מרצה, לא על הלן ולא על היוצא. קמץ בשתיקה ויצאו שירים חוץ לקלעים, והקטיר הקמץ בשתיקה, רבי אלעזר אומר: הרי זה כמות שהיה. מועלין בשירים ואין חיבין עליהם משום נותר ומשום טמא. רבי עקיבה אומר: הרצה הציץ על היוצא ואין בשירים, אבל חיבים עליהן משום נותר ומשום טמא. נטמאו השירים והקטיר את הקמץ בשתיקה - הכל מודים שאין מועלין בהם. אבל חיבין עליהן משום נותר ומשום טמא, שהציץ מרצה על הטמא ואין מרצה - לא על הלן ולא על היוצא. קמץ בשתיקה, ויצא קמץ חוץ לקלעים וקטרו חוץ לזמנו, או שקמצו חוץ לזמנו, ויצא קמץ חוץ לקלעים וקטרו חוץ לזמנו, או שקמצו חוץ לזמנו, ויצא קמץ חוץ לקלעים, קטרו חוץ לזמנו - מועלין בשירים, ואין חיבין עליהן משום פגול. נטמא הקמץ וקטרו חוץ לזמנו, עדין מועלין בשירים וחיבין עליהן משום פגול, שהציץ מרצה על הטמא, ואין מרצה, לא על הלן ולא על היוצא. קמץ בשתיקה,

ב. השוחט שתי חטאות לצבור, ואין צריך אלא אחת - חייב על האחרונה. שתי עולות לצבור, ואין צריכין אלא אחת - חייב על האחרונה. חטאת צבור ששחטה בשבת, שלא לשמה - הרי זה חייב, ונקטיר אמורין. עולת צבור ששחטה בשבת, שלא לשמה - הרי זה חייב, ונקטיר אמורין לערב. חטאת יחיד ועולת יחיד ששחטן בשבת לשמן, וזרק דמן לשמן - הרי זה חייב, ועלו לבעלים לשם חובה.

ג. שני כבשי עצרת - אין מקדשין את הלחם אלא בשחיטה. שחטן לשמן, וזרק דמן לשמן - הלחם מקדש. שחטן שלא לשמן, וזרק דמן שלא לשמן - אין הלחם מקדש. שחטן לשמן, וזרק דמן שלא לשמן - הלחם מקדש ואינו מקדש; דברי רבי. רבי אליעזר בן רבי שמעון אומר: לעולם אין הלחם מקדש עד שישחטם לשמן, ויזרק דמן לשמן. פעמים שהם מפגלים והלחם מפגל, הם מפגלין והלחם כשר, הם כשרים והלחם מפגל, לאכל מהן למחר, הם מפגלים והלחם מפגל, שחטן שלא לשמן, לאכל מהן למחר - הם מפגלים והלחם כשר, שחטן לשמן, לאכל מן הלחם למחר - הם כשרים והלחם כשר.

ה. החמירה תורה מחשבת זבחים ממעשיהם, מעשה זבחים ממחשבתן. כיצד מחשבת זבחים ממעשיהן? השוחט את הזבח לזרק דמו בחוץ, או מקצת דמו בחוץ, להקטיר אמוריו בחוץ, או פזית מאמוריו בחוץ, לאכל בשרו בחוץ, או פזית מבשרו בחוץ - פסול ואין בו פרת. ואם עשה כן - אינו פסול. לזרק דמו למחר, או מקצת דמו למחר, להקטיר אמוריו למחר, או פזית מאמוריו למחר, לאכל מבשרו למחר, או פזית מבשרו למחר - פגול וחיבין עליו פרת. ואם עשה כן - אינו פגול. הקומץ את המנחה, לאכול שיריה בחוץ, או פזית משיריה בחוץ, להקטיר קמצה בחוץ, או פזית מקמצה בחוץ,

ויצאו שירים חוץ לקלעים, והקטיר את הקמץ חוץ לזמנו, או שקמץ חוץ לזמנו, ויצאו שירים חוץ לקלעים, והקטיר את הקמץ חוץ לזמנו, או שקמץ חוץ לזמנו, ויצאו שירים חוץ לקלעים, והקטיר את הקמץ בשתיקה, או שקמץ חוץ לזמנו, ויצאו שירים חוץ לקלעים, והקטיר את הקמץ חוץ לזמנו. רבי אליעזר אומר: הרי זה כמות שהיה. מועלין בשירים ואין חיבין עליהן משום פגול. רבי עקיבא אומר: הרצה הציץ על היוצא, עדין מועלין בשירים, וחיבין עליהן משום פגול. נטמאו השירים והקטיר את הקמץ חוץ לזמנו, הכל מודים שעדין מועלין בשירים וחיבין עליהם משום פגול, שהציץ מרצה על הטמא ואינו מרצה, לא על הלן ולא על היוצא.

ט. שתי הלחם שיצאו חוץ לקלעים, ונזרק דמן של כבשים חוץ לזמנו. רבי אליעזר אומר: אין חיבים על לחם זה משום פגול. רבי עקיבא אומר: חיבין על לחם זה משום פגול. וחקמים אומרים: הקמץ טעון כלי שרת. כיצד? קומצו מתוך כלי שרת ונתנו לתוך כלי שרת, ומקדשו לתוך כלי שרת. אם לא קדשו בתוך כלי שרת; רבי אליעזר בן רבי שמעון אומר: אפלו קומצו מתוך כלי שרת, ומלחו, ונתנו על גבי האשים כשר.

מסכת מנחות פרק חמישי

א. שני כבשי עצרת - מעכבין זה את זה. מת אחד מהם, או שברח, או שנעשה טרפה - יקח זוג לשני. שחט את אחד מהם לשמו - יקח זוג לשני. נשחטו שניהן שלא לשמן - יביא שנים בתחלה, ויניף הלחם עמהם. מהו לזרק את הדם ביום טוב? יזרק ומתן באכילה. ובשבת לא יזרק, ומתן בהנאה. ואם זרק את הדם, בין בשוגג בין במזיד, הבשר יאכל ונקטיר אמורים למוצאי שבת.

להקטיר לבונתה בחוץ, או כזית מלבונתה בחוץ - פסול ואין בו כרת. ואם עשה כן - אינו פסול. לאכול שזירה למחר, או כזית משזירה למחר, להקטיר קמצה למחר, או כזית מקמצה למחר, להקטיר לבונתה למחר, או כזית מלבונתה למחר - פגול, וחיבין עליו כרת. ואם עשה כן - אינו פגול.

ה. כיצד מעשה זבחים ממחשבתו? השוחט את הבהמה על מנת שייקרו ערלים וטמאים את דמו, על מנת שיקטירו ערלים וטמאים את אמוניו, על מנת שיאכלו ערלים את בשרו - כשר. ואם עשה כן - הרי זה פסול. נתן מלמטה למעלה, ואת הנתנין מלמעלה למטה. את הנתנין בפנים בחוץ, ואת הנתנין בחוץ בפנים - כשר. ואם עשה כן - הרי זה פסול.

ו. השוחט את החטאת, להכניס מדמה לפנים - כשרה. חטאת שהכניס מדמה, אפלו כל שהוא - פסולה. הקומץ את המנחה, להקטיר מקמצה, פחות מכזית למחר - כשר. הקומץ שחסר אפלו כל שהוא - פסול.

ז. כל המנחות שקמץן שלא לשמן - כשרות, לפיכך אם חשב עליו חוץ למקומו - פסול ואין בו כרת. חוץ לזמנו - פגול וחיבין עליו כרת. קמץ כהן, קמץ הכשר, קמץ בימינו, קמץ בכלי הקדש - כשר. לפיכך אם חשב עליו חוץ למקומו - פסול ואין בו כרת, חוץ לזמנו - פגול, וחיבין עליו כרת. קמץ הכשר ונתן לפסול - יחזיר לכשר - וכשר. ביד הפסול וחשב עליו בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו - אין בו משום פגול. ביד הכשר וחשב עליו חוץ למקומו - פסול ואין בו כרת. חוץ לזמנו - פגול וחיבין עליו כרת. קמץ בימינו ונתן לשמאלו - יחזיר לימינו וכשר. בשמאלו וחשב עליו, בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו - אין בו משום פגול. בימינו וחשב עליו חוץ למקומו - פסול ואין בו

כרת. חוץ לזמנו - פגול, וחיבין עליו כרת. קמץ בכלי קדש, ונתן לכלי חול - יחזיר לכלי קדש, וכשר. בכלי חול וחשב עליו, בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו - אין בו משום פגול. בכלי קדש וחשב עליו חוץ למקומו - פסול, ואין בו כרת. חוץ לזמנו - פגול וחיבין עליו כרת; דבר רבי אליעזר ורבי שמעון. וחקמים אומרים: קמץ הכשר ונתן לפסול - פסלתו מתנתו. קמץ בכלי הקדש ונתן לכלי חול - פסלתו מתנתו. קמץ בימינו ונתן לשמאלו - פסלתו מתנתו. אבל הקומץ מתוך כלי חול, ונותן לתוך כלי שרת, עד שלא נתן שמנה ולבונתה, וחשב עליה, בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו - פסול, ואין בו משום פגול, משנתן שמנה ולבונתה, וחשב עליה חוץ למקומו - פסול ואין בו כרת. חוץ לזמנו - פגול וחיבין עליו כרת. קמץ על שבחוץ, ונכנס לפנים - יחזיר ויקמץ בפנים, וכשר. בחוץ, וחשב עליו, בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו - אין בו משום פגול. בפנים, וחשב עליו חוץ למקומו - פסול ואין בו כרת. חוץ לזמנו - פגול וחיבין עליו כרת. נתפזר הקמץ על הרצפה - יחזיר ויאספנו וכשר. עד שלא אספו וחשב עליו, בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו - אין בו משום פגול, משאספו וחשב עליו חוץ למקומו - פסול, ואין בו כרת. חוץ לזמנו - פגול וחיבין עליו כרת.

ח. מנחת חוטא ומנחת קנאות שנתן עליה לבונה - ילקט את הלבונה וכשרה. עד שלא לקט את הלבונה, וחשב עליה, בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו - אין בו משום פגול. משלקט את הלבונה, וחשב עליה, חוץ למקומו - פסול ואין בו כרת, חוץ לזמנו - פגול וחיבין עליו כרת.

ט. כל המנחות שהונפו ולא הגשו, הגשו ולא הונפו, יצק ולא בלל, בלל ולא פתת, פתת ולא מלח, מלח ולא פתת - כשרה. לפיכך אם חשב עליה חוץ למקומו - פסול ואין בו כרת, חוץ לזמנו - פגול וחיבין

מסכת מנחות פרק שישי

א. אלו שהן טעונין מלח: אברי עולה ואמורי קדשי קדשים, ואמורי קדשים קלים, וקמץ, ולבונה, ומנחת כהנים, ומנחת כהן משיח, ועולת העוף. אבל הדם, והיין, והעצים, והקטרת - אין טעונין מלח.

ב. בשלשה מקומות היתה מלח נתנה: בלשכת מלח, ועל גבי כבש, ובראשו של מזבח - קרן דרומית מערבית. המלח שבלשכת המלח, היו מולחין בה את האברין. שבראשו של מזבח קרן דרומית מערבית, היו מולחין פסולי קדשי קדשים ואמורי קדשים קלים, הקמץ והלבונה, ומנחת כהנים, ומנחת כהן משיח, ועולת העוף. מלח שעל גבי הכבש ושעל גבי המזבח - לא נהנין ולא מועלין. ושעל גבי האברים - מועלין בכלם. כיצד מולחין? היה נוהגין על גבי המלח, חוזר והופכן. ואלו הן שמעלין אותן כל הלילה: אברי עולה, ואמורי קדשי קדשים, ואמורי קדשים קלים, ומנחת כהן משיח, ומנחת נסכים, ועולת העוף. אבל הקמץ, והלבונה, ומנחת כהנים, ומנחת כהן משיח הבאין בפני עצמן - אין מעלין אותו כל הלילה. זה הכלל! כל שקרב מתירי ביום - מעלין אותו כל הלילה. כל שלא קרב מתירי ביום - אין מעלין אותו כל הלילה. כיצד הוא עושה? נותן על גבי המזבח עם שקיעת החמה, ומתעכלין והולכין כל הלילה.

ג. המעלה כזית משתי הלחם בעבודה, או בחוץ - הרי זה חיב, שנאמר (ויקרא ב, יב): "קרבן ראשית תקריבו אותם לה" ואל המזבח לא יעלו". אחד המזבח ואחד הכבש לכך.

ד. המעלה מבשר חטאת, ומבשר אשם, מבשר קדשי קדשים ומבשר קדשים קלים - מתר. העמר, ושתי הלחם, ולחם הפנים, וישרי מנחות, משאור ומדבש - עובר בלא

עליו כרת, לפיכך הקטיר את הקמץ בפני עצמו, ואת הלבונה בפני עצמה, או שהקטיר קמצה פצמים - כשרה. לפיכך אם חשב עליה חוץ למקומו - פסול ואין בו כרת. חוץ לזמנו - פגול, וחיבין עליו כרת. זה הכלל, אין המנחות נפסלות אלא בארבעה דברים: בקמיצה, ובהלוחך, ובמתן כלי, ובהקטרה, מוסיף עליהן מנחת חוטא ומנחת קנאות, שקמצן שלא לשמן - הרי אלו פסולין. לפיכך, אם חשב עליה, בין חוץ לזמנו, ובין חוץ למקומו - אין בו משום פגול. אחד מנחת חוטא, ואחד כל המנחות, שקמצן זר, ואונן, וטבול יום ומחסר בגדים, ומחסר כפורים, ושלא רחוק ידים ורגלים, ערל, וטמא, יושב, ועומד על גבי כלים, ועל גבי בהמה, על גבי רגל חברו - פסול. חשב עליו, בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו - אין בו משום פגול. היה קומץ מברך וקמץ, ועלה בידו צרור, גרגר מלח, או קרט של לבונה - פסול. לפיכך, אם חשב עליו, בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו - אין בו משום פגול. קמץ הזר, קמץ פסול, קמץ בשמאלו, קמץ בכלי חול - פסול. לפיכך, אם חשב עליו, בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו - אין בו משום פגול. רבה סולתה, וחסר סולתה - פסולה. לפיכך, אם חשב עליו, בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו - אין בו משום פגול. קמץ שלא ממקום השמן, ושלא ממקום הלבונה, או שלא נתן עליה לבונה, אפלו כל שהוא - פסולה. לפיכך, אם חשב עליה, בין חוץ לזמנו ובין חוץ למקומו - אין בו משום פגול. מנחת חוטא ומנחת קנאות, שנתן עליה שמן - פסולה. לפיכך, אם חשב עליה, חוץ לזמנו וחוץ למקומו - פסול ואין בו משום פגול. נטל בכלי ונתן עליה - כשרה. לפיכך, אם חשב עליה חוץ למקומו - פסול ואין בו כרת, חוץ לזמנו - פגול וחיבין עליו כרת. זה הכלל! אין הפגול נוהג אלא בדבר הראוי לעבודה, ובמקום הראוי לעבודה.

תעשה, שנאמר (ויקרא ב, יא): "כִּי כָל שְׂאוֹר וְכָל דָּבֶשׁ לֹא תִקְטְרוּ מִמֶּנּוּ".

ה. המחמץ את המנחה, אחת מן הכשרה ואחת מן הפסולה - עובר ב'לא תעשה', שנאמר (ויקרא ב, יא): "כִּי כָל הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לַיהוָה לֹא תַעֲשֶׂה חֻמִּין".

ו. רקיקי מנחת ישראל - מעכבין זה את זה. ומיעוטן - מעכב את רבן. חלות תודה ורקיקי נזיר - מעכבין זה את זה. ומיעוטן - מעכב את רבן. פר אין מעכב את השעיר, והשעיר אין מעכב את הפר. כל הזאות שלפנים, כגון ארבעים ושמונה של יום הכפורים, ואחת עשרה של פר העדה, ואחת עשרה של פר כהן משיח - מעכבין זה את זה. ומיעוטן - מעכב את רבן. שבע הזאות שבפירה - מעכבות זו את זו. שבע הזאות שבמצרע - מעכבות זו את זו. צפרים - מעכבות זו את זו. אבני בית המזבח, ועציו, ועפרו - מעכבין זו את זו. עץ ארז ואזוב ושני תולעת - מעכבין זו את זו. תכלת וארגמן, ותולעת שני, ושש משור - מעכבין זה את זה. שמונה בגדי כהן גדול - מעכבין זה את זה. ארבעה בגדי כהן הדיוט - מעכבין זה את זה. אבני שהם ואבני מלואים - מעכבין זה את זה. כתב שעל גביהן - מעכבין זה את זה. סמני קטרת, וסמני שמן המשחה - מעכבין זה את זה. ומיעוטן מעכב את רבן. שבעה קני מנורה - מעכבין זה את זה. ושבעה נרותיה - מעכבין זה את זה. גביעה, כפתוריה ופרתיה - מעכבין זה את זה. קרן, וכבש, ויסוד, ורבע - מעכבין זה את זה. רבי יוסי בר רבי יהודה אומר: אף הסוכב. מדת המזבח, בין ארכו, ובין רחבו - אינה מעכבת. אבל רבוי - מעכב. השלחן, והמנורה והמזבחות - מעכבין זה את זה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כהנים, ולוים, וישראלים - מעכבין את הקרבן. ברכות כהן גדול - מעכבות זו את זו. ברכות תעניות - מעכבות זו את זו. ברכות של ראש השנה -

מעכבות זו את זו. ברכות - מעכבות זו את זו. תקיעות - מעכבות זו את זו. הלל, ושבח ותקיעות - מעכבות זו את זו. תפלין של יד, ושל ראש - מעכבות זו את זו. אם אין לו אלא אחת - הרי זה יניח. התכלת והלכך - אין מעכבין זה את זה. מצוה שיקדים לבן לתכלת, ואם הקדים תכלת ללכך - יצא. נסכי בהמה והסלת - מעכבין זה את זה. פרים אילים וכבשים - מעכבין זה את זה. רבי יהודה אומר: פרים - אין מעכבין זה את זה, מפני שמתמצטין בחג. אבל אילים וכבשים - מעכבין זה את זה. אין מביאין פרים, אילים וכבשים, ואחר כך נסכים, אלא פרים בנסכיהן, אילים בנסכיהן, כבשים בנסכיהן. רבי יהודה אומר: יחיד שהיה חייב פרים, אילים וכבשים, ואין לו נסכים - יביא פרים בנסכיהן, ואל יביא פרים אילים וכבשים בלא נסכים. יחיד שהביא נסכים, ולא היה צריך להם - יתנם לצבור. צבור שהביא נסכי, ולא היה צריך להם - יתנם ליחיד.

ז. הביא נסכיו לעולה, ונטמא זבח, או שנפסל - יתנם לשלמים. הביא נסכיו לשלמים ונטמא זבח, או שנפסל - יתנם לעולה. ונסכיו שלא קרבו היום - יקרבו למחר. במה דברים אמורים? שלא קדשו בכלי, אבל בזמן שקדשו בכלי - יקרבו היום ואל יקרבו למחר, מפני שנפסלים בלינה. העמר - אין מעכב את הכבש, והכבש - אין מעכב את העמר. הלחם מעכב את הכבשים, כיצד יעשו? יניפו, ותעובר צורתן ויצאו לבית השרפה; דברי רבי עקיבא. אומר רבי שמעון בן ננס: לא כן! אלא כבשים מעכבין את הלחם, ולא הלחם מעכבתם אמר לו רבי עקיבא: עדין דבר שקול! מי מכריע? אומר בן ננס: אני אכריע! וכן מצינו, כשהיו שואל במדבר ארבעים שנה, קרבו כבשים בלא לחם, אף כאן יקרבו כבשים בלא לחם. אומר רבי שמעון: הלכה מדרש כדברי בן ננס, אבל

יקטירו בין הערבים. אמר רבי שמעון: כלה היתה קרבה בין הערבים, שאין מחנכים את מזבח הזהב אלא בקטורת סמים, ולא את מזבח העולה, אלא בתמיד של בקר, ולא את השלחן, אלא בלחם הפנים בשבת, ולא את המנורה אלא בנרות בין הערבים.

ב. רבי יוסי אומר: כל שבעת ימי מלוואים - היה שלחן בטל בלא לחם, לפי שלא נגמרה מלאכתו למוצאי שבת. לא סדרו עליו את הלחם, אלא בשבת בזמנו, הרי הוא אומר (שמות לט, מג): "וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמְּלָאכָה וְהִנֵּה עָשׂוּ אוֹתָהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה'". היכן צוהו? (שמות כה, ח): "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ" וגו' (שם מ, כב): "וַיִּתֵּן אֶת הַשְּׁלֶחָן בְּאֵהָל מוֹעֵד" וגו' (מ, כג): "וַיַּעֲרֹךְ עָלָיו עֲרֹךְ לֶחֶם לִפְנֵי ה' כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה'". היכן צוהו? (ויקרא כד, ח): "בַּיּוֹם הַשִּׁבְתָּ, בַּיּוֹם הַשִּׁבְתָּ יַעֲרֹכְנוּ לִפְנֵי ה' וגו'". (שמות מ): "וַיִּשֶׂם אֶת הַמְּנוֹרָה בְּאֵהָל מוֹעֵד וגו', וַיַּעַל הַנֵּרוֹת לִפְנֵי ה' כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה'". היכן צוהו? "עַל הַמְּנוֹרָה הַטְּהוֹרָה יַעֲרֹךְ אֶת הַנֵּרוֹת" וגו' (ויקרא כד, ד). "וַיִּשֶׂם אֶת מִזְבַּח הַזָּהָב בְּאֵהָל מוֹעֵד וגו', וַיִּקְטֹר עָלָיו קֹטֶרֶת סָמִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה'". (שמות מ, כד). היכן צוהו? "בַּבֹּקֶר בְּהִסְתִּיבוֹ אֶת הַנֵּרוֹת יִקְטִירֶנָּה" (שמות ל, ז). "וַיִּשֶׂם אֶת מִסַּךְ הַפֶּתַח לְמִשְׁכָּן וְאֶת מִזְבַּח הָעוֹלָה שֶׁם פֶּתַח מִשְׁכָּן אֵהָל מוֹעֵד, וַיַּעַל עָלָיו אֶת הָעוֹלָה וְאֶת הַמִּנְחָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה'". (שמות מ, ח). היכן צוהו? "אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֹּקֶר" וגו' (שמות כט, לט).

ג. דבר אחר, "וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמְּלָאכָה וְהִנֵּה עָשׂוּ אוֹתָהּ וַיַּבְרֹךְ אוֹתָם מֹשֶׁה" (שמות לט, מג); מה היה ברכה שברכך? אמר להם: 'תשרה שכינה על מעשה ידיכם! רבי מאיר אומר: כך ברכך - "ה' אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים" (דברים א, יא). אמר להם: כשם שנתעסקתם במלאכת משכן ושרתה שכינה על מעשה ידיכם, כך תזכו ותבנו לפניו בית הבחירה, ותשרה שכינה על מעשה ידיכם. והם אומרים:

אין הטעם בברכי. נמצא אתה אומר, כיון שעברו ישראל את הירדן - נתחייבו בחלה ובערלה ובחדש. הגיע ט"ז בניסן - נתחייבו בעמר ובקרב עמו. שהיו חמשים יום - נתחייבו שתי הלחם ובקרב עמהן. ל"ד שנה נתחייבו בנטע רבעי. רבי יוסי בן רבי יהודה, ורבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: לא נתחייבו בנטע רבעי אלא לאחר ארבע עשרה שנה. כשכבשו ושלחלו - נתחייבו במעשרות. התחילו מונים שנה ראשונה, ושניה, ושלישית, ואחר כך נתחייבו בנטע רבעי. לעשרים ואחת שנה - עשו שמיטה. לששים וארבע שנה - עשו יובל. מפני מה אני אומר קרבו כבשים בלא לחם? מפני שהכבשים מתירין את עצמן, ולא הלחם. לחם בלא כבשים - אין לו מי יתירנו.

מסכת מנחות פרק שביעי

א. קנמון יש בו חצאים, שנאמר (שמות ל, כג): "וְקִנְמֹן בִּשְׁם חֲמִצְתּוֹ חֲמִשִּׁים וּמֵאִים וְקֹדֶה חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁקֶל בְּשָׁקֶל הַקֹּדֶשׁ וְשִׁמֹן זֵית הַיֵּן שְׁנַיִם עֶשֶׂר לוֹג". קטרת שלא קרבה חציה בבקר - תקרב כלה בערב, חובת בין הערבים. כהן גדול שלא קרב חציה בבקר - תקרב כלה בין הערבים, חובת בין הערבים. שעירי הרגל, לא קרבו ברגל - יקרבו בראש החדש, לא קרבו בראש החדש - יקרבו ביום הכפורים. לא קרבו ביום הכפורים - יקרבו לרגל הבא, שמתחלה לא הקדשו קרבנות צבור אלא על מנת לקרב במזבח חיצון. מוספי שבת שלא קרבו בשבת זו - יקרבו בשבת אחרת, חובת שבת הבאה אחרת. מוספי ראש חדש שלא קרבו בראש חדש זה - יקרבו בראש חדש אחר, חובת ראש חדש הבא. לא הקריבו כבש בבקר - יקריבו בין הערבים. לא הקטירו קטרת בבקר - יקטירו בין הערבים. אמר רבי שמעון: אימתי? בזמן שהיו בית דין אנוסים, או שוגגים, אבל אם היו מזידין, שהיתה חנופת המזבח ולא הקריבו כבש בבקר - לא יקריבו בין הערבים. לא הקטירו קטרת בבקר - לא

"ויהי נעם ה' אלהינו עלינו" וגו' (תהלים צא, יז).

ז. בזמן שישקראל ברצון לפני המקום, מהו נאמר בהם? (במדבר כח, ב): "את קרבני לחמי" - כבנים שמתפרנסים מאביהן. בשעת תוכחות, מהו אומר: "לאשי ריח ניוחתי" - כל קרבנות שאתם מקריבים, אינן אלא לאש. וכן הוא אומר: (תהלים ג, ח): "לא על זבחיך אוכיחך וגו' לא אקח מביתך פך ממכלאתיך עתודים, אם ארעב לא אומר לך וגו', ידעתי כל עוף הרים וגו', כי לי כל חיתו יצר וגו', האכל בשר אבירים וגו'. וכי יש רעבון לפני? ואומר, אם יש רעבון לפני, כבש שאתה מקריב בבקר, וכבש בין הערבים, הן היו דיי? אילו היו דיי, בידך אני מוסר מזונותי? שאמרתי לך (תהלים ג, יד): "זבח לאלהים תודה", אלא שאתה מודה בי! (שם): "ושלם לעליון נדריך".

ה. כהן שהקריב מחצה שחרית ומת, ומהו כהן אחר תחתיו - לא יביא חצי עשרון מביתו, ולא חצי עשרונו של ראשון, אלא מביא עשרון שלם וחוצהו. מחצה זה ומחצה ראשון - תעבר צורתן ויצאו לבית השרפה. כהן שהקריב מחצה שחרית, ונטמא חציה שני - הרי זה מביא עשרון שלם, וחוצהו. מחצה זה ומחצה ראשון - תעבר צורתן ויצאו לבית השרפה.

ו. לא מנו כהן אחר, משל מי היתה קרבה? רבי שמעון אומר: משל צבור, שנאמר (ויקרא ו, יא): "חק עולם". מי שהבית כרותה לו. רבי יהודה אומר: משל יורשיו, שנאמר: (שם ו, טו) "מבניו יעשה". ושלמה היתה קרבה, בין בבקר בין בערבים, שנאמר (שם): "כליל תקטר".

ז. כל המנחות, אין לשין אותן ברותחין, מפני שהן חולטין. ולא בצונן, מפני שהן רוטשין. אבל לשין אותן בפושטין, ומשמרן שלא יחמיצו. ואם החמיץ את שיריה - עובר משום ארבעה דברים, משום

כל תלוש, וכל תירך, וכל תקטף, וכל תאפה. אפיה בכלל היתה, ולמה יצאת? להקיש אליה, מה אפיה מיחדת, מעשה יחיד, וחכין עליה בעצמה, אף אני מרבה את לישתה ועריכתה ואפיתיה, וכל מעשיה שיש בה לחוב עליו בעצמו. רבוכה, לשין אותה ברותחין, אין לך טעון רבוכה אלא שלשת מינין בלבד. חביתי כהן משיח, ורבוכה שבתודה, ואיל המלואים.

ח. אלו דברים שבין מנחת כהן גדול לבין מנחת כהן הדיוט: מנחת כהן גדול באה תמיד, באה תדיר, באה רבוכה, וקרבה חצאין, וטעונה שני קמצין, אחד שחרית ואחד בין הערבים וחובה. שלשה לוגין שמן, לוג ומחצה שחרית לוג ומחצה בין הערבים. במה דברים אמורים? במנחת חובה של כהן גדול, אבל במנחת נדבה של כהן גדול - הרי היא כמנחת נדבה של כהן הדיוט. מנחה שבבמה, זר קומץ ומקטיר על גבי האישים; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין מנחה בבמה.

ט. כיצד מחלק את השמן? מנחה של עשרון אחד - נותנין לה לוג. של ששים עשרון - נותנין לה ששים לוג. אבל קמץ לבונה, קמץ אזכרה - קמץ אחד לכל. רבי נתניה ורבי אלעזר: כשם שהקמץ של לבונה ושל אזכרה קמץ אחד לכל, כך מנחה של עשרון אחד, ושל ששים עשרון - לוג אחד לכל, שנאמר: "למנחה ולוג שמן" - לכל המנחה לג שמן. כיצד מניף? שלמי יחיד היה מפריש מהן שתי כליות, ויותרת הכבד, ואלה מן הכבש, חזה ושוק, ומוסיף עליהן הזרוע והלחיים, ונותנין לידי הבעלים, וכהן מניח ידו תחת ידי הבעלים, ומוליך ומביא, ומעלה ומוריד, וכן היתה תנופתה. חזה ושוק וזרוע, ויותרת הלחם - נאכל לכהנים, ויותרת הכבד, ואלה, וחזה ושוק - נותנה לכהן אחר, ומניח ידו תחת ידו של כהן, ומוליך ומביא, ומעלה ומוריד. וכן היתה

תנופתו, וחזה ושוק - נאכל לכהנים, והשאר קרב לאשים.

י. כיצד מניף שתי הלחם? נותן חלה אחת על גבי כבש זה, וחלה אחת על גבי כבש זה, כהן מניח ידו תחת ידו של כבש, וכהן אחר מניח ידו תחת ידו של כהן, ומוליך ומביא, ומעלה ומוריד, וכך היתה תנופתם. רבי יוסי בן המשלם אומר: כבשים על גבי הלחם, שנאמר (ויקרא כג, ט): "והניף הכהן אותם על לחם הבכורים תנופה" וגו'. אמרו לו: והלא כבר נאמר: "תנופה לפני ה' על שני כבשים". אמר להם: מה מצינו, עד אין הדבר שקול, מי מכריע? אמרו לו: מה מצינו באיל המלואים, הלחם למעלה, אף כאן - הלחם למעלה. כל המנחות, אין באות כשרות אלא בתנור, עשן בכפח וברעפים - פסולות. רבי יהודה אומר: כפח בתנור.

מסכת מנחות פרק שמיני

א. כל המנחות שרבה מדת חלות, או שחסר מדת חלות, או שהיתה מדה חסרה מחברתה, או יתרה מחברתה - הרי אלו פסולות. שתי הלחם ולחם הפנים, חלות תודה ורקיקי נזיר, שרבה מדת חלות, או שחסר מדת חלות, או שהיתה מדה יתרה מחברתה, או חסרה מחברתה - הרי אלו פסולות. ושאר כל המנחות, בין משל יחיד, ובין משל צבור - אין להם קצבה, ובלבד שביאו מן המבחר.

ב. שתי הלחם ולחם הפנים - נאכלות אבל לא נקמצות. מנחת כהן גדול, מנחת כהן משיח, ומנחת נסכים - לא נאכלות ולא נקמצות. רבי שמעון אומר: מנחת חוטא של כהנים נקמצות. הקמץ קרב לעצמו, ושירים קרבין לעצמן. רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: הקמץ קרב בעצמו, והשירים מתפזרים על גבי הדשן.

ג. כל המנחות נעשות בכלי, וטעונות שלשה מתנות שמן: יציקה, ובלילה, ומתן

שמן בכלי קדם לעשייתה. כיצד הוא עושה? נותן שמן בכלי ומטגנו שמן בסלת, ובוללה ופותתה, ויצק עליה שמן, כדרך שיצק על הגריסין. חלות טעונות בלילה ורקיקה, משיחה. נמצאת אומר, כשר בחלות - פסול ברקיקין. כשר ברקיקין - פסול בחלות. כיצד בוללין? חלות חלות בוללין; דברי רבי, שנאמר (ויקרא ז, יב): "חלת כלולת בשמן". וחכמים אומרים: סלת, שנאמר (שם ב, ה): "סלת כלולה בשמן". אמר להן: עד אין הדבר שקול, מי מכריע? אמרו לו: נאמר כאן 'חלות', ונאמר בתודה 'חלות', מה 'חלות' האמורות בתודה, אי אפשר לבוללן, בלא סלת אף 'חלות' האמורות כאן - אי אפשר לבוללן בלא סלת. אמר רבי: רואה אני את דבריהם מדברי.

ד. כיצד מושחן? מושח פני כל הרקיק. רבי שמעון אומר: מושח את הרקיקין כמין 'כי', ושאר השמן נאכל לכהנים. מנחה שהיתה באה מחצה חלות ומחצה רקיקין, נותן מחצה לחלות ומחצה לרקיקין. רבי שמעון אומר: משח את הרקיקין כמין 'כי', ושאר השמן נותן לחלות. וכן היה רבי שמעון אומר: מותר רקיקי מנחת ישראל פתיתיהן כזיתים - כדי שיהיה שולט בהן לקומצן.

ה. חצי לוג מים לסוטה, וחצי לג שמן לתודה, נותן מחצה לחלות ומחצה לרקיקין. רבי שמעון אומר: מושח את הרקיקין כמין 'כי', ושאר השמן נאכל לכהנים. וכן היה רבי שמעון אומר: האומר מאפה - מביא מחצה חלות ומחצה רקיקין, בולל ונוטל מן האמצע, ואם נתן ממין על חבירו - יצא.

ו. רבי שמעון אומר: שלשה מינין טעונים שלש מצות. שתיים בכל אחד, ושלישית אין בהן. אלו הן: זבחי שלמי צבור וזבחי שלמי יחיד, ואשם מצורע. זבחי שלמי יחיד - טעונין סמיכה חיים, ותנופה

הלחם. שחטת חוץ לזמנה, וחוץ למקומה - קדש הלחם. שחטת ונמצאת טרפה - לא קדש הלחם. שחטת ונמצאת בעלת מום; רבי אליעזר אומר: קדש. רבי יהושע אומר: לא קדש; דברי רבי מאיר. אמר רבי יהודה: לא נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע על ששחטת חוץ לזמנה, שקדש הלחם, ועל ששחטת ונמצאת בעלת מום שלא קדש הלחם, על מה נחלקו? על ששחטת חוץ למקומה, שרבי אליעזר אומר: קדש, ורבי יהושע אומר: לא קדש. אמר לו רבי אליעזר: אי אתה מודה ששחטת חוץ לזמנה, שקדש הלחם? ! אף ששחטת חוץ למקומה - יקדש הלחם! אמר לו רבי יהושע: אי אתה מודה, ששחטת ונמצאת בעלת מום, שלא קדש הלחם, אף ששחטת חוץ למקומה - לא יקדש הלחם? ! אמר לו רבי אליעזר: אתה מקישו לבעל מום? ואני מקישו חוץ לזמנו! נראה, למי דומה? אם דומה לבעל מום - נלמדו מבעל מום. ואם דומה לחוץ לזמנו - נלמדו מחוץ לזמנו.

רבי אליעזר אומר: חוץ לזמנו נפסל במחשבה, וחוץ למקומו נפסל במחשבה, ואל יוכיח בעל מום, שאין נפסל במחשבה אלא במעשה. רבי יהושע אומר: בעל מום - פסול ואין בו כרת, וחוץ למקומו - פסול ואין בו כרת, ואל יוכיח חוץ לזמנו, שפגול, וחיבין עליו כרת.

יא. תודה טעונה לחם, והטועה אינה טעונה לחם. איזה הוא טועה? המפריש תודה ואבדה, והפריש אחרת תחתיה, ולא הספיק להקריבה, עד שנמצאת הראשונה, והרי שתיקו עומדות: ראשונה - תקרב, וטעונה לחם, וטעונה נסכים. ושניה - תקרב ואין טעונה לחם, אבל טעונה נסכים.

יב. המפריש מעות לתודתו, ואבדו, והפריש מעות תחתיהם, ולא הספיק לקח בהן תודה עד שנמצאו מעות הראשונות - יביא מאלו ומאלו תודה, ותקרב, וטעונה לחם, וטעונה נסכים, והשאר, יביא בהן

שחוטין, ואין בהם תנופה חיים, היכן תנופתו? בזבחי שלמי צבור. זבחי שלמי צבור טעונים תנופה חיים ושחוטין, ואין בהן סמיכה. והיכן סמיכתו? באשם מצורע. אשם מצורע טעון סמיכה ותנופה חיים, ואין טעון תנופה שחוט, והיכן תנופתו? בזבחי שלמי צבור.

ז. כל המנחות טעונות שלש מאות שיפה וחמש מאות בעיטה. אחרים אומרים: שיפה ובעיטה בחטין. רבי יוסי אומר: בבצק העמר היה בא עשרון משלש סאין. כמה עשרון? שלש סאין, נמצא עשרון שלו קב ומחצה. העמר - היה מנפחו בשלש עשרה נפה. שתי הלחם - בשתיים עשרה. לחם הפנים - באחת עשרה. בדרה ובגסה, בדרה - שתהא קולטת את הסלת. ובגסה - שתהא קולטת את הסבין. רבי שמעון בן אלעזר אומר: שלש עשרה נפה היו זו על גבי זו, תחתונה שבכלן - עשויה שתהא קולטת את הסלת.

ח. העמר ושתי הלחם, ולחם הפנים, שרבה מדת עשרונן, או שחסר מדת עשרונן, שהיתה מדה מרבה מחברתה, או חסרה מחברתה - הרי אלו פסולות. רבה מדת סאין, או שחסר מדת סאין - הרי אלו כשרות. תודה היתה באה חמש סאין ירושלמיות, שהן שש מדבריות, נמצאת ירושלמית יתרה על מדבריות שתות.

ט. איל המלואים היה בא במצה שבתודה, חלות ריקקין ורבוכה, שמנן כשמן תודה ותנופה כתנופת איל נזיר. היה בא שני ידות כמזה שבתודה, חלות וריקקין, אין בו רבוכה, שמנו כשמן תודה, ותנופתו כתנופת תודה.

י. השוחט את התודה לפניו ולחומה אבית פגי - לא קדש הלחם. אפלו כלם בפנים ואחד מהם בחוץ - לא קדש הלחם. שחטת, ונמצא רובע ונרבע, מקצה ונעבד, אנתן ומחיר - לא קדש הלחם. זה הפלל, כל שפסלה קדם לשחיטה - לא קדש

את העבדה הזאת בחדש הזה", מה זו אינה באה אלא מן החלין, אף כל דבר שבחובה - לא יביא אלא מן החלין, לא יביא מחטי מעשר שני אלא ממעות מעשר שני. הרי עלי תודה והרי עלי שלמים, הואיל והן באין חובה - לא יביא אלא מן החלין. נסכים בכל מקום - לא יביא אלא מן החלין. מכאן אמרו: אין מביאין מנחות ונסכים, מנחת בהמה, ולחמה של תודה מן הטבל ומן התבואה. מעשר ראשון שנטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שנפדו, מן המדמץ ומן החדש, ומפירות שביעית, ואם הביא - הרי אלו פסולין. ואין צריך לומר מן העולה ומכלאי הכרם.

מסכת מנחות פרק תשיעי

א. כל קרבנות צבור והיחיד באין מארץ ומחוץ לארץ, אפלו מבין העובדי כוכבים. חוץ מבכור ומעשר, שאין באין אלא מן הארץ. ואין באין אלא מישראל. כל המנחות באות מן הארץ ומחוץ לארץ. מן החדש ומן הישן, חוץ מן העמר ושתי הלחם, שאין באין אלא מן החדש ומן הארץ. וכלן אין באין אלא מן המבחר, שנאמר (דברים יב, יא): "וכל מבחר נדריכם". איזהו מבחר שלהן? מכמש זו לחה אלפא לסלת, שניה לה עפרים בבקעה. רבי יוסי אומר: אף חטי ברחים וכפר אחוס - אלו היו בצד ירושלים, ומהן היו מביאין. אין מביאין, אלא מן השדות הניטות המיוחדות לכן. כיצד הוא עושה? נרה שנה ראשונה, ושניה חרשה, זורעה קדם לפסח שבועים יום כדי שתהא סמוכה לחמה, והיא עושה סלת מרבה, והיתה עושה קנה זרת ושבלת זרתים. היו בוררין אותה ולותתין אותה, וטוחנין אותה ומרקידין אותה, ומוליכין אותה אצל גזבר, והגזבר מכניס ידו לתוכה, אם היה אבק עולה מתוכה - חוזר ומרקידין שניה. ומשם רבי נתן אמרו: ידו סף בשמן ומשקיע לתוכה, כדי שיהא אבק עולה מתוכה. סלת שהתליע - הרי זו בעל מום למזבח. חטין

תודה, ותקרב, ואין טעונה לחם. אבל טעונה נסכים. המפריש מעות לתודתו ואבדו, והפריש תודה תחתיהן, ולא הספיק להקריבה עד שנמצאו המעות - יביא בהן תודה ותקרב, וטעונה לחם, וטעונה נסכים, והתודה - תקרב, ואין טעונה לחם אבל טעונה נסכים. המפריש תודתו ואבדה, והפריש מעות תחתיה, ולא הספיק לקח בהן תודה עד שנמצאת תודה, תודה תקרב וטעונה לחם, וטעונה נסכים, והמעות יביא בהן תודה ותקרב, ואין טעונה לחם, אבל טעונה נסכים. המפריש תודתו ואבדה, והפריש אחרת תחתיה, והקריבה, ואחר כך נמצאת הראשונה - תקרב וטעונה לחם וטעונה נסכים. המפריש מעות לתודתו, ואבדו, והפריש מעות תחתיהן, ולקח בהן תודה, והקריבה, ואחר כך נמצאו מעות הראשונות - יביא מאלו ומאלו תודה, ותקרב, וטעונה לחם וטעונה נסכים, לקח בהן תודה והותר - יביא בהן תודה ותקרב, ואין טעונה לחם, אבל טעונה נסכים.

יג. עד שלא שחטה ויצא חוץ לחומה - יחזר וישחט עליה וכשרה, מששחטה ויצא חוץ לחומה - הדם יזרק ולא יצא ידי נדרו. תודה מתרת באכילה והלחם אסור. משנזרק הדם תורמין ממה שבפנים על מה שבחוץ. עד שלא שחטה ונפרס הלחם - יביא לחם אחר וישחט עליו, וכשרה. מששחטה, ונפרס הלחם - הדם יזרק, ויצא ידי נדרו. תודה מתרת באכילה והלחם אסור. משנזרק הדם תורמין מן השלם על הפרוס. מששחטה נטמא לחמה - הדם יזרק ולא יצא ידי חובת נדרו. תודה מתרת באכילה, והלחם אסור. משנזרק הדם - תורמין מן הטהור על הטמא.

יד. תודה חציה מן החלין וחציה מן המעשר - יביא לחמה כיוצא בה. חציה מן החלין וחציה מן המעשר. תודה היא ולחמה מן המעשר, אבל חובתו אינו מביא אלא מן החלין, שנאמר (שמות יג, ח): "ועבדת

ד. כל העצים פשרים לגבי מזבח, חוץ משל זית ושל גפן. רבי אליעזר מוסיף חמשה עצים פסולין, אף של שקמה, ושל חרוב, ושל דקל, ושל מים, ושל אלון, ושל סתירה, מכל מקום הרי אלו פסולין. אבל באלו רגילין במדבריות: של תאנה, ושל שמן, ושל אגוז.

ה. מלח - זו מלח סדומית; שנאמר (ויקרא ב, א): "ולא תשבית מלח" - הבא מלח שאינו שובתת! ואיזו זו? מלח סדומית. ומנין אם לא מצא סדומית יביא אסתרקנית? תלמוד לומר "מלח", "מלח" - רבה.

ו. תכלת - אין כשרה אלא מן החלזון, שלא מן החלזון - פסולה. שני התולעת - מן התולע שבהרים. הביא שלא מן התולע שבהרים - פסולה.

ז. שש - זה פשתן. הביאה מן הנקבות - פסולה.

ח. מנורה וכלי שרת - מצותן להביא ממותר נסכים. אין להם - יביאו מתרומת הלשכה. מנורה - אינה כשרה אלא מן העשת. עשאה מן הגרוטאות - פסולה. ומשאר מיני מתכות - כשרה.

ט. חצוצרות - אין כשרה אלא מן הפספס, עשאה מן הגוש - כשרה, משאר מיני מתכות - פסולה. ונמצאת אומר - פסול במנורה כשר בחצוצרות. פסול בחצוצרות - כשר במנורה. של בעץ, ושל אבר, ושל קסטרין, ושל מתכות; רבי פוסל ורבי יוסי בר רבי יהודה מכשיר. של עץ, ושל עצם, ושל זכוכית - הכל מודים שפסולה.

י. כלי שרת, עד שלא נשתמש בהן גבוה - רשאי הדיוט לשתמש. משנשתמש בהן גבוה - אין רשאי הדיוט לשתמש בה. פלים שנעשו מתחלתן להדיוט - אין עושין אותן כלי שרת. כלי שרת שנקבו - אין מתיכין אותן, ואין מטילין לתוכן אבר, ואין משחזין את פגמיתה. סכין שפיגם - אין מחזירין אותה, ואין משחזין את פגמיתה.

שהתליעו, או שהקיקבו - הרי אלו בעלי מומין למזבח. תקועה אלפא לשמן. אבא שאול אומר: שניה לה רגב בעבר הירדן. רבי אליעזר בן יעקב אומר: שלישית היה לה גוש חלב בגליל.

ב. אין מביאין, אלא מן הזיתים המיוחדין לכך. רבי יהודה אומר: לא היה טוחנן ברחים, אלא כותשן במכתשת. לא היה טוחנן בקורה אלא באבנים. אין נותנין את הלחם לתוך הסל אלא סל לתוך הלחם. בורר מתוך הסל, הראשון למנורה השני והשלישי למנחות, שמן אנפוקנין - פסול שאינו אלא שרף, שמן השורי, והשליש, והמבשל של שמרים, ושל ריח רע - הרי זה בעל מום למזבח. זין אליסטין והכושי, והבורק, ושל צמוקים - לא יביאן. ואם הביא - כשר. רבי אומר: זין בן שתי שנים, וכן שלש שנים שדחה טמא, או שנשתנה מאיו - לא יביא. ואם הביא - כשר. אין מביאין, לא מן הכדמת, ולא מן הדלית, אלא מן הרגליות המיוחדות לכך. לא היו בוצרים ענבים וכורמין אותן, אלא בוצרים אותן ודורכים אותן מיד, ולא היו כונסין אותן, לא בחצבים גדולים, ולא בחביות קטנות, אלא בכדידיות בינוניות. לא היו מניחין אותן, לא במרתף ולא בראש הגג, אלא מניחין אותן כמות שהן. ואינו ממלא חבית על פיה, אלא שתי ידות בה, כדי שיהא ריחה נודף. ואינו מביא, לא מפייה מפני קמחין, ולא משוליה מפני שמרים, אלא נוקה, ונוטלה משלישה ומאמצעה. כיצד בודק? הגזבר קנה בידו, כיון שזרק גיר של שמרים, אומר, ומעבירין אותה מפניו, ומביאין אחרת תחתיה. והן אומרים: 'בואו וקחו לכם פסלת המזבח'. אין מביאין זין פחות מכן ארבעים יום, ואם הביא מגתו - כשר.

ג. אילים - ממואב, עגלים - משרון, כבשים - ממדבר. גוזלות - מהר המלך. רבי יהודה אומר: כבשים שגביהן רחבים.

אבא שאול אומר: סבין היתה טורפת, וצוה עליה וגנזה.

מסכת מנחות פרק עשירי

א. רבי מאיר אומר: מה תלמוד לומר עשרון עשרון? אחד נגדש ואחד שאינו נגדש, זה שהיה נגדש בו היה מודד לכל המנחות. זה שלא היה נגדש בו היה מודד לחביתי כהן משיח. וכלן היה שם, לא מדת שלשה דפר ולא מדת שנים לאיל, אלא אפלו ששים פרים וששים אילים, עשרון אחד היה מודד לכלן, שנאמר (ויקרא יד, כא): "למנחה ולג שמן", שמן לכל מנחה ולוג שמן. שבעה מדות של לח היו במקדש, רביעית חצי לוג, ולוג רביע הין, ושליש הין והין. רבי יהודה אומר: הין, וחצי הין, ושלישית הין, ורביעית הין לוג, וחצי לוג ורביעית. רביעית מה היתה משמשת? בה היה מודד לחביתי כהן משיח. חצי לוג מה היה משמש? בו היה מודד שלשת לוגין ומחצה למנורה, וחצי לוג לכל נר. לוג, בו היה מודד לכל המנחות, רביע הין מה היה משמש? כל מין צאן, גדולים וקטנים, זכרים ונקבות, מפני שכלן שוין בנסכים, ונבלים זה בזה. שליש הין, הוא היה אומר: עני שבכלן לא היה משמש אלא בנסכי אילים, בן שתיים ומהן למעלה. חצי הין מה היה משמש? כל מין בקר גדולים וקטנים, זכרים ונקבות, מפני שכלן שוין בנסכים, ונבלין זה בזה. רבי שמעון אומר: לא היתה מדת שבעה במקדש הין, שאין נותנין מדה אחת לשני פרים, מדה אחת לשני אילים, מה היה מביא תחתיהם? לוג ומחצה. אמר רבי יהודה: וכי היה שם חצי לוג ולוג? אמר לו רבי שמעון: אם כן, יכול לפרנס כלן ברביעית אלא שאין מדה במקדש משמשת תחת חברתה. רבי אלעזר בר רבי צדוק אומר: ארבע מדות של לח היו במקדש: - רביעית, וחצי לוג, ולוג, והין, היה שם, ושנותות היו בהין: - עד כאן לפי, עד כאן

לאיל, עד כאן לכבש, חצי לוג לתודה, ורביעית לגזיר.

ב. אין מקדישין בפנים אלא בחוץ. אין מערבין נספי כבשים בנסכי פרים ואילים. במה דברים אמורים? במנחות, בסלת, ובשמן. אבל ביין מערבין נספי יחיד בנסכי יחיד, ונספי צבור בנסכי צבור, של יחיד בשל צבור, ושל יום בשל אמש, ושל היום בשל מחר. במה דברים אמורים? שלא קדשו בכלי, אבל בזמן שקדשו בכלי - אין מערבין של יום בשל מחר, מפני שנפסלים בלינה. כל ברוצי מדות הלח בלח - קדש. וביבש - חול. מפני מה בלח קדש? מפני שנמשחות מבפנים. מפני מה ביבש חול? מפני שאין נמשחות. כל ברוצי מדות הלל, אם יש שם זבח אחר - יקרבו עמו. ואם לאו - יפסלו בלינה. ואם לאו - תעבר צורתן ויצא לבית השרפה. ואם לאו - ימכרו לחיבי זבח אחר, ובוא מהן קיץ המזבח, מה הן לוקחין בהן? עולות! ומקייצים בהן את המזבח.

ג. כל קרבנות צבור אין בהם סמיכה, חוץ מפר הבא על כל המצות ושעירי עבודת כוכבים שהן טעונים סמיכה; דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר: שעירי עבודת כוכבים אין טעונין סמיכה. מה היה מביא תחתיהן? שעיר המשתלח. אמר לו רבי שמעון: והלא אין סמיכה אלא בבועלים. שעיר המשתלח סומכין עליו אהרן ובניו כאחד. אמר לו רבי יהודה: אף הן מתקפרין בו. כלל אמר רבי שמעון: כל הבא על עברות מצוה ידועה ודמו נכנס לפנים - טעון סמיכה, כל שאין בא על עברות מצוה ידועה ואין דמו נכנס לפנים - אין טעון סמיכה. היורש ואחד עשר שבמעשר - הרי אלו ממירין, טעונין סמיכה ונסכים; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: היורש אינו ממיר ואחד עשר שבמעשר אינו ממיר, מפני שהיא תמורה ואין תמורה עושה תמורה. אמר לו רבי יהודה: אלו היה תמורה היה קרב, אלא

בחול - משלש היה. אבא שאול אומר: בשבת - היה נקצר ביחיד, במגל אחת ובקפה אחת. בחול - בשלשה, ובשלש קפות ובשלש מגלות. וחכמים אומרים: אחד שבת ואחד חול - בשלשה, בשלש קפות ובשלש מגלות. עמר היה בא מבקעת בית מקלה של נחל קדרון, מקדמת היתה, וישנה, כבת שלש סאין היתה, וחמה זורחת מתוכה ושוקעת לתוכה, היה ניר לחציה וזורע חציה. שומרי ספיחין בשמיטין ויובלות להביא מהן עמר ושתי הלחם - נוטלין שכרן מתרומת הלשכה. ומשם היו מביאין, בין מרבה ובין מדבר מועט, הן היו דמים. הרוצה להתנדב - אין שומעין לו. רבי יוסי אומר: הרוצה להתנדב - ינדב, ובלבד שימסרם לצבור.

ו. יום הנף שחל להיות בשבת - דוחה את השבת בקצירת העמר. כיצד היו עושין? שלוחי בית דין יוצאין מערב יום טוב, נוטלין את הקפות ואת המגלות, ומסרגין שם בעומד שלש סאין, ומניחין את הקפות ואת המגלות, ובאין. יום טוב סמוך לחשכה היו יוצאין, ואוכלוס גדול היה יוצא עמהן, כיון שחשכה. אמר להן: בשבת זו? בשבת זו? בשבת זו? בקפה זו? בקפה זו? בקפה זו? רבי אלעזר ברבי צדוק מוסיף: אף, במגל זו? במגל זו? במגל זו? - שלש פעמים על כל דבר ודבר, והן אומרים לו: הן! הן! הן! אקצרו? אומרים לו: קצור! וכל כך למה? מפני ביתוסין, שהיו אומרים: "אין קצירת העמר במוצאי יום טוב". קצרוהו ונתנוהו לקפות והביאו לעזרה, היו מהבהבין אותו באור, כדי לקים בו מצות קלי; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין לשון הוא זה, אלא אבוב של נחשת היה מנקב נקבים, כדי שתהא האור יוצא בכלו בעזרה, והרוח מנשבת בו, ונתנוהו לרחים של גרוסות, להוציא ממנו עשרון שמונפה בשלש עשרה נפה. והשאיר נפדה ונאכל לכל אדם, וחיב בחלה, ופטור מן המעשרות. רבי

זבח היה ונסכים היו בפני עצמן, כיצד סומך? זבח עומד בצפון ופניו במערב, סומך במערב ופניו במערב, מניח שתי ידיו על גבי קרניו של זבח, ולא היה מניח ידיו על גבי זבח, ולא היה מניח ידיו זו על גבי זו, ולא היה דבר חוצץ בין ידים לקרנות, מתודה עליו עון עברה על חטאת, עון חטאת על אשם, עון אשמה על עולה, עון לקט שכחה ופאה שאין להם ודוי; דברי רבי יוסי הגלילי. אמר לו רבי עקיבה: על מה עולה מכפרת? על דברים שיש בהן ענש? הרי זה ענש אמור, על לא תעשה שלהן אמורה, על מה עולה מכפרת? על מצות עשה, ועל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה. סמיכה נוהגת בכהנים, ולויים, וישראלים, וגרים, ועבדים משחררין, חללין, נתינין, וממזרין, סריס אדם, סריס חמה, פצוע דכה, וכרות שפכה. אין נוהגת לא בעובדי כוכבים, ולא בנשים, ולא בעבדים ולא בקטנים.

ד. חמשה שהביאו זבח אחד - כלן סומכין עליו. ולא כלן כאחד סומכין עליו, אלא כל אחד ואחד סומך ומסתלק. סמיכה בשלשה. סמיכת זקנים בשלשה. רבי יהודה אומר: בחמשה. לא כלן כאחד סומכין עליו, אלא אחד ואחד סומך ומסתלק. איל המלואים אהרן ובניו כאחד, כשם שהסמיכה בטהורין, כך שחיטה בטהורין, תכף לסמיכה שחיטה, במקום שסומכין שוחטין. תנופה נוהגת בכהנים, בלויים וישראלים, בגרים ועבדים משחררים, חללים נתינין ממזרין, וסריס אדם וסריס חמה, פצוע דכה וכרות שפכה - אין נוהגת, לא בעובדי כוכבים, ולא בנשים, ולא בעבדים, ולא בקטנים. חמשה שהביאו זבח אחד - אחד מניף על ידי כלן. המשלח זבחו ביד אחר - כהן מניף על ידו, והאשה - כהן מניף על ידיה.

ה. רבי ישמעאל אומר: העמר היה בא בשבת - משלש סאין. ובחול - מחמש סאין. וחכמים אומרים: אחד בשבת ואחד

בִּלְקֹט בְּשִׁכְחָהּ וּבִפְאָהּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר:
אִף מִשֶּׁהֵבִיא שְׁלִישׁ - פֶּטוּר בִּלְקֹט וְשִׁכְחָהּ,
וְחַיִּב בַּמַּעֲשָׂוֹת. מִצְוַת הָעֶמֶר, לְהֵבִיא מִן
הַקָּמָה, אֵין לוֹ - יֵבִיא מִן הָעֶמְרִים. אֵין לוֹ -
יֵבִיא מִן הָאוֹצָר. וּמִן הַקּוֹצֵר, אֵין לוֹ - יֵבִיא
מִן הַלֶּחֶם. אֵין לוֹ - יֵבִיא מִן הַיֵּבֶשׁ. שְׁתֵּי
הַלֶּחֶם - מִצְוָה לְהֵבִיא מִן הַחֹדֶשׁ. אֵין לָהֶן -
יֵבִיאוּ מִן הָעֲלִיָּה.

עֲקִיבָא מַחִיב בַּחֲלָהּ וּבַמַּעֲשָׂוֹת. בָּא לוֹ
לְעִשְׂרוֹן, נָתַן שְׁמֹנוּ וּלְבוֹנָתוֹ, יֶצֶק, וּבִלְל,
וְהִנִּיף וְהִגִּישׁ. קָמַץ וְהִקְטִיר, וְהִשָּׂאָר נֶאֱכַל
לְכֹהֲנִים, מִשְׁקָרֵב הָעֶמֶר - יוֹצֵאֵין וּמוֹצֵאֵין
אֶת שׁוּקֵי יְרוּשָׁלַיִם, שְׁמָלָא קָמַח וְקָלִי, שְׁלֹא
בְּרִצּוֹן חֲכָמִים; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים
אוֹמְרִים: בְּרִצּוֹן חֲכָמִים הֵן עוֹשִׂין. מִשְׁקָרֵב
הָעֶמֶר - הִתֵּר הַחֹדֶשׁ מִיָּד. הִרְחוּקִין מִתְּרִין
מִחֲצוֹת הַיּוֹם וְלֵהֲלֹן. מִשְׁחָרֵב הַבֵּית, הִתְקִין
רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכָּאי, שִׁיְהָא יוֹם הַנֶּהֱפֵךְ - כְּלוּ
אֶסוּר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: וְהֵלֵא מִן הַתּוֹרָה
הוּא אֶסוּר! שְׁנֵאמַר (וַיִּקְרָא כג, יד): "עַד עֶצֶם
הַיּוֹם הַזֶּה"; מִפְּנֵי מָה הִרְחוּקִין מִתְּרִין
מִחֲצוֹת הַיּוֹם וְלֵהֲלֹן? מִפְּנֵי שִׁיּוּדְעִין שְׁאֵין
בֵּית דִּין מִתְעַצְלִין בּוֹ. הָעֶמֶר - הִיָּה מִתֵּיר
בַּמַּדִּינָה. וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם - בַּמִּקְדָּשׁ. כִּיּוֹן
שִׁקְרָבוּ שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, הִתְחִילוּ מִבִּיאֵין מִנְחוֹת
וְנִסְכִּים מִכָּל מְקוֹם, אֵין נִמְנָעִין וְאֵין מִבִּיאֵין
מִנְחוֹת בְּטוֹבָלָן.

ז. הַמִּקְדָּשׁ קָמָה לְמִנְחוֹת - פֶּטוּרָה מִן
הַמַּעֲשָׂוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר:
מִקְטָפִין לִפְנֵי הָעֶמֶר, וּמוֹכְרִין לְאַחַר הָעֶמֶר,
וּמִבִּיאֵין מִנְחוֹת בְּטוֹבָלָן. הַמִּקְדָּשׁ קָמָה
לְמִנְחוֹת - פֶּטוּרָה מִן הַמַּעֲשָׂוֹת. וְאִף עַל פִּי
שְׁאֵמְרוּ: אֶסוּר בַּחֲדָשׁ לִפְנֵי הַפֶּסַח - מִתֵּר
לְרִפּוּאָה, לְאֹכִילַת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, לְאֹכִילַת
כְּלָבִים. לֹא אֶסְרוּ, אֲלֹא יִשְׂרָאֵל בְּלִבָּד.
יִשְׂרָאֵל שְׁאֵכַל מִן הַחֹדֶשׁ קֹדֶם לַפֶּסַח - הָרִי
זֶה לוֹקָה אֶת הָאֲרֻבָּעִים. הִיָּה מִכְּנִיס
בְּשִׁלְשָׁה עָשָׂר, וְנִעְקְרָה בִּידוֹ - שׁוֹתֵלָה
בַּמְּקוֹם הַטֵּינָא, אֲבָל לֹא בַּמְּקוֹם הַגֵּרִיד,
שֶׁמִּקְצֵת הַיּוֹם כְּכֹלוֹ. אִף עַל פִּי שְׁאֵמְרוּ
אֶסוּר לְקַצֵּר בֵּית הַשְּׁלֵחִין שְׁבִהֵרִים, בֵּית
הַבַּעַל שְׁבַעֲמִקִּים, קוֹצְרִין מִפְּנֵי הַנְּטִיעוֹת
וּמִפְּנֵי הָאֲבֵל וּמִפְּנֵי בַטוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ. לֹא
יְהִי קוֹצֵר וְעוֹשֶׂה אוֹתָם כְּרִיכוֹת, אֲלֹא קוֹצֵר
וּמְנִיחַ כְּדָרְכוֹ. מִתֵּר לְעִשְׂוֹת בּוֹ שְׁבִיל, קוֹצֵר
לְשַׁחַת, עַד שְׁלֹא הֵבִיא שְׁלִישׁ - יִתְחִיל.
מִשֶּׁהֵבִיא שְׁלִישׁ - לֹא יִתְחִיל. וְאִם הִתְחִיל -
יִגְמַר. עַד שְׁלֹא הֵבִיא שְׁלִישׁ - פֶּטוּר בִּלְקֹט
שִׁכְחָהּ וּבִפְאָהּ, מִשֶּׁהֵבִיא שְׁלִישׁ - חַיִּב

24 Aug	ראשון Sunday	ש 30	בבלי: עבודה זרה סד ירושלמי: כתובות נח תוספתא: מנחות ד כ"ד: איוב לו-לז רמב"ם: עבדים ג	<div>Rosh Chodesh Elul</div> <div>א' דראש חודש אלול</div> <div> עלות השחר..... 5:03 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:00 סו"ז תפלה - מג"א... 10:19 שקיעה..... 7:40 נץ החמה..... 6:16 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:36 סו"ז תפלה - גר"א... 10:43 צה"כ לשיטת ר"ת... 8:53 </div>
25 Aug	שני Monday	א 1	בבלי: עבודה זרה סח ירושלמי: כתובות נט תוספתא: מנחות ה כ"ד: איוב לח-לט רמב"ם: עבדים ד	<div>Rosh Chodesh Elul</div> <div>ב' דראש חודש אלול</div> <div> עלות השחר..... 5:04 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:01 סו"ז תפלה - מג"א... 10:19 שקיעה..... 7:38 נץ החמה..... 6:17 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:37 סו"ז תפלה - גר"א... 10:43 צה"כ לשיטת ר"ת... 8:51 </div>
26 Aug	שלישי Tuesday	ב 2	בבלי: עבודה זרה סט ירושלמי: כתובות ס תוספתא: מנחות ו כ"ד: איוב מ-מא רמב"ם: עבדים ה	<div>Rosh Chodesh Elul</div> <div>ג' דראש חודש אלול</div> <div> עלות השחר..... 5:05 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:01 סו"ז תפלה - מג"א... 10:19 שקיעה..... 7:36 נץ החמה..... 6:18 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:37 סו"ז תפלה - גר"א... 10:43 צה"כ לשיטת ר"ת... 8:49 </div>
27 Aug	רביעי Wednesday	ג 3	בבלי: עבודה זרה ע ירושלמי: כתובות סא תוספתא: מנחות ז כ"ד: איוב מב - שיר השירים א רמב"ם: עבדים ו	<div>Rosh Chodesh Elul</div> <div>ד' דראש חודש אלול</div> <div> עלות השחר..... 5:06 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:01 סו"ז תפלה - מג"א... 10:20 שקיעה..... 7:35 נץ החמה..... 6:19 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:37 סו"ז תפלה - גר"א... 10:44 צה"כ לשיטת ר"ת... 8:48 </div>
28 Aug	המישי Thursday	ד 4	בבלי: עבודה זרה עא ירושלמי: כתובות סב תוספתא: מנחות ח כ"ד: שיר השירים ב-ג רמב"ם: עבדים ז	<div>Rosh Chodesh Elul</div> <div>ה' דראש חודש אלול</div> <div> עלות השחר..... 5:07 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:02 סו"ז תפלה - מג"א... 10:20 שקיעה..... 7:33 נץ החמה..... 6:20 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:38 סו"ז תפלה - גר"א... 10:44 צה"כ לשיטת ר"ת... 8:46 </div>
29 Aug	ששי Friday	ה 5	בבלי: עבודה זרה עב ירושלמי: כתובות סג תוספתא: מנחות ט כ"ד: שיר השירים ד-ה רמב"ם: עבדים ח	<div>Rosh Chodesh Elul</div> <div>ו' דראש חודש אלול</div> <div> עלות השחר..... 5:08 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:02 סו"ז תפלה - מג"א... 10:20 שקיעה..... 7:32 נץ החמה..... 6:21 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:38 סו"ז תפלה - גר"א... 10:44 צה"כ לשיטת ר"ת... 8:45 </div>
<div>הפטרה: אנכי אנכי</div> <div>30 Aug</div> <div>שב"ק Shabbos</div> <div>6</div> <div>Shabbos Ends 8:43 זמן מוצי"ק</div>			בבלי: עבודה זרה עג ירושלמי: כתובות סד תוספתא: מנחות י כ"ד: שיר השירים ו-ז רמב"ם: עבדים ט	<div>Rosh Chodesh Elul</div> <div>ז' דראש חודש אלול</div> <div> עלות השחר..... 5:09 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:02 סו"ז תפלה - מג"א... 10:20 שקיעה..... 7:30 נץ החמה..... 6:22 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:38 סו"ז תפלה - גר"א... 10:44 צה"כ לשיטת ר"ת... 8:43 </div>

"ווען א מענטש טוט א מצוה, אפילו עס איז נאר א קליינע מצוה, אויב אבער העלפט דאס ארויס
אנדערע אידן, איז דאס פילפאכיק מער חשוב ווי ווען א מענטש טוט גאר א גרויסע מצוה, אבער עס
איז נאר פאר זיך אליין."
(ספר המדות אות תשיבה סימן כ"ה)